

Transhelp z.s.

Shrnující dokument projektu Bezpečná tranzice

REGISTRAČNÍ ČÍSLO
PROJEKTU: CZ.03.03.01/00/22_021/0001953

Zpracovali: za projektový tým RNDr. Alex Vinšů
31.7.2024

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Shrnutí průběhu projektu.....	5
2.1	Etapy projektu.....	5
2.2	Rozhodnutí v projektu.....	6
2.3	Co jsme vytvořili.....	7
2.4	Co jsme se naučili.....	8
2.5	Co jsme zjistili, jak jsme to použili a jak to budeme využívat dál po skončení projektu.....	8
3	Projektový tým.....	9
4	Realizované aktivity.....	10
4.1	Mapování potřeb cílové skupiny.....	10
4.1.1	Strukturované rozhovory.....	10
4.1.1.1	Metoda sběru dat.....	10
4.1.1.2	Obsah formuláře a způsob vyplnění.....	10
4.1.2	Návrh protoperson.....	13
4.1.3	Online dotazník.....	13
4.1.4	Vyhodnocení online dotazníků.....	13
4.1.4.1	Celkový přehled.....	14
4.1.4.2	Bydliště.....	16
4.1.4.3	Tranzice.....	17
4.1.4.4	Rodinná situace.....	17
4.1.4.5	Sociální situace.....	18
4.1.4.6	Diskriminace.....	19
4.1.4.7	Ekonomická situace.....	25
4.1.4.8	Vývoj ekonomické situace.....	27
4.1.4.9	Náklady na tranzici.....	29
4.1.4.10	Psychická odolnost.....	31
4.1.4.11	Srovnání psychické odolnosti a ekonomické situace.....	33
4.1.4.12	Srovnání psychické odolnosti a finanční náročnosti tranzice.....	35
4.1.4.13	Hledání pomoci.....	35
4.1.4.14	Otevřené odpovědi.....	37
4.1.4.15	Otázka: Co pro vás v období tranzice bylo/je nejtěžší?.....	37
4.1.4.16	Otázka: Co vám v období tranzice nejvíce pomohlo/pomáhá?.....	46

4.1.4.17	Otázka: Děkuje za vyplnění dotazníku! Chcete své odpovědi ještě doplnit, je něco důležitého, co s námi chcete sdílet?.....	54
4.1.5	Vytvoření person.....	57
4.1.5.1	EVA.....	59
4.1.5.2	ADAM.....	62
4.1.5.3	NIKOLA.....	67
4.2	Navázání vztahů s organizacemi a skupinami, které hrají v tranzici klíčovou roli...68	
4.3	Prototypování pilotního řešení služby Průvodce tranzicí.....	71
4.3.1	Popis služby Průvodce tranzicí.....	71
4.3.1.1	Kdo a jak nás kontaktuje.....	72
4.3.1.2	Jakou potřebuje pomoc.....	73
4.3.1.3	Dlouhodobý vztah.....	73
4.3.1.4	Požadavky na průvodce/kyni tranzicí.....	74
4.3.1.5	Z čeho mají klienti strach.....	74
4.3.1.6	Co se jim líbí.....	74
4.3.1.7	Co se jim nelíbí.....	75
4.3.1.8	Hranice služby.....	75
4.4	Testování služby.....	76
4.4.1	Testování.....	76
4.4.2	User Journey Mapping – zkušenosti klienta X.....	77
4.4.2.1	Kontext.....	77
4.4.2.2	Fáze průchodu projektem našeho klienta X.....	77
4.4.2.3	Grafická reprezentace mapy cesty klienta.....	79
5	Závěr.....	80
6	Přílohy.....	81
6.1	Příloha 1 – formulář strukturovaného rozhovoru.....	81
6.2	Příloha 2 – formulář online dotazníku.....	81
6.3	Příloha 3 - ukázka průběžného vyhodnocování odpovědí online šetření z prosince 2023	81
7	Použité zdroje.....	82

1 Úvod

Tento dokument shrnuje informace o realizaci projektu Bezpečná tranzice, který proběhl v období 1.6.2023 až 31.5.2024. Projekt byl financován MPSV z Operačního programu Zaměstnanost plus a spolufinancován Evropskou unií.

V rámci projektu jsme si vytkli za cíl, že na základě empatického přístupu k našim klientům z řad transgender osob identifikujeme a vyvineme návrh řešení problematických situací, do kterých se naši klienti v průběhu tranzice (období, kdy klienti dostávají hormonální terapii a začínají žít v roli, s níž se genderově identifikují) dostávají. Toto řešení jsme společně s klienty testovali, přičemž doufáme, že výstupy poslouží k rozšíření služeb organizace Transhelp z.s. a dalších organizací, které se zabývají obdobnou cílovou skupinou.

Problematika transgender osob není v českém sociálním prostředí často hodnocena zcela racionálně, z tohoto důvodu jsou osoby procházející tranzicí nebo po ukončené tranzici, postaveny před řadu výzev jak v ekonomické, tak v sociální oblasti. Narovnání tohoto stavu především u klíčových institucí společně s podporou v nukleární i širší rodině jsme považovali za zásadní z hlediska zlepšení kvality života transgender osob.

Hlavním cílem tohoto projektu bylo ověření výše uvedené hypotézy v praxi a vytvoření pilotního řešení, které otestujeme s našimi klienty.

Další dílčí cíle:

- provést podrobnou analýzu potřeb transgender osob v tranzici nebo po ukončené tranzici. Při analýze využijeme možností zapojení do skupinových terapií a znalosti prostředí transgender osob.
- vyvinout na základě správného návrhu designu služeb životaschopné řešení.
- řešení otestovat a identifikovat rizika.
- navázat kontakty s dalšími institucemi, které se mohou zapojit do řešení této problematiky

V rámci projektu jsme provedli kvalitativní průzkum formou strukturovaných rozhovorů a dále kvantitativní výzkum formou online dotazníků mezi transgender osobami. V návaznosti na zjištění z výzkumu jsme vytvořili a otestovali službu **Průvodce tranzicí**.

V dalších kapitolách jsou jednotlivá zjištění a navazující kroky podrobně popsány.

Děkujeme:

- Děkujeme za pomoc a vstřícný přístup MPSV, zejména paní ing. Tomke Trávníčkové a panu Mgr. Štěpánovi Rezkovi za jejich kompetentní a profesionální přístup, inspiraci, podporu a trpělivé zodpovídání dotazů.
- Projektovému týmu za nasazení a obětavou práci během celé doby práce na projektu i při jeho přípravě.
- Všem osobám, které s námi spolupracovaly – ať už formou strukturovaných rozhovorů nebo se účastnily online dotazování. Jejich upřímnost a ochota sdílet nejnítěnější pocity je pro nás motivací, abychom dále pokračovali v naší práci.
- Klientům a klientkám, kteří se na nás s důvěrou obraceli. Snažíme se vždy pomoci, i když to někdy není možné v takové míře, jak by si to přáli.
- Odborníkům, s nimiž jsme měli možnost konzultací, za fundované poradenství, ochotu a snahu vždy nalézt řešení.

- Veřejnosti (rodičům, učitelům, výchovným poradcům, terapeutům, lékařům, studentům ...), s níž jsme se setkávali na přednáškách a akcích, za snahu porozumět otázce transgender a vžít se na chvíli do pozice dítěte, rodiče, partnera/ky a představit si, jak složitými situacemi takový člověk prochází.

2 Shrnutí průběhu projektu

Cílem projektu bylo zmapování potřeb transgender osob, následně vyvinutí a otestování řešení služby.

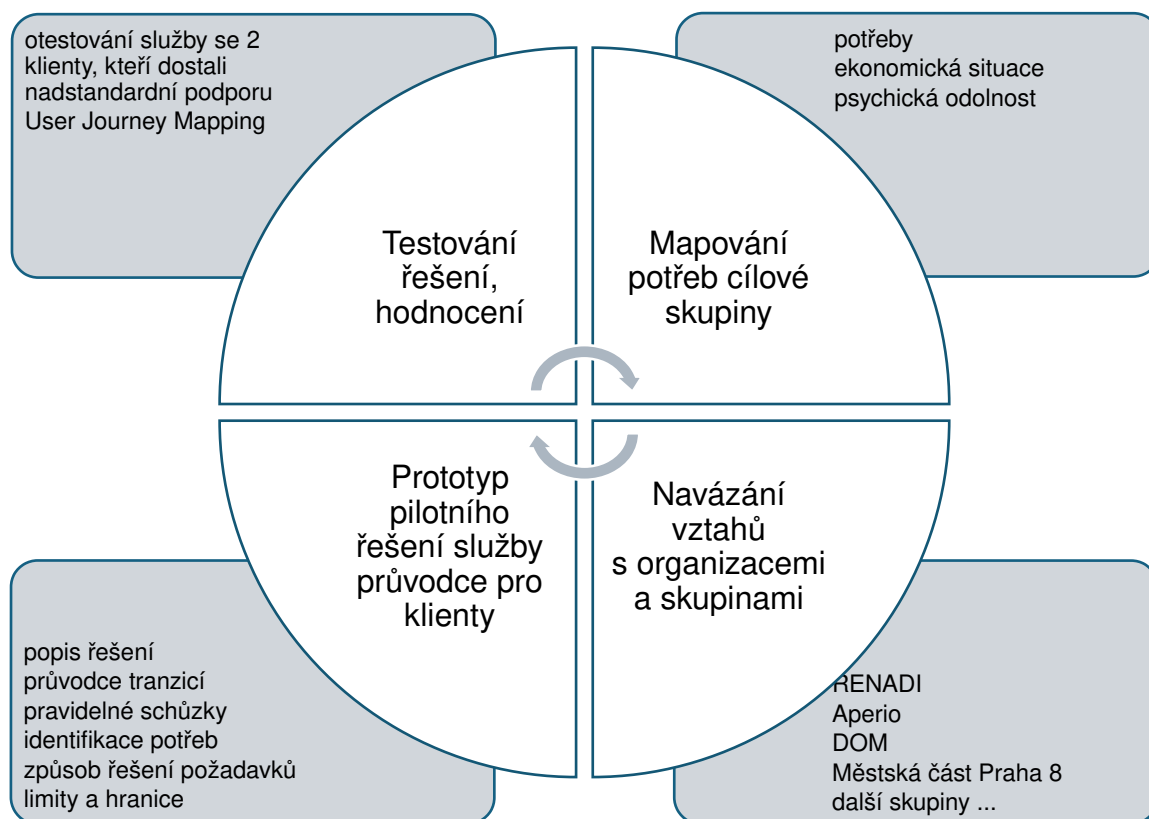
2.1 Etapy projektu

Projekt jsme rozdělili do etap, v nichž jsme realizovali:

- Mapování potřeb cílové skupiny
 - o Strukturované rozhovory – návrh a provedení.
 - o Na základě zkušeností ze strukturovaných rozhovorů jsme vytvořili online dotazník.
 - o Návrh protoperson.
 - o Publikovali jsme dotazníky ve tvaru MS Forms dotazníku a zveřejnili je.
 - o Dotazníky jsme vyhodnotili.
- Navázání vztahů s organizacemi a skupinami, které hrají v tranzici klíčovou roli
 - o Rodiče.
 - o Výchovní poradci.
 - o Rodinní poradci.
 - o Dětské psychologové.
 - o Endokrinologové.
 - o Studenti psychologie na UK.
 - o Další neziskové organizace
 - Renadi, o.p.s. (pomoc lidem se závislostmi, www.renadi.cz),
 - Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství, z.s. (poskytuje psychologickou, ekonomickou a právní pomoc rodičům, organizuje vzdělávací aktivity, www.aperio.cz),
 - DOM – Dům otevřených možností, o.p.s. (organizace, která pomáhá mladým lidem v nezaviněné těžké životní situaci, www.dom-os.cz),
 - Transparent (Transparent z.s., usiluje o prosazování práv a pozitivních společenských změn ve prospěch transgender, nebinárních a intersex osob, www.jsmettransparent.cz).
 - o Státní instituce – MČ Praha 8, MČ Praha 6.
 - o Soukromí majitelé nemovitostí.
- Prototypování pilotního řešení služby **Průvodce tranzicí**.
 - o Stanovili jsme persony.
 - o Nastavili jsme klíčové body služby.
 - o Definovali jsme funkce **Průvodce tranzicí** pro klienty.
 - o Nastavili jsme limity služby.
- Testování řešení, hodnocení
 - o Pravidelně jsme se scházeli s klienty a poskytovali službu průvodce.
 - o Získali jsme nízkoprahový byt od MČ Praha 8 do pronájmu (s možností pronajmout byt svým klientům), byt jsme zařídili a vybavili díky nábytkové bance MČ Praha 8 a díky darům a podpoře lidí z komunity.
 - o Do bytu jsme ubytovali našeho klienta a umožnili jsme mu přihlášení k trvalému pobytu, což vyřešilo jeho další problémy (např. poplatky za svoz odpadu v místě, kde měl trvalý pobyt, ale řadu let tam nebydlel).
 - o Zkušenosti tohoto klienta jsme zachytili formou User Journey Mapping.

- o Vyhodnotili jsme pilotní řešení a identifikovali silné a slabé stránky tohoto řešení.
- o Průběžně jsme po dobu celého projektu řešili další požadavky našich klientů, které nespádaly do pilotního řešení služby průvodce pro klienty (např. jednorázová pomoc, kdy klient neměl zájem o pravidelná setkání).

V dalších kapitolách tohoto materiálu podrobně rozebíráme jednotlivé etapy:

2.2 Rozhodnutí v projektu

- Všechna rozhodnutí jsme dělali týmově.
- V případě odborných otázek měla hlavní slovo odborná garantka MUDr. Fífková – zejména v oblasti obsahu přednášek a při formulaci psychologických otázek v dotazníku (na základě konzultací s dalšími odborníky).
- V oblasti informovanosti jsme museli slevit ze svých ambicí a nepovedlo se nám oslovit skupiny
 - o Dětsíí lékaři
 - o Policie
 - o OSPOD
- Bylo to dané kapacitně, protože nám hodně času zabrala příprava strukturovaných rozhovorů a jejich uskutečnění a následné aktivity. Rozhovory jsme vedli osobně, až

na výjimku jedné klientky, se kterou jsme se ze zdravotních důvodů (čekala na operaci a obávala se možné infekce) setkali pouze online.

- Naopak se povedlo uskutečnit dost setkání s výchovnými poradci, rodiči, dětskými psychology, endokrinology i veřejností. Povedlo se nám v těchto skupinách zvýšit seriózní informovanost o transgender problematice.
- Rozhodli jsme se zejména pro užší spolupráci s organizací Aperio (www.aperio.cz, organizace se zabývá problematikou rodičovství a pomocí rodičům), kde se povedlo proškolit psychologické poradkyně na krizové lince. Tato spolupráce pro nás byla velmi důležitá, protože naši klienti se ve vztahu k rodičovství ocitají ve třech hlavních rolích:
 - o Transgender děti, jejichž rodiče nejsou připraveni na tuto životní situaci a potřebují se s někým poradit, přičemž kapacity sexuologů a psychologů jsou velmi omezené.
 - o Transgender rodiče, kteří se rozhodnou v určité životní etapě pro tranzici. Velmi často pak musí řešit partnerské problémy, rozpad vztahu a nezřídká problémy s vlastními dětmi.
 - o Transgender osoby, které se rozhodnou pro rodičovství, které uskuteční pomocí umělého oplodnění nebo adopce. Samozřejmě se s tím pojí řada obtížných situací pro oba partnery.
- V další etapě projektu jsme rozpracovali koncept průvodce v tranzici. Původně jsme si mysleli, že našim klientům pouze doporučíme odborníky v dané oblasti (např. Člověk v tísni, kde se zabývají i dluhovou problematikou), ale ukázalo se, že je třeba se s klienty scházet pravidelně a řešit s nimi průběžně problémy v kratších časových úsecích.
- Asi nejtěžší rozhodnutí bylo stanovení person, které určují, na koho se se svou službou zaměříme. Vycházeli jsme z výsledků online šetření, vlastních zkušeností s klienty a expertního úsudku dr. Fífkové.
- Rozhodli jsme se, že zkusíme získat nízkoprahový byt od MČ Praha 8, což se nám podařilo.
- Naopak jsme se rozhodli nevyužít nabídky pronájmu bytu od soukromého majitele za velmi výhodných podmínek (výjimečná nabídka majitele pro náš spolek a podporu našich aktivit), protože jsme se báli, že kapacitně nebudeme schopni po ukončení projektu agendu bytu zajistit. Nicméně jsme navázali dobrý vztah se soukromými majiteli několika nemovitostí, vysvětlili jim, čím se zabýváme a do budoucna máme možnost je oslovit. Našim aktivitám fandí.

2.3 Co jsme vytvořili

- Metodiku strukturovaných rozhovorů, která se nám osvědčila.
- Online dotazník pro zmapování potřeb cílové skupiny.
- Zmapovali jsme potřeby cílové skupiny a výsledkem je podrobná analýza 424 odpovědí transgender a nebinárních osob.
- Koncept služby **Průvodce tranzicí**, který jsme úspěšně otestovali se dvěma klienty. Potěšilo nás, že jeden klient byl schopen díky naší pomoci sehnat proplacení autoškoly od organizace, která pomáhá dětem z dětských domovů. Díky tomu získá významnou příležitost na trhu práce, protože v současnosti má pouze základní vzdělání a nedokončenou střední školu, což ho limituje při hledání práce.

- Nízkoprahové bydlení ve velmi dobře vybaveném domě (recepce s vrátným, prádelna s možností laciného praní a sušení prádla) – garsonka na Praze 8, kterou jsme získali do trvalého pronájmu (na rok s příslibem prodloužení do dalších let) od MČ Praha 8.

Co nás překvapilo:

- Pestrost klientů – např. setkali jsme se s klientem ve výkonu trestu, dívkou (MtF) v azylovém řízení, která odešla z Turecka kvůli násilí v rodině i společnosti.
- Někdy se žádost o pomoc rozšiřovala o další rodinné příslušníky, museli jsme se naučit nastavit limity našich služeb.
- Skupina 10 nebinárních osob, která se objevila v online dotazování – tato skupina je pro nás z hlediska potřeb neznámá a nemáme ji podrobněji popsanou.
- Problematika transgender lidí je přes všechnu publicitu stále pro řadu lidí (včetně osob pracujících s mládeží) ve skutečnosti neznámá.
- Vstřícnost MČ Praha 8 – sociálního odboru a paní místostarostky Mgr. Vladimíry Ludkové. Setkali jsme se s velkou podporou materiální, informační a organizační.

2.4 Co jsme se naučili

- Díky přípravě projektu a jeho vedení s kolegy z MPSV jsme se naučili podívat na problematiku našich služeb novým pohledem. Velmi nám prospěla pravidelná setkání na MPSV, protože jsme si pokaždé udělali rekapitulaci dosavadní práce a formulovali jsme cíle na další období.
- Měli jsme možnost využít metod designu služeb a konzultovat to s odborníci na design služeb Mgr. Petrou Kutálkovou, PhD., to nás hodně posunulo i do budoucna, protože další rozvoj služeb budeme plánovat s využitím těchto metod.
- Více týmově spolupracovat, vzájemně se informovat, sdílet data a konzultovat jednotlivé kroky projektu.
- Dozvěděli jsme se ze strukturovaných rozhovorů a online dotazníků víc o „druhé skupině“. Např. osoba FtM má zkušenosti ze skupinových terapií s muži a vyslechla si řadu příběhů z tranzice, ale má velmi slabou představu o problematice žen a toho, jak u nich probíhá tranzice a s čím se potýkají poté. Podobné je to pro osobu MtF a její znalosti potřeb lidí FtM.

2.5 Co jsme zjistili, jak jsme to použili a jak to budeme využívat dál po skončení projektu

- Klíčové pro nás bylo identifikovat osoby a vybrat, na koho se s našimi službami zaměříme (persony Adam, Eva). V dalším textu je to popsáno podrobněji.
- Do budoucna budeme více pracovat i s personami typu Nikola.
- Zjistili jsme, že bude třeba vytvořit vzdělávací materiály o období tranzice. Pravděpodobně formou videí, případně jinou vhodnou textovou formou (diagramy, myšlenkové mapy, schémata, ...).
- Stále chybí dostatečné a důvěryhodné informace pro osoby v tranzici. Rozhodli jsme se, že upravíme stávající web do tvaru inteligentního informačního systému, abychom mohli informace systematicky sbírat a strukturovaně sdílet. Rádi bychom vybudovali něco jako systém informací, které provedou člověka kritickými místy. Vzhledem k personální situaci, kdy nemáme dostatek lidí, kteří by se mohli částečně nebo na plný úvazek této činnosti věnovat, se nabízí využití modelu umělé inteligence. Je to jeden z hlavních závěrů našeho projektu.

- Pravděpodobně se vrátíme po nějaké době k online dotazníku a zkusíme zmapovat vývoj v této oblasti, případně doplníme další otázky, resp. některé otázky nahradíme.

3 Projektový tým

Výhodou projektového týmu je to, že všichni mají buď vlastní nebo odbornou zkušenost s tranzicí a problematikou transgender osob.

MUDr. Hana Fířková – odborný garant, dále HF

Ing. Simone Horáková – odborný konzultant, dále SH

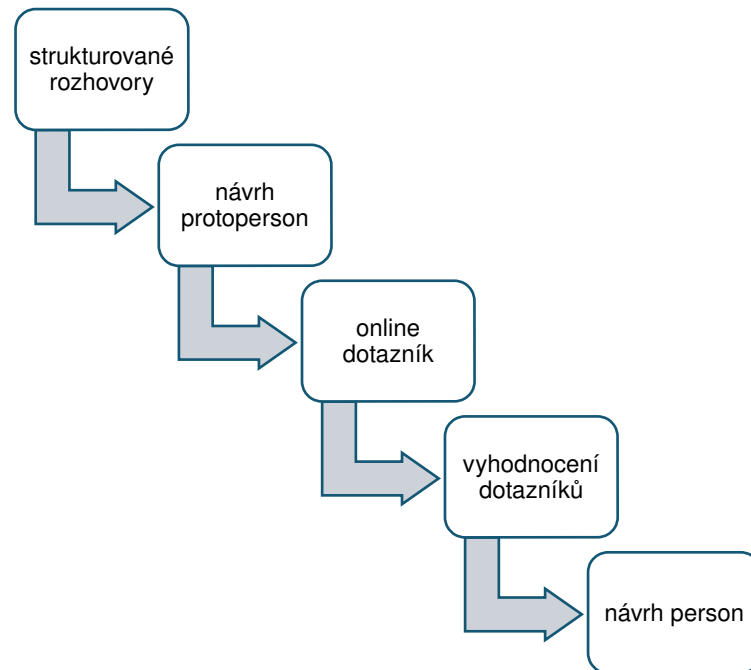
Ing. Ondřej Ulmani – peer konzultant, dále OU

RNDr. Alex Vinšů – manažer projektu, dále AV

4 Realizované aktivity

4.1 Mapování potřeb cílové skupiny

Nejprve jsme se zaměřili na poznání skutečného problému, jeho reálných příčin, porozumění potřebám, přáním a chování osob v tranzici. Rozhodli jsme se pro toto řešení:

4.1.1 Strukturované rozhovory

4.1.1.1 Metoda sběru dat

- příprava dotazovacího formuláře (Příloha 1, pro účely dotazování vytisknuto jako dva listy A3 na šířku) na základě zkušeností ze skupinových terapií a konzultací s MUDr. Fífkovou. Předtištěný formulář jsme v průběhu rozhovoru ručně vyplňovali. Nezachycovali jsme doslovné odpovědi, ani jsme rozhovory nenahrávali s výjimkou úplně prvního rozhovoru, který vedl AV a se souhlasem dotazovaného si rozhovor pro účely kontroly zápisu dočasně nahrál. Po provedení kontroly zápisu byl rozhovor vymazán z paměťové karty diktafonu. Po provedení tohoto rozhovoru bylo jasné, že stačí pořizovat průběžně zápis odpovědí přímo do papírového formuláře a je to časově zvládnutelné.

4.1.1.2 Obsah formuláře a způsob vyplnění

- Na začátku dotazování jsme zjistili věk tázaného/né a nejvyšší dosažené vzdělání.
- Formulář byl rozdělen svisle do 4 časových pásem:
 - Období před tranzicí.
 - Období v tranzici.
 - Období po tranzici.

- Období 10 let po tranzici.
- Vodorovně byl formulář členěn do barevně odlišených sekcí, což se nám osvědčilo jednak kvůli přehlednosti, jednak i z hlediska přehlednosti pro dotazované.
- Dotazování probíhalo „vertikálně“, tj. vždy jsme prošli otázky jednoho časového období ve sloupci a pak jsme postoupili na další časové období (sloupec) – viz další obrázek.
- Ve vytisknutém formuláři byly průsečíky řádků a sloupců dostatečně velké pro zápis, případně jsme si psali doplňující poznámky na druhou (prázdnou) stranu formuláře.
- Dotazování prováděl muž ve skupině FtM a žena ve skupině MtF. V průběhu rozhovoru s námi klienti sdíleli často velmi intimní detaily ze svého života a přišlo nám vhodnější, aby to sdílel muž s mužem a žena s ženou.
- Výběr osob – na základě konzultací s MUDr. Fifkovou proběhl záměrný výběr z okruhu jejích klientů a klientek FtM, MtF. Snažili jsme se o pestré složení skupiny – věkově, délkou tranzice, profesně, sociálně.
- Navázání kontaktu s oslovenými klienty – nedá se říct, že všichni oslovení klienti projevíli zájem o rozhovor. Úspěšnost oslovení byla zhruba 1:3 (jeden souhlas na 3 odmítnutí nebo ignorování požadavku).
- Provedení vlastních rozhovorů – jeden rozhovor zabral zhruba 2 hodiny času (minimální doba byla 1,5 hodiny, nejdelší rozhovor trval přes 2,5 hodiny). Celkem jsme provedli 14 rozhovorů mezi FtM a MtF klienty. Klienti byli informováni o účelu rozhovoru a o tom, že jsou všechny údaje uloženy a použity v anonymní podobě.
- Dodatečně nás někteří klienti kontaktovali a ujišťovali se, že nepoužijeme citace z rozhovorů ani v anonymní podobě. Důvodem byly nenávistné výpady na sociálních sítích a klienti se obávali, že i z jejich anonymní odpovědi mohou být vysledováni a identifikováni.

	Před tranzicí	V tranzici	Po tranzici	10 let po tranzici
socio-ekonom. situace				
profese/obor				
data - časové určení vůči tranzici				
spokojenost se sebou sama (0-10), 10 = super = míra vnitřní pohody				
Do jaké míry máš pocit, že tvůj život určuje okolní svět?	S m ě r	S m ě r	S m ě r	S m ě r
Jak moc máš pocit, že tvoje kroky řídí to, co o tobě říkají jiní lidé?	S m ě r	S m ě r	S m ě r	S m ě r
rodina, odkud pocházíš (rodiče, sourozenci)	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
partnerství, vztahy	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
místo pobytu - velikost místa	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
negativní trendy	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
pozitivní trendy	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
problémy	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
příležitosti	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
obavy	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
potřeby	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
naděje	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í	v y p l ň o v á n í
co mi pomáhá				

4.1.2 Návrh protoperson

- Na základě rozhovorů, skupinových terapií, vlastní zkušenosti a expertního posouzení jsme stanovili 8 protoperson (PP1 až PP8, viz následující tabulka).
- Průběžně jsme setkávali s klienty v nouzi a zabývali se řešením jejich požadavků (již před zahájením projektu). Dávalo nám to další informace o nejčastějších problémech, se kterými se potýkají zejména mladší klienti.
- Stanovili jsme hypotézu, že úspěšné zvládnutí tranzice je ovlivněno ekonomickou situací a psychickou odolností.
- Dále jsme rozlišovali mezi skupinami MtF a FtM, protože průběh tranzice je dost odlišný v obou skupinách.

FtM	Psychická odolnost - vysoká	Psychická odolnost - nízká
Ekonomická situace - dobrá	PP1	PP2
Ekonomická situace - špatná	PP3	PP4
MtF		
Ekonomická situace - dobrá	PP5	PP6
Ekonomická situace - špatná	PP7	PP8

4.1.3 Online dotazník

- Na základě uvedené hypotézy protoperson a strukturovaných rozhovorů jsme připravili ve spolupráci s odborníky elektronický dotazník, který jsme umístili na internet (platforma MS Forms).
- Respondenti/ky odpovídali anonymně na 29 otázek (Příloha 2).
- Vyplnění dotazníku zabralo průměrně 10 až 15 minut.
- Dotazník jsme připravili ve stručné podobě tak, aby se dal vyplnit i na mobilním telefonu.
- Bylo osloveno přes 1200 emailových adres s prosbou o vyplnění anonymního dotazníku.
- Odpovědělo 424 respondentů/ek, což je třetinová úspěšnost, která není u dotazníkových šetření obvyklá.

4.1.4 Vyhodnocení online dotazníků

Následující vyhodnocení nám umožnilo podrobněji popsat skupinu FtM a MtF z mnoha hledisek. Dále nám tento výzkum posloužil s formulací person, pro které jsme navrhli řešení.

Dotazníky byly vyhodnoceny základními statistickými metodami v programu MS Excel 365, resp. MS Forms 365. Výsledky z hodnocení MS Forms jsme používali průběžně pro rychlou informaci, jak se data vyvíjejí a jakou máme odezvu od respondentů/ek (viz příloha 3).

Před vyhodnocením bylo nutné data ručně projít a opravit – např. někdo uvedl textem a nikoli číslem, řadu údajů jsme museli kategorizovat – např. finanční situace, náklady na tranzici a další otázky. Záměrně jsme ponechávali volnost ve vyplňování údajů, takže např. u nákladů na tranzici to někdo uváděl v měsíčních nákladech a někdo celkovou sumou.

4.1.4.1 Celkový přehled

Celkem odpovědělo 424 osob, které se identifikovaly takto:

	Počet osob	%
jiné	10	2,36%
mužem	315	74,29%
ženou	99	23,35%
Celkový součet	424	100,00%

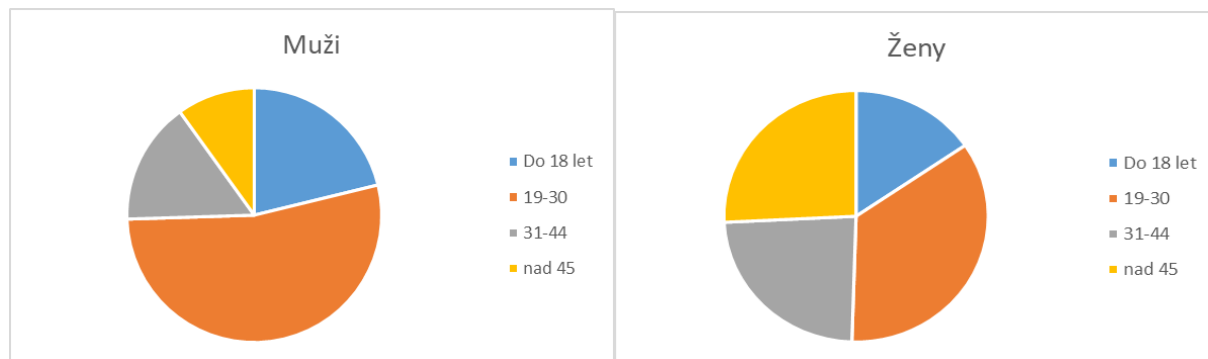
Je zajímavé, že i přes poměrně dlouhou dobu zveřejnění online dotazníku (téměř 3 měsíce, listopad 23 až leden 24, nicméně v prosinci 23 jsme už měli 420 odpovědí), zůstal zachovaný poměr cca 74% mužů, 23% žen a zbytek nebinární či jinak se identifikující osoby. Očekávali jsme více odpovědí od žen, protože klientela HF není výrazně orientována na FtM skupinu. Není nám jasné, zda jsou ženy opatrnější v odpovědích a celkově ve sdílení svého soukromí, byť bylo dotazování striktně anonymní.

Některé otázky u některých respondentů/ek zůstaly nezodpovězené, záměrně jsme tuto možnost ponechali, abychom se vyhnuli „odpovědím z donucení“, tj. výběr nějaké varianty nebo předčasné opuštění dotazníku a nedokončení průzkumu.

Pro věkové srovnání jsme zvolili na doporučení prof. Petra Weisse tuto škálu:

- Věk do 18 let včetně
- 19 až 30 let
- 31 až 44 let
- 45 a vyšší věk

Věkové rozdělení osob FtM (muži) a MtF (ženy):

Věk	Muži
Do 18 let	21,19%
19-30	53,31%
31-44	15,56%
nad 45	9,93%
Celkový součet	100,00%

Věk	Ženy
Do 18 let	15,46%
19-30	35,05%
31-44	23,71%
nad 45	25,77%
Celkový součet	100,00%

Je vidět, že skupina MtF je starší než FtM (téměř 50% žen starších 30 let oproti cca 25% mužů starších 30 let).

Mezi respondenty se identifikovala skupina 10 osob jako nebinárních či s jinou identitou.

Osoby s jinou identitou jsme dále vyřadili z hodnocení, protože představují samostatnou skupinu, o které máme vzhledem k počtu osob příliš málo informací. Nicméně by si tyto osoby do budoucna zasloužily podrobnější analýzu.

Jiná identita				
	Základní	Sřední s maturitou	Vysokoškolské	Celkový součet
Do 18 let	2			2
19-30	3			3
31-44		4		4
nad 45			1	1
Celkový součet	5	4	1	10

Dále jsme si skupiny FtM a MtF rozdělili věkově a dle vzdělání.

Velký počet mladých osob se základním vzděláním je způsoben velkým počtem studentů/tek studujících střední školu.

V následující tabulce je uveden celkový přehled všech respondentů/ek podle věku a nejvyššího dosaženého vzdělání.

Celkový přehled						
	Základní	Vyučení	Sřední s maturi	Vysokoškolské	Neuvedeno	Celkový součet
neuveden		5	6	3	1	15
Do 18 let	72	3	5		1	81
19-30	32	25	113	28		198
31-44	9	13	29	23		74
nad 45		15	24	17		56
Celkový součet	113	61	177	71	2	424

Stejná tabulka je uvedena pro skupinu mužů a žen (v absolutních číslech i procentuálně). Procentuální rozdělení sledujeme vždy v rámci věkové skupiny.

Muži						
	Základní	Vyučení	Sřední s maturi	Vysokoškolské	Neuvedeno	Celkový součet
neuveden		5	4	3	1	13
Do 18 let	57	2	4		1	64
19-30	20	22	95	24		161
31-44	7	11	16	13		47
nad 45		8	13	9		30
Celkový součet	84	48	132	49	2	315

Muži					
	Základní	Vyučení	Sřední s maturitou	Vysokoškolské (prázdné)	Celkový součet
Do 18 let	89,06%	3,13%	6,25%	1,56%	100,00%
19-30	12,42%	13,66%	59,01%	14,91%	100,00%
31-44	14,89%	23,40%	34,04%	27,66%	100,00%
nad 45		26,67%	43,33%	30,00%	100,00%
Celkový součet	27,81%	14,24%	42,38%	15,23%	100,00%

Zeny					
	Základní	Vyučení	Sřední s maturitou	Vysokoškolské	Celkový součet
neuvečen			2		2
Do 18 let	13	1	1		15
19-30	9	3	18	4	34
31-44	2	2	9	10	23
nad 45		7	11	7	25
Celkový součet	24	13	41	21	99

Zeny					
	Základní	Vyučení	Sřední s maturitou	Vysokoškolské	Celkový součet
Do 18 let	86,67%	6,67%	6,67%		100,00%
19-30	26,47%	8,82%	52,94%	11,76%	100,00%
31-44	8,70%	8,70%	39,13%	43,48%	100,00%
nad 45		28,00%	44,00%	28,00%	100,00%
Celkový součet	24,74%	13,40%	40,21%	21,65%	100,00%

Mezi oběma skupinami je zřejmý rozdíl ve věkovém složení, oproti tomu u vzdělání není tak velký rozdíl, pokud se díváme na celková čísla.

Jakmile se ale podíváme do jednotlivých věkových skupin, je vidět výrazný rozdíl ve věkové skupině 19-30 (výraznější podíl základního vzdělání u žen) a 31-44 (naopak u žen je výraznější skupina se středním či vysokoškolským vzděláním oproti mužům).

4.1.4.2 Bydliště

Informace o bydlišti respondentů/ek je velmi ovlivněno oslovením klientely MUDr. Fífkové. Je to tedy spíše doplňující informace o našich respondentech. Většina klientely je z Prahy a středních Čech. Do budoucna bychom asi tuto informaci nesledovali.

Muži		Zeny	
Obec do 999 obyvatel	13,65%	Obec do 999 obyvatel	8,08%
Místo 1 000 - 4 999 obyvatel	11,11%	Místo 1 000 - 4 999 obyvatel	13,13%
Místo 5 000 - 49 999 obyvatel	24,76%	Místo 5 000 - 49 999 obyvatel	27,27%
Místo 50 000 - 100 000 obyvatel	10,48%	Místo 50 000 - 100 000 obyvatel	5,05%
Nad 100 000 obyvatel	40,00%	Nad 100 000 obyvatel	45,45%
		(prázdné)	1,01%
Celkový součet	100,00%	Celkový součet	100,00%

	Muži	%		Zeny	%
cizina	3	0,95%	cizina		0,00%
Hlavní město Praha	91	28,89%	Hlavní město Praha	34	34,34%
Jihočeský kraj	15	4,76%	Jihočeský kraj	4	4,04%
Jhomoravský kraj	15	4,76%	Jhomoravský kraj	5	5,05%
Karlovarský kraj	8	2,54%	Karlovarský kraj	1	1,01%
Královehradecký kraj	10	3,17%	Královehradecký kraj	9	9,09%
Liberecký kraj	13	4,13%	Liberecký kraj	3	3,03%
Moravskoslezský kraj	13	4,13%	Moravskoslezský kraj	2	2,02%
Olomoucký kraj	3	0,95%	Olomoucký kraj	1	1,01%
Pardubický kraj	11	3,49%	Pardubický kraj	8	8,08%
Plzeňský kraj	22	6,98%	Plzeňský kraj	8	8,08%
Středočeský kraj	53	16,83%	Středočeský kraj	13	13,13%
Ústecký kraj	47	14,92%	Ústecký kraj	7	7,07%
Vysočina	7	2,22%	Vysočina	2	2,02%
Zlínský kraj	2	0,63%	Zlínský kraj	1	1,01%
(prázdné)	2	0,63%	(prázdné)	1	1,01%
Celkový součet	315	100,00%	Celkový součet	99	100,00%

4.1.4.3 Tranzice

Zeptali jsme se našich respondentů/ek, v jaké fázi tranzice se nacházejí. Odpovědi mohou být zkráceny tím, že mnoho lidí může období tranzice chápat různě.

Obvykle se jako tranzice bere úsek života ohraničený prvním setkáním se sexuologem a ukončený získáním úředně schváleného pohlaví. Po takto definované tranzici může následovat ještě řada dalších medicínských nebo kosmetických zákroků.

Mezi oběma skupinami nebyly výrazné rozdíly.

	Muži
před tranzicí	4,76%
v tranzici	38,41%
po tranzici	41,27%
více než 10 let po tranzici	15,56%
Celkový součet	100,00%

	Zeny
před tranzicí	8,08%
v tranzici	37,37%
po tranzici	40,40%
více než 10 let po tranzici	14,14%
Celkový součet	100,00%

4.1.4.4 Rodinná situace

Většina respondentů/ek je svobodných nebo rozvedených. U mužů je větší procento ženatých. Tato informace je zajímavá z dlouhodobého pohledu na komunitu transgender osob, protože se může ukázat, že s přibývajícím věkem řídne samostatně žijícím osobám sociální síť a některé osoby v seniorním věku mohou být ohrožené.

	Muži
Rozvedený/á	3,49%
Svobodný/á	83,17%
V registrovaném partnerství	0,95%
Ženatý/vdaná	11,75%
(prázdné)	0,63%
Celkový součet	100,00%

	Zeny
Rozvedený/á	12,12%
Svobodný/á	81,82%
V registrovaném partnerství	1,01%
Ženatý/vdaná	4,04%
(prázdné)	1,01%
Celkový součet	100,00%

4.1.4.5 Sociální situace

Sociální situaci jsme se snažili zjistit prostřednictvím otázek:

- Přátelé (ve smyslu dobrých přátel, které znáte osobně) – cílem bylo zjistit, jak velká je přátelská síť okolo transgender osob.
- Žijete (lze vybrat více možností) – cílem bylo zjistit, v jakých rodinných podmínkách osoby žijí.

	Muži	Počet
mám hodně	25,08%	79
mám několik (do 5)	69,21%	218
nemám žádné	5,40%	17
(prázdné)	0,32%	1
Celkový součet	100,00%	315

	Zeny	Počet
mám hodně	27,27%	27
mám několik (do 5)	65,66%	65
nemám žádné	7,07%	7
Celkový součet	100,00%	99

Procentuálně jsou tabulky celkem vyrovnané, ale je nutné si uvědomit, že 17 mužů a 7 žen nemá žádné přátele!

Z hlediska způsobu života (viz další tabulky) lze říci, že u obou skupin je nejpočetnější variantou:

- Bydlení s rodiči – muži cca 39%, ženy cca 38%.
- Osamocené bydlení (více u žen než u mužů) - u mužů žije samostatně cca 18% osob, u žen to je cca 27%.
- Bydlení s partnerem/kou (více u mužů než u žen) – muži cca 35%, ženy cca 28%.
- Jiné varianty zahrnující kombinace rodiče, partnery, děti, spolubydlící ... - škála je poměrně široká, jak je vidět z dalších tabulek.

	Muži	%
s partnerem/kou a nevlastními dětmi;	17	5,40%
s partnerem/kou a vlastními dětmi;	15	4,76%
s partnerem/kou;	69	21,90%
s partnerem/kou;s rodiči;	5	1,59%
s partnerem/kou;se spolubydlícími;	4	1,27%
s rodiči;	117	37,14%
s rodiči;s partnerem/kou a nevlastními dětmi;	1	0,32%
s rodiči;se spolubydlícími;	5	1,59%
sám/ sama s dětmi;	2	0,63%
sám/ sama;	55	17,46%
se spolubydlícími;	23	7,30%
v kolektivním zařízení (např. dětský domov) ;	2	0,63%
Celkový součet	315	100,00%

	Zeny	%
s partnerem/kou a nevlastními dětmi;	1	1,01%
s partnerem/kou a vlastními dětmi;	6	6,06%
s partnerem/kou;	17	17,17%
s partnerem/kou;s rodiči;	4	4,04%
s rodiči;	36	36,36%
s rodiči;sám/ sama s dětmi;	1	1,01%
s rodiči;se spolubydlícími;	1	1,01%
sám/ sama s dětmi;	1	1,01%
sám/ sama s dětmi;se spolubydlícími;	1	1,01%
sám/ sama;	25	25,25%
se spolubydlícími;	5	5,05%
v kolektivním zařízení (např. dětský domov) ;	1	1,01%
Celkový součet	99	100,00%

4.1.4.6 Diskriminace

Naším respondentům/kám jsme položili otázku:

- Setkal/a jste se v průběhu tranzice s diskriminací či odmítáním?

Odpovědi byly alarmující – u mužů se s diskriminací setkalo přes 82% a u žen dokonce přes 85%. Přičemž v obou skupinách se vyskytovala častá diskriminace zhruba ve 28% případů.

	Muži	Počet
ne	17,14%	54
ano - výjimečně	54,60%	172
ano - často	27,94%	88
(prázdné)	0,32%	1
Celkový součet	100,00%	315

	Zeny	Počet
ne	12,12%	12
ano - výjimečně	57,58%	57
ano - často	28,28%	28
(prázdné)	2,02%	2
Celkový součet	100,00%	99

Zajímalo nás, kde všude se diskriminace objevovala. Odpovědi byly velmi pestré, uvádíme je pro představu kompletně. Vzhledem k tomu, že odpovídalo víc mužů, tak je i tabulka jejich odpovědí delší než u žen.

Velmi často se objevuje samostatně nebo v kombinaci:

- rodina,
- škola (učitelé i spolužáci),
- spolupracovníci či nadřízení na pracovišti,
- úřady,
- zdravotnictví,

Méně často:

- další subjekty – policie, výslovně matrika, sousedé, ex/partneři ...

Tyto autentické odpovědi jsou cenné v tom, že ukazují místa, kde jsou transgender lidé vystaveni diskriminaci a tedy, kam by bylo vhodné napřít další pomoc. V případě rodiny by možná v některých případech mohlo pomoci odborné poradenství, které jsme podpořili prostřednictvím proškolení pracovníků krizové linky organizace Aperio.

Dále se ukazuje, že diskriminaci čelí také transgender osoby ve zdravotnictví a na nejrůznějších úřadech. Určitě to souvisí také s malou informovaností o problematice.

Muži:

	Muži	%
<i>v rodině;</i>	17	6,54%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;</i>	9	3,46%
<i>ve škole – spolužáci;</i>	8	3,08%
<i>na pracovišti;</i>	5	1,92%
<i>ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;</i>	5	1,92%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;</i>	4	1,54%
<i>od přátel;</i>	4	1,54%
<i>na pracovišti;ve zdravotnictví;</i>	4	1,54%
<i>od přátel;ve škole – spolužáci;</i>	4	1,54%
<i>v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;</i>	3	1,15%
<i>ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;</i>	3	1,15%
<i>v rodině;od sousedů;</i>	3	1,15%
<i>v rodině;na pracovišti;</i>	3	1,15%
<i>od sousedů;</i>	3	1,15%
<i>ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;</i>	3	1,15%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve zdravotnictví;ve škole – spolužáci;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;policie;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;</i>	2	0,77%
<i>od přátel;v rodině;</i>	2	0,77%
<i>od partnera/ky;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;policie;na pracovišti;ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>ve škole – spolužáci;na pracovišti;</i>	2	0,77%
<i>ve zdravotnictví;</i>	2	0,77%
<i>ve škole – spolužáci;v rodině;</i>	2	0,77%
<i>v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;</i>	1	0,38%
<i>nikdy jsem nesetkal s negativním přístupem;</i>	1	0,38%
<i>v rodině;sociální odbor;policie;na pracovišti;</i>	1	0,38%
<i>na pracovišti;V bazénu;</i>	1	0,38%
<i>ve škole – spolužáci;od přátel;</i>	1	0,38%
<i>od přátel;od sousedů;</i>	1	0,38%
<i>v rodině;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;</i>	1	0,38%
<i>od přátel;od sousedů;v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;</i>	1	0,38%
<i>v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;na pracovišti;</i>	1	0,38%
<i>od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;</i>	1	0,38%
<i>od klientů (v případě OSVČ);</i>	1	0,38%
<i>od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;policie;na pracovišti;</i>	1	0,38%
<i>na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;policie;</i>	1	0,38%

od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;v rodině;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Náhodní lidé na ulici;na pracovišti;ve škole – spolužáci;	1	0,38%
od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;police;sociální odbor;na pracovišti;ve zdravotnictví;Problémy na letištích při vracení se do ČR;	1	0,38%
od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;v rodině;od partnera/ky;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;police;	1	0,38%
na pracovišti;ve zdravotnictví;v rodině;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;police;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
Na společenských událostích od cizích lidí ;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;ve zdravotnictví;Lidé v čekárnách, prodavači;	1	0,38%
od přátel;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
od partnera/ky;na pracovišti;ve zdravotnictví;matrika;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
Známi;	1	0,38%
od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;sociální odbor;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	0,38%
od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;OSPOD;Náhodní lidé které neznám ;	1	0,38%
od přátel;ve zdravotnictví;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;ve škole – spolužáci;	1	0,38%
na ulici;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;Banka založení nového účtu;	1	0,38%
od sousedů;na pracovišti;od partnera/ky;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;ve zdravotnictví;	1	0,38%
od sousedů;pomohlo přestěhování na vesnici :);	1	0,38%
na pracovišti;nejčastěji banky a jiné instituce;	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
na pracovišti;ve škole – spolužáci;	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;od přátel;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;police;ve zdravotnictví;	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	0,38%
Nikde;	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Jediný, kdo mě nepřijmul, byl táta;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;matrika;	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;od klientů (v případě OSVČ);	1	0,38%
od sousedů;ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;	1	0,38%
na pracovišti;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Na sociálních sítích ;	1	0,38%
od sousedů;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;police;	1	0,38%

od partnera/ky;v rodině;na pracovišti;	1	0,38%
jako zákazník komerčních služeb;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;matrika;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve zdravotnictví;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;matrika;na pracovišti;na úřadech - městský či obecní úřad;sociální odbor;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;Většinu ale z nevědomosti, prvotního neporozumění, dlouhodobého přesvědčení hlavně u starších 60;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;na pracovišti;od přátel;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;na pracovišti;s jednáním s revizním lékařem;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
v rodině;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;matrika;	1	0,38%
v rodině;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;matrika;	1	0,38%
v rodině;od sousedů;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;Na ulici;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;sociální odbor;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;OSPOD;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;sociální odbor;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;Široká veřejnost v online prostoru.;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;policie;Policie jsou největší dementi ohledně toho;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;V dětském domově ;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;policie;ve zdravotnictví;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;na Bulovce;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;od sousedů;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;na pracovišti;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	0,38%

Nesetkal nikde;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Člověk, co není v mém blízkem okolí, ale znal mě;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;od přátel;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;Šikana v MHD a veřejnost ;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;ve zdravotnictví;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;v LGBTQ prostorech;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;od sousedů;	1	0,38%
od partnera/ky;na pracovišti;ve škole – spolužáci;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;na pracovišti;v rodině;ve zdravotnictví;od přátel;lidé na ulici;	1	0,38%
na pracovišti;od sousedů;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;od přátel;na pracovišti;	1	0,38%
ve zdravotnictví;od přátel;	1	0,38%
od partnera/ky;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	0,38%
ve zdravotnictví;ve škole – spolužáci;v rodině;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od sousedů;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Naštěstí vše bylo když jsem začínal s proměnou.;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;ve škole – spolužáci;Armáda ČR;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;skrze sociální sítě ;	1	0,38%
v rodině;od partnera/ky;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;od přátel;ve zdravotnictví;od sousedů;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;od přátel;Na ulici od cizích lidí;	1	0,38%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;od sousedů;	1	0,38%
na pracovišti;od sousedů;od partnera/ky;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;	1	0,38%
v rodině;od přátel;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;ve	1	0,38%

zdravotnictví;		
v rodině;od přátel;na pracovišti;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;police;ve zdravotnictví;	1	0,38%
v rodině;od přátel;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve škole – spolužáci;od přátel;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;v rodině;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;sociální odbor;	1	0,38%
ve zdravotnictví;matrika;v rodině;na úřadech - městský či obecní úřad;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;matrika;sociální odbor;police;OSPOD;	1	0,38%
ve zdravotnictví;od sousedů;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;	1	0,38%
ve zdravotnictví;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;ve škole – spolužáci;od partnera/ky;	1	0,38%
dáma na pokladně čd při výměně inkarty;v rodině;	1	0,38%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	0,38%
Celkový součet	260	100,00%

Ženy:

	Ženy	%
ve škole – spolužáci;	4	4,71%
v rodině;od partnera/ky;	3	3,53%
na pracovišti;	3	3,53%
v rodině;ve zdravotnictví;	3	3,53%
v rodině;od přátel;	2	2,35%
v rodině;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;od přátel;	2	2,35%
v rodině;od přátel;na pracovišti;	2	2,35%
na úřadech - městský či obecní úřad;	2	2,35%
od sousedů;	2	2,35%
v rodině;	2	2,35%
v rodině;na pracovišti;	2	2,35%
v rodině;na pracovišti;ve zdravotnictví;	2	2,35%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	1,18%
ve škole – spolužáci;v rodině;	1	1,18%
v rodině;od sousedů;volně na ulici;veřejném prostranství;ve zdravotnictví;	1	1,18%
na úřadech - městský či obecní úřad;police;na pracovišti;	1	1,18%
na pracovišti;v rodině;od sousedů;	1	1,18%
na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;od sousedů;	1	1,18%
v rodině;od přátel;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;sociální odbor;ve zdravotnictví;	1	1,18%

na veřejnosti;na pracovišti;	1	1,18%
na pracovišti;ve zdravotnictví;matrika;	1	1,18%
od partnera/ky;od přátel;	1	1,18%
v rodině;od partnera/ky;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;policie;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	1,18%
od partnera/ky;od sousedů;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;od přátel;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	1,18%
od partnera/ky;v rodině;	1	1,18%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;OSPOD;ve zdravotnictví;policie;	1	1,18%
od přátel;na pracovišti;	1	1,18%
na pracovišti;ve zdravotnictví;	1	1,18%
od přátel;od sousedů;	1	1,18%
v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;policie;na pracovišti;	1	1,18%
od přátel;v rodině;od sousedů;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);	1	1,18%
ve škole – spolužáci;na pracovišti;od přátel;od partnera/ky;	1	1,18%
od přátel;ve škole – spolužáci;	1	1,18%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	1,18%
matrika;ve zdravotnictví;	1	1,18%
na pracovišti;v rodině;	1	1,18%
od sousedů;od přátel;na pracovišti;	1	1,18%
v rodině;od přátel;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;	1	1,18%
policie;ve zdravotnictví;na pracovišti;od přátel;v rodině;	1	1,18%
v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na pracovišti;	1	1,18%
MHD;	1	1,18%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;na pracovišti;	1	1,18%
v rodině;matrika;na pracovišti;	1	1,18%
v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;mimo matky a bratra v rodině, v průběhu 7 let celkem u 5 lidí nad kterými mávnu rukou...;	1	1,18%
v rodině;od sousedů;na pracovišti;od přátel;	1	1,18%
internet;	1	1,18%
v rodině;od sousedů;policie;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;	1	1,18%
ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;V rodině a celkově nastavení české společnosti. Pozoruj že v cizině je situace jiná, směrem ne západ tedy;	1	1,18%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;	1	1,18%
v rodině;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;Zatím nebylo namířeno na mě. ;	1	1,18%
ve zdravotnictví;	1	1,18%
matrika;	1	1,18%
ve zdravotnictví;v rodině;	1	1,18%
ve škole – spolužáci;od přátel;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;od klientů (v případě OSVČ);	1	1,18%
ve škole – spolužáci;v rodině;na internetu a dalsich lidi ktere osobne neznam;	1	1,18%
na pracovišti;na veřejných místech, např. ostraha v obchodě ;	1	1,18%
na úřadech - městský či obecní úřad;matrika;sociální odbor;policie;na pracovišti;Ulice;	1	1,18%

v rodině;od partnera/ky;od přátel;na úřadech - městský či obecní úřad;policie;na pracovišti;ve zdravotnictví;Na ulici od lidí ;	1	1,18%
ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;matrika;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;na pracovišti;ve zdravotnictví;od partnera/ky;	1	1,18%
ve zdravotnictví;na pracovišti;na úřadech - městský či obecní úřad;od sousedů;	1	1,18%
v rodině;na úřadech - městský či obecní úřad;policie;na pracovišti;	1	1,18%
expřítelkyně, zatím jsem na začátku tranzice a nemám dokončeny všechny příznání;ve zdravotnictví;	1	1,18%
v rodině;náboženské skupiny;	1	1,18%
Celkový součet	85	100,00%

4.1.4.7 Ekonomická situace

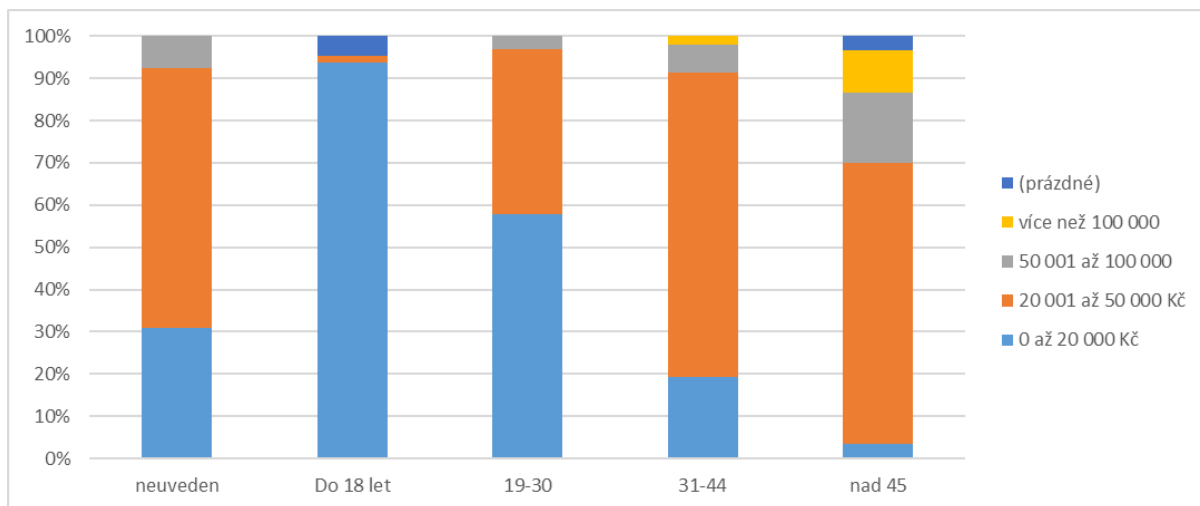
Ekonomickou situaci jsme hodnotili zařazením měsíčního příjmu do škály:

- 0 až 20 000 Kč
- 20 001 až 50 000 Kč
- 50 001 až 100 000 Kč
- Více než 100 000 Kč

Bylo vhodné rozdělit osoby podle věku, protože u studujících a mladých lidí je měsíční příjem velmi orientační.

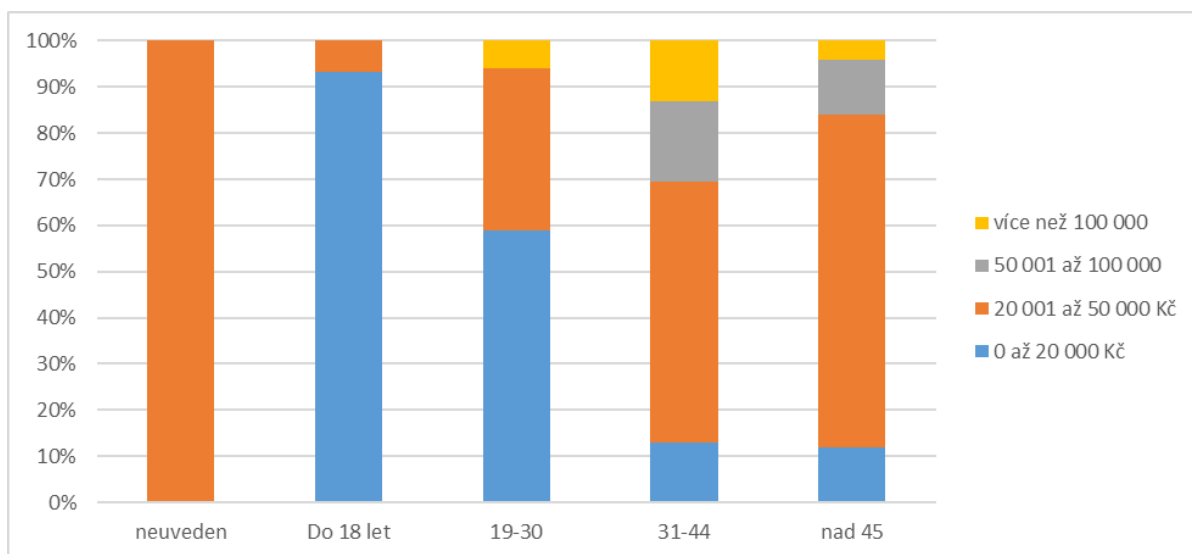
Muži	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	(prázdné)	Celkový součet
neuveđen	4	8	1			13
Do 18 let	60	1			3	64
19-30	93	63	5			161
31-44	9	34	3	1		47
nad 45	1	20	5	3	1	30
Celkový součet	167	126	14	4	4	315

Muži	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	(prázdné)	Celkový součet
neuveđen	30,77%	61,54%	7,69%	0,00%	0,00%	100,00%
Do 18 let	93,75%	1,56%	0,00%	0,00%	4,69%	100,00%
19-30	57,76%	39,13%	3,11%	0,00%	0,00%	100,00%
31-44	19,15%	72,34%	6,38%	2,13%	0,00%	100,00%
nad 45	3,33%	66,67%	16,67%	10,00%	3,33%	100,00%
Celkový součet	53,02%	40,00%	4,44%	1,27%	1,27%	100,00%

Zeny					
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	Celkový součet
neuveden			2		2
Do 18 let	14	1			15
19-30	20	12		2	34
31-44	3	13		4	20
nad 45	3	18		3	24
Celkový součet	40	46	7	6	99

Zeny					
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	Celkový součet
neuveden	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Do 18 let	93,33%	6,67%	0,00%	0,00%	100,00%
19-30	58,82%	35,29%	0,00%	5,88%	100,00%
31-44	13,04%	56,52%	17,39%	13,04%	100,00%
nad 45	12,00%	72,00%	12,00%	4,00%	100,00%
Celkový součet	40,40%	46,46%	7,07%	6,06%	100,00%

Opět se dá říci, že je hlavní rozdíl ve skupinách 19-30 (malý rozdíl) a nad 45 (výraznější rozdíl), kde jsou muži o něco „bohatší“.

4.1.4.8 Vývoj ekonomické situace

Ekonomickou situaci jsme v dotazníku zkoumali otázkou:

„V průběhu tranzice se vaše finanční situace (do "jiné" případně uveďte, o kolik se měsíční příjem změnil) ...“ a možnou odpovědí bylo, zda se zlepšila, zůstala stejná či zhoršila.

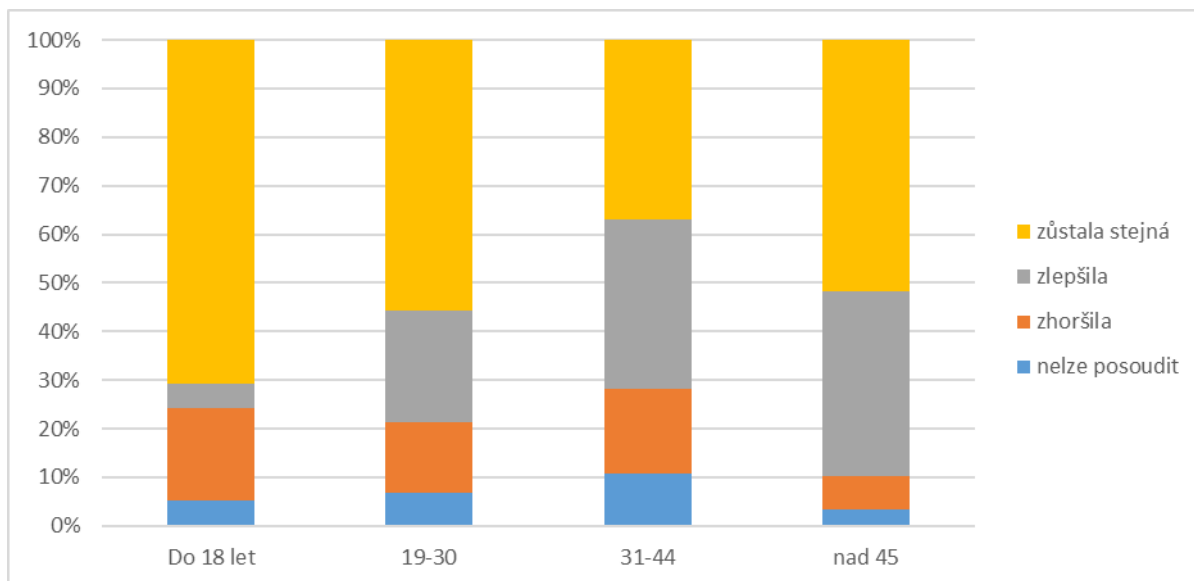
Data bylo třeba rozdělit do věkových skupin, protože u mladých lidí se finanční situace přirozeně mění tím, že např. v průběhu tranzice dostudují a získávají první pracovní zkušenosti. Poměrně výrazný rozdíl mezi muži a ženami je ve skupině 31-44 let, případně starších. U žen je výrazné procento zhoršení či stagnování ekonomické situace.

Jedna respondentka ve strukturovaném rozhovoru tuto situaci nazývá „růžový filtr“. Znamená to, že po období, kdy je žena nadšená z toho, že konečně může žít svůj život bez přetvářky, přichází realita, kdy je žena konfrontována s tím, že je prostě žena. Najednou má horší finanční ohodnocení, méně zakázek, ubude společenská váha ... Naopak u mužů to funguje opačně – jiný respondent si pochvaloval, že stoupl jeho společenské ocenění, v práci se mu dařilo lépe a byl brán vážněji. Shodou okolností oba respondenti pracovali v podobném oboru.

Neplatí to jistě absolutně, ale je to zajímavé zjištění z pohledu rovných příležitostí, protože naši klienti mnohdy zažili významně dlouhé období v obou identitách a mohou to porovnat. Stálo by to za podrobnější průzkum.

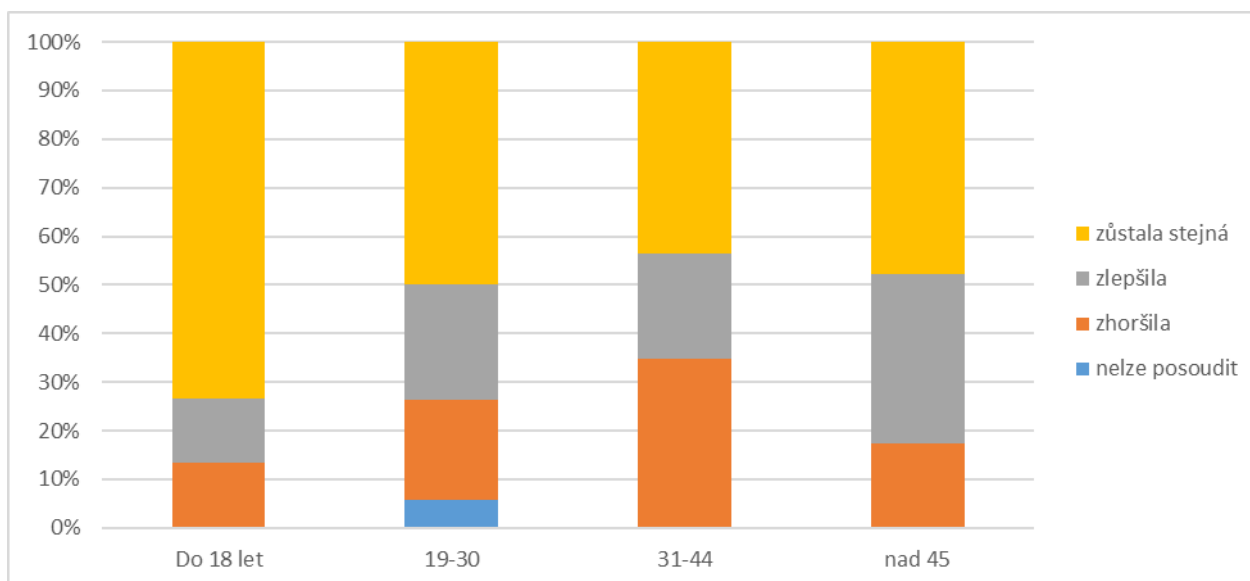
Muži					
	nelze posoudit	zhoršila	zlepšila	zůstala stejná	Celkový součet
neuvezen			1	5	7
Do 18 let	3	11	3	41	58
19-30	11	23	37	89	160
31-44	5	8	16	17	46
nad 45	1	2	11	15	29
Celkový součet	20	45	72	169	306

Muži					
	nelze posoudit	zhoršila	zlepšila	zůstala stejná	Celkový součet
Do 18 let	5,17%	18,97%	5,17%	70,69%	100,00%
19-30	6,88%	14,38%	23,13%	55,63%	100,00%
31-44	10,87%	17,39%	34,78%	36,96%	100,00%
nad 45	3,45%	6,90%	37,93%	51,72%	100,00%
Celkový součet	6,83%	15,02%	22,87%	55,29%	100,00%

Zeny					
	nelze posoudit	zhorřila	zlepřila	žůstala stejn	Celkový součt
neuvezen				1	1
Do 18 let			2	2	11
19-30	2		7	8	17
31-44			8	5	10
nad 45			4	8	11
Celkový součt	2	21	24	50	97

Zeny					
	nelze posoudit	zhorřila	zlepřila	žůstala stejn	Celkový součt
Do 18 let		13,33%	13,33%	73,33%	100,00%
19-30	5,88%	20,59%	23,53%	50,00%	100,00%
31-44		34,78%	21,74%	43,48%	100,00%
nad 45		17,39%	34,78%	47,83%	100,00%
Celkový součt	2,11%	22,11%	24,21%	51,58%	100,00%

4.1.4.9 Náklady na tranzici

Poměrně málo zmapovanou oblastí je finanční náročnost tranzice. Řada zákroků je hrazena ze zdravotního pojištění, ale například hormony se doplácují, což může být (v závislosti na typu předepsaného přípravku) výraznější položka v rozpočtu mužů.

U žen jsou finančně náročné především kosmetické zákroky, které jsou ale v mnoha případech nutné pro psychickou pohodu žen. Jedná se především o zbavení ochlupení a vousů (či o výraznou redukci), úpravu vlasů (problematické partie – kouty, kvalita vlasů), hlasové terapie a další zákroky z oblasti estetické medicíny (úprava prsou, obličeje, krku ...).

V následujících tabulkách je výrazně vidět, jak je tranzice finančně náročná pro ženy. Částky se pohybují ve statisících korun. Oproti tomu u mužů jsou takové částky spíše výjimečné a jsou dány tím, že některé zákroky (zejména faloplastiku) absolvují z různých důvodů v zahraničí.

Tato otázka byla obtížně hodnotitelná, protože někteří klienti uváděli měsíční náklady, v tom případě jsme použili průměrnou délku tranzice 24 měsíců (dle doporučení HF) a částku vynásobili.

Nicméně i při vědomí nepřesností jsou tabulky naprosto jasné – u mužů se pohybujeme cca do 50 tis. Kč, případně trochu do 100 tis. Kč., hodnoty vyšší jsou spíše ojedinělé.

U žen je to přesně naopak – ve věkové skupině 31 až 44 let je nad 100 tis. Kč 68% žen (u mužů je to necelých 15%) a nad 200 tis. Kč dokonce 54% (u mužů 7%). Ve skupině nad 45 let je 54% žen nad 100 tis. Kč oproti 33% mužů.

Muži	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet	
do 10 tis.		26	22	5	3	56
11-50 tis.		18	71	20	6	115
51-100 tis.			27	10	3	40
101 - 200 tis.			7	3	4	14
nad 200 tis.		2	8	3	2	15
neuvedeno		18	26	6	12	62
Celkový součet		64	161	47	30	302

Muži	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet	
do 10 tis.		56,52%	16,30%	12,20%	16,67%	23,33%
11-50 tis.		39,13%	52,59%	48,78%	33,33%	47,92%
51-100 tis.			20,00%	24,39%	16,67%	16,67%
101 - 200 tis.			5,19%	7,32%	22,22%	5,83%
nad 200 tis.		4,35%	5,93%	7,32%	11,11%	6,25%
Celkový součet		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Ženy						
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet	
do 10 tis.	7	7	7	1	3	18
11-50 tis.	1	9	9	1	3	14
51-100 tis.	2	7	7	5	4	18
101 - 200 tis.			3	3	5	11
nad 200 tis.	1	2	2	12	7	22
neuveдено	4	6	6	1	3	14
Celkový součet	15	34	34	23	25	97

Ženy					
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet
do 10 tis.	63,64%	25,00%	4,55%	13,64%	21,69%
11-50 tis.	9,09%	32,14%	4,55%	13,64%	16,87%
51-100 tis.	18,18%	25,00%	22,73%	18,18%	21,69%
101 - 200 tis.		10,71%	13,64%	22,73%	13,25%
nad 200 tis.	9,09%	7,14%	54,55%	31,82%	26,51%
Celkový součet	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Rozdělení do finančních skupin stírá absolutní částky, a proto je v tomto případě lepší podívat se na průměrné hodnoty a maxima.

Neuškodí si zrekapitulovat, co jsme doposud zjistili – ženy jsou častěji diskriminované, žijí častěji samy, jsou méně často v partnerství, jejich finanční situace je horší než u mužů a náklady na tranzici jsou nesrovnatelně vyšší.

	Průměr z Finanční náročnost tranzice	Maximum z Finanční náročnost tranzice
Do 18 let	32 565	420 000
19-30	66 033	1 000 000
31-44	82 195	500 000
nad 45	107 167	400 000

	Průměr z Finanční náročnost tranzice	Maximum z Finanční náročnost tranzice
Do 18 let	68 636	500 000
19-30	83 464	500 000
31-44	330 000	1 500 000
nad 45	223 409	700 000

4.1.4.10 Psychická odolnost

Na základě konzultace s MUDr. Hanou Fífkovou a prof. Petrem Weissem jsme otestovali psychickou odolnost sérií binárních otázek (Ano/Ne), z nichž jsme vypočítali výsledné skóre.

- Vyrovnáváte se snadno se změnami – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Život, který v současné době žijete, vás naplňuje – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Máte dostatek přátel, kteří vám v případě potřeby pomohou – hodnocení Ano=1, Ne=0

- Cítíte se docela fyzicky zdrav/a – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Cítíte se docela psychicky zdrav/a – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Z neúspěchů se nějak dostanete – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Myslíte si, že nesete zodpovědnost za svůj život – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Pravidelně sportujete, odpočíváte, dobře jíte a spíte – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Máte své životní plány a sny – hodnocení Ano=1, Ne=0
- Myslíte si, že jiní lidé mají větší štěstí než vy – hodnocení Ano=0, Ne=1

Každá otázka se tedy hodnotí hodnotou 0 nebo 1, výsledné skóre je součtem hodnot jednotlivých odpovědí. Skóre se může pohybovat v intervalu 0 až 10.

Psychickou odolnost jsme rozdělili takto:

- málo odolný/á = 0 až 3
- středně odolný/á = 4 až 7
- dobře odolný/á = 8 až 10

V následujících tabulkách a grafech jsou srovnání obou skupiny – mužů a žen. Pokud se zamyslíme nad otázkami a odpověďmi, je vidět, že střední odolnost není příliš „robustní“. Získat víc než 7 bodů z uvedených otázek by nemělo být obtížné. Takže střední odolnost signalizuje také osoby, které pravděpodobně nejsou příliš jisté a spokojené se svým životem.

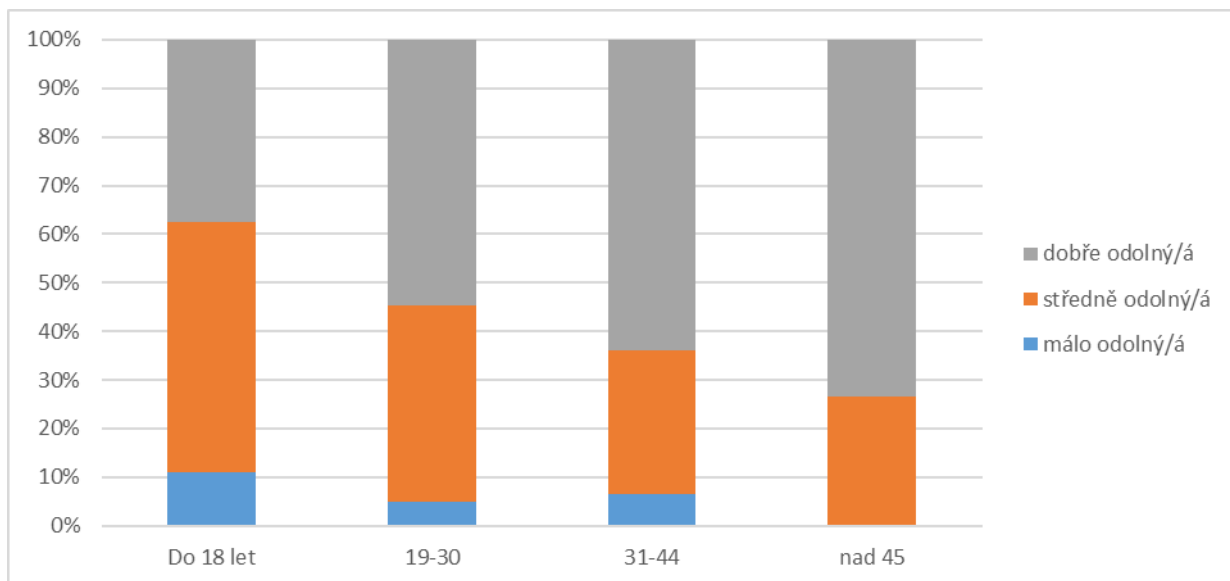
U mužů je výraznější skupina málo odolných ve věkové skupině do 18 let, oproti tomu u žen je zase výraznější tato skupina ve věkové skupině 19-30. Dá se předpokládat, že hraje roli věk, kdy se začíná s tranzicí. Chlapci (FtM) chodí dříve a tudíž se asi potýkají s řadou psychických problémů daných věkem, pubertou a samozřejmě problematikou identity. U dívek (MtF) to bývalo věkově posunutější, a proto není překvapující skupina téměř 15% málo odolných žen ve skupině 19-30 let. Hormonální změny u žen zvyšují emocionalitu a prožívání, což má také vliv na psychickou odolnost.

Nad 31 let se zdají být odolnější ženy, naopak u mužů je skupina málo odolných přes 6%. Nad 45 let je to už podobné.

Celkově je málo odolných osob v obou skupinách stejný poměr (cca 7%).

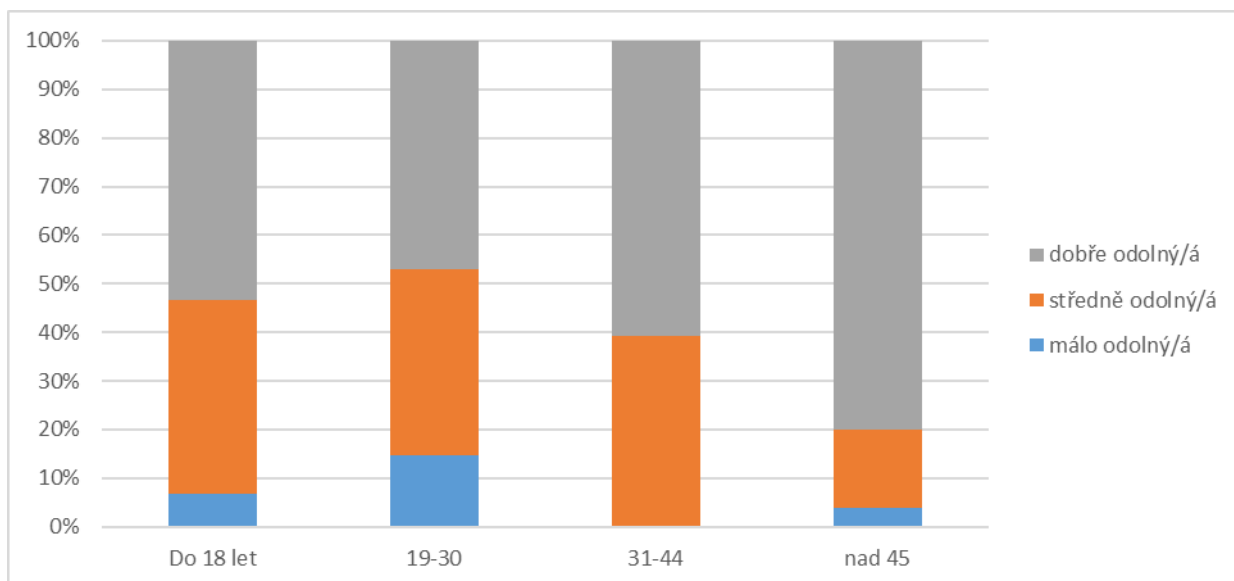
Muži					
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet
málo odolný/á	7	8	3		18
středně odolný/á	33	65	14	8	120
dobře odolný/á	24	88	30	22	164
Celkový součet	64	161	47	30	302

Muži				
	málo odolný/á	středně odolný/á	dobře odolný/á	Celkový součet
Do 18 let	10,94%	51,56%	37,50%	100,00%
19-30	4,97%	40,37%	54,66%	100,00%
31-44	6,38%	29,79%	63,83%	100,00%
nad 45	0,00%	26,67%	73,33%	100,00%
Celkový součet	5,96%	39,74%	54,30%	100,00%

Zeny					
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet
málo odolný/á	1	5		1	7
středně odolný/á	6	13	9	4	32
dobře odolný/á	8	16	14	20	58
Celkový součet	15	34	23	25	97

Zeny				
	málo odolný/á	středně odolný/á	dobře odolný/á	Celkový součet
Do 18 let	6,67%	40,00%	53,33%	100,00%
19-30	14,71%	38,24%	47,06%	100,00%
31-44	0,00%	39,13%	60,87%	100,00%
nad 45	4,00%	16,00%	80,00%	100,00%
Celkový součet	7,22%	32,99%	59,79%	100,00%

4.1.4.11 Srovnání psychické odolnosti a ekonomické situace

Dále jsme se podívali na porovnání psychické odolnosti a ekonomické situace. Je vidět, že ve skupině málo odolných osob jsme v nejnižší a nižší příjmové skupině. Pokud se podíváme i na skupinu středně odolných, tak většina je rozdělena také v uvedených dvou příjmových skupinách. Jedná se řádově o desítky lidí (145 mužů a 39 žen).

Muži						
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	(prázdné)	Celkový součet
málo odolný/ á	14	4			1	19
středně odolný/	82	42	1	1		126
dobře odolný/ á	71	80	13	3	3	170
Celkový součet	167	126	14	4	4	315

Muži						
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000	(prázdné)	Celkový součet
málo odolný/ á	73,68%	21,05%	0,00%	0,00%	5,26%	100,00%
středně odolný/ á	65,08%	33,33%	0,79%	0,79%	0,00%	100,00%
dobře odolný/ á	41,76%	47,06%	7,65%	1,76%	1,76%	100,00%
Celkový součet	53,02%	40,00%	4,44%	1,27%	1,27%	100,00%

Ženy						
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000		Celkový součet
málo odolný/ á	5	2				7
středně odolný/	18	10	3	1		32
dobře odolný/ á	17	34	4	5		60
Celkový součet	40	46	7	6		99

Ženy						
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000		Celkový součet
málo odolný/ á	71,43%	28,57%	0,00%	0,00%		100,00%
středně odolný/ á	56,25%	31,25%	9,38%	3,13%		100,00%
dobře odolný/ á	28,33%	56,67%	6,67%	8,33%		100,00%
Celkový součet	40,40%	46,46%	7,07%	6,06%		100,00%

U výdělku hraje velkou roli dosažené vzdělání a věk. Proto jsme se na tato data podívali také optikou věkového rozdělení. Zajímá nás především skupina málo/středně odolných, kteří málo vydělávají.

Při sledování věkových skupin je nutné si uvědomit, že obě skupiny jsou početně rozdílné (zhruba 100 žen a 300 mužů).

Muži						
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000 (prázdné)	Celkový součet	
≡ neuveden	30,77%	61,54%	7,69%		100,00%	
málo odolný/á		100,00%			100,00%	
středně odolný/á	66,67%	33,33%			100,00%	
dobře odolný/á		83,33%	16,67%		100,00%	
≡ Do 18 let	93,75%	1,56%		4,69%	100,00%	
málo odolný/á	85,71%			14,29%	100,00%	
středně odolný/á	100,00%				100,00%	
dobře odolný/á	87,50%	4,17%		8,33%	100,00%	
≡ 19-30	57,76%	39,13%	3,11%		100,00%	
málo odolný/á	87,50%	12,50%			100,00%	
středně odolný/á	64,62%	33,85%	1,54%		100,00%	
dobře odolný/á	50,00%	45,45%	4,55%		100,00%	
≡ 31-44	19,15%	72,34%	6,38%	2,13%	100,00%	
málo odolný/á	33,33%	66,67%			100,00%	
středně odolný/á	21,43%	78,57%			100,00%	
dobře odolný/á	16,67%	70,00%	10,00%	3,33%	100,00%	
≡ nad 45	3,33%	66,67%	16,67%	10,00%	3,33%	100,00%
málo odolný/á						
středně odolný/á		87,50%		12,50%	100,00%	
dobře odolný/á	4,55%	59,09%	22,73%	9,09%	4,55%	100,00%
Celkový součet	53,02%	40,00%	4,44%	1,27%	1,27%	100,00%

Zeny					
	0 až 20 000 Kč	20 001 až 50 000 Kč	50 001 až 100 000	více než 100 000 (prázdné)	Celkový součet
≡ neuveden		100,00%			100,00%
málo odolný/á					
středně odolný/á					
dobře odolný/á		100,00%			100,00%
≡ Do 18 let	93,33%	6,67%			100,00%
málo odolný/á	100,00%				100,00%
středně odolný/á	100,00%				100,00%
dobře odolný/á	87,50%	12,50%			100,00%
≡ 19-30	58,82%	35,29%		5,88%	100,00%
málo odolný/á	60,00%	40,00%			100,00%
středně odolný/á	69,23%	30,77%			100,00%
dobře odolný/á	50,00%	37,50%		12,50%	100,00%
≡ 31-44	13,04%	56,52%	17,39%	13,04%	100,00%
málo odolný/á					
středně odolný/á	22,22%	55,56%	22,22%		100,00%
dobře odolný/á	7,14%	57,14%	14,29%	21,43%	100,00%
≡ nad 45	12,00%	72,00%	12,00%	4,00%	100,00%
málo odolný/á	100,00%				100,00%
středně odolný/á	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%	100,00%
dobře odolný/á	5,00%	85,00%	10,00%		100,00%
Celkový součet	40,40%	46,46%	7,07%	6,06%	100,00%

4.1.4.12 Srovnání psychické odolnosti a finanční náročnosti tranzice

V následujících tabulkách jsme srovnali průměrné náklady na tranzici podle věkových skupin a podle stupně psychické odolnosti.

V tabulkách se ukazuje, že málo odolní muži i ženy mají nižší průměrné náklady na tranzici. Ještě výraznější rozdíl se ukáže u dobře odolných žen, kde jsou náklady výrazně vyšší.

Dá se to interpretovat různými způsoby – dobře odolné osoby mohou mít lepší vzdělání, sebedůvěru, a tím pádem lepší finanční možnosti. Nebo naopak – mají finanční možnosti a díky tomu získávají vyšší psychickou odolnost. Nezapomínejme ale na počty osob, které hodnotíme a práci s aritmetickým průměrem, který je zkrácen vysokými/nízkými hodnotami.

Muži					
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet
málo odolný/ á	8 000	39 429	60 000		35 000
středně odolný/	31 565	61 654	102 500	52 500	58 892
dobře odolný/ á	37 400	71 480	74 815	134 500	72 700
Celkový součet	32 565	66 033	82 195	107 167	65 465

Zeny					
	Do 18 let	19-30	31-44	nad 45	Celkový součet
málo odolný/ á	9 000	44 500			37 400
středně odolný/	7 600	75 000	228 125	186 667	120 296
dobře odolný/ á	141 600	102 615	388 214	229 211	232 000
Celkový součet	68 636	83 464	330 000	223 409	183 940

4.1.4.13 Hledání pomoci

Zeptali jsme se:

- Hledal/a jste v průběhu tranzice pomoc (myslí se pomoc mimo sexuologickou ordinaci)
- A pokud ano, tak jakou?

U mužů i žen je v podstatě rozdělení půl na půl, kdo hledal a nehledal pomoc. Dá se říci, že polovina lidí pomoc hledala (u žen nepatrně čteněji).

	Muži	Počet
hledal/ a	48,89%	154
nehledal/ a	50,79%	160
(prázdné)	0,32%	1
Celkový součet	100,00%	315

	Zeny	Počet
hledal/ a	50,51%	50
nehledal/ a	48,48%	48
(prázdné)	1,01%	1
Celkový součet	100,00%	99

Odpovědi u mužů jsou opět pestřejší, protože bylo možné označit víc variant a případně doplnit vlastní text. Nicméně je vidět, že je hodně žádaná terapeutická pomoc, dále finanční a také přátelská (někdo, kdo by mi pomohl). U žen je to obdobné, pouze je menší množství variant odpovědí.

Hodně se vyskytují odpovědi typu:

- terapeutickou – nenašel
- finanční – nenašel

Odpovídá to zkušenostem s našimi klienty, kdy mají často finanční problémy (až existenčního rázu) a problém s nalezením terapeutické pomoci – také díky tomu, že za takovou pomoc nejsou schopni/é platit.

	Muži	%
terapeutickou - našel;	47	28,31%
terapeutickou - našel; prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	31	18,67%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	19	11,45%

terapeutickou - nenašel;	10	6,02%
terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	9	5,42%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	5	3,01%
finanční - našel;terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	4	2,41%
terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	4	2,41%
finanční - nenašel;terapeutickou - našel;	3	1,81%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;terapeutickou - našel;	3	1,81%
finanční - nenašel;terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	2	1,20%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;terapeutickou - našel;	2	1,20%
finanční - nenašel;	2	1,20%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;terapeutickou - nenašel;	2	1,20%
finanční - našel;terapeutickou - našel;	2	1,20%
terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	2	1,20%
Nehledal jsem, nepotřeboval jsem;	1	0,60%
terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;lidé přicházejí a odcházejí. ;	1	0,60%
odborně lékařskou - nenašel;	1	0,60%
finanční - nenašel;terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	0,60%
terapeutickou - našel;Nehledal -měl jsem psychologku ještě před tranzicí a i během tranzice;	1	0,60%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	0,60%
Nechapu otázku ;	1	0,60%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;Myslel jsem že ano, ale poté mi přišlo že se to na mě akorát obrací, takže jsem musel hledat jinde.;	1	0,60%
terapeutickou - našel;finanční - našel;rodiče, psycholog, kamarádi ;	1	0,60%
finanční - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	0,60%
finanční - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	0,60%
Hledal jsem psychologa, našel jsem, ale nepomohla mi neb se nevyznala v problematice a byla vykořeněná jen z toho, když jsem se jí zeptal, jak se má. ;	1	0,60%
Musela mě podržet partnerka, se kterou jsme měli toxický vztah, ale bez ní bych skončil v azyláku.;finanční - nenašel;terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	0,60%
finanční - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	0,60%
terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	0,60%
finanční - našel;	1	0,60%
U psychiatra ;	1	0,60%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;finanční - našel;	1	0,60%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;finanční - nenašel;	1	0,60%
Celkový součet	166	100,00%

	Ženy	%
terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	11	20,75%
terapeutickou - našel;	10	18,87%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	9	16,98%
prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	4	7,55%
finanční - našel;terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	2	3,77%
finanční - našel;terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	2	3,77%
finanční - nenašel;	2	3,77%

terapeutickou - nenašel;	2	3,77%
finanční - našel;terapeutickou - našel;	1	1,89%
terapeutickou - našel;finanční - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	1,89%
terapeutickou - našel;psychiatrickou;	1	1,89%
finanční - našel;	1	1,89%
terapeutickou - našel;finanční - našel;Všeobecná zdravotní péče pojená s tranzicí - endokrinologie, interna atd. - našla ;	1	1,89%
terapeutickou - našel;terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	1,89%
terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	1,89%
finanční - nenašel;terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	1,89%
finanční - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;	1	1,89%
Nepotřebovala jsem pomoc.;	1	1,89%
terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;	1	1,89%
Celkový součet	53	100,00%

4.1.4.14 Otevřené odpovědi

Rodový nesoulad je velmi těžké pochopit. Mnoho lidí se podivuje nad tím, že například pohledný, urostlý muž je hluboce nešťastný, protože je ve skutečnosti krásnou ženou. Životem transgender lidí prochází mnoho emocí, musí prokázat velkou odvahu a statečnost. A nakonec se musí vyrovnat s pocitem nedosažitelnosti, kterého se nikdy nezbaví. Není snadné vysvětlit, proč se lidé do tranzice pouští a proč nemohou jinak.

Doufáme, že následující tabulky toho o tranzici řeknou mnohem víc, než se člověk běžně dozví.

Uvádíme autentické odpovědi respondentů/ek bez jakýchkoli úprav. Zvažovali jsme rozdělení podle pohlaví, ale nakonec jsme se rozhodli odpovědi nedělit, protože přes všechny rozdíly v průběhu tranzice jsou zkušenosti transgender osob univerzální.

Vážíme si upřímnosti a důvěry respondentů/ek, se kterou s námi sdíleli své nejniternější pocity.

4.1.4.15 Otázka: Co pro vás v období tranzice bylo/je nejtěžší?

Často se objevovaly odpovědi typu:

- Jak „přežít“ tranzici – fyzické změny, coming out/y, účinky hormonální terapie...
- Neutrální jméno a s tím související problémy.
- Vyrovnání se s fyzickou nedokonalostí tranzice.
- Pocit, že nikdy nebudu doopravdy žena/muž.
- Vyrovnání se sám/sama se sebou.
- Rodinné či partnerské problémy.
- Uznání okolí, respektování.
- Diskriminace.
- Překonat strach – z operací, z reakcí okolí ...

Neutrální jméno
Zaměstnání
ztráta sebevědomí a fyzické svobody
Čekání na operace

<i>Asi nic, vse jsem zvladl v poradku</i>
<i>připadat si jako v zoo, lidé si za zády šuškaří a prohlíží si vás</i>
<i>To, že mám stále prsa, ne malá</i>
<i>Období než se začaly projevovat účinky testosteronu.</i>
<i>Že mě ostatní nepřijmou, hodně nízké sebevědomí</i>
<i>To než se projeví změny</i>
<i>Prvních pár měsíců, než se začaly projevovat změny HRT, ale zvládla jsem to :-)</i>
<i>CO</i>
<i>Vyrovnaní se s faktem, že se neztotožňuji s typickou rolí muže, kterou současná západní společnost akceptuje. Nebinarita mě oslovuje více, ale opět jde o pojem, který je západní společnosti v zásadě cizí a je na něj radikálně nahlíženo.</i>
<i>Najít a chodit do zaměstnání</i>
<i>první sezení u sexuologa, říct nahlas, co mně trápí, začít o tom mluvit</i>
<i>Aby mě brali lidé</i>
<i>Čekání na operaci a nošení binderu.</i>
<i>Emoce</i>
<i>přechodné období - doklady, vzhled</i>
<i>Smíření se sebou samotným. Zároveň, aby tím člověk prošel v co možném nejkratším čase.</i>
<i>Uvědomit si co se semnou děje a kdo jsem</i>
<i>Čekání na to, až budu mít všechno za sebou a proběhne úřední změna jména.</i>
<i>Přesvědčit rodiče aby mě začali oslovovat jiným jménem a v jiném rodě.</i>
<i>Moje vlastní rodina</i>
<i>Úřady, potupa vysvětlovat svůj příběh.</i>
<i>Lékaři, občasné názory a připomínky, neochota spolupráce</i>
<i>Zaměstnání, šikana a pomluvy</i>
<i>Vysvětlovat situaci blízkým lidem.</i>
<i>Jak mě přijme okolí, sousedé, známí, kteří mě od malička znali.</i>
<i>Začátek tranzice, hlavně v období, kdy jsem měl již v hlavě vše srovnané. Měl přítelkyni a veřejnost mě bohužel viděla jako ženu. Přál jsem si, abych již mohl začít brát hormony a aby se celá situace změnila a zrychlila.</i>
<i>Paradoxně jsem řešila spoustu s tranzicí nesouvisejících životních problémů, rodinných, majetkových, pracovních...</i>
<i>čekací doba na operaci, proces s neutrálním jménem</i>
<i>přiznání blízkým</i>
<i>Získat passing, zejm. vytrénovat ženský hlas, a (nyní) po veškeré snaze se vyrovnávat s tím, že mne přesto plno lidí, zejm. v rodině, stále oslovuje a považuje za muže, a s tím je těžké nepropadat beznaději, že celá tranzice a úsilí je k ničemu a že stejně budu navěky tím, kým jsem se narodila.</i>
<i>Přijmou fakt, že se ke mne rodina otočila zády</i>
<i>coming out... hlavně u rodiny</i>
<i>aby mě mé děti přijaly</i>
<i>Dokončit studium</i>
<i>Překonávání strachu</i>
<i>Měnit se před očima jiných lidí. Odmítnutí společnosti, skeptické dotazy, nepochopení.</i>
<i>Přístup zdravotníků (lékařů, sester) - absolutní neinformovanost, nebo špatná informovanost o našem stavu, neprofesionalita - z toho plynoucí strach z jakéhokoliv kontaktu s novým lékařem</i>
<i>Naučit se ignorovat veškerý nenávislný komentář vůči mojí osobě.</i>
<i>Nejtěžší bylo oznámit začátek tranzice v zaměstnání, protože je to místo, kde bylo mnoho lidí (300). Pracovala jsem v managementu přímo pod ředitelem podniku, který mi řekl, že pokud by s tím měl někdo problém, ať mu dám vědět. Nikdo s tím problém neměl, jelikož to, co vysíláme, se nám vrací a já jsem svou tranzici prožívala dost nadšeně a zářila jsem štěstím. Měli mě tam rádi už předtím.</i>
<i>Navíc každá senzace po čase přestane být senzací, takže vše brzy "znormálně".</i>
<i>Ponížení, čas, čekání</i>
<i>Všem lhát, proč mám tak blbé (neutrální) jméno.</i>
<i>vyrovňovat se se silnou transfobií ze strany rodiny. denní emaily o tom, zprávy ap.</i>
<i>Operace</i>

<i>Byrokracie spojená se změnou pohlaví</i>
<i>Připustit si, že fyzicky se nikdy nebudu moct 100% vyrovnat biologickým mužům</i>
<i>čekání na změnu pohlaví</i>
<i>To jak mě ostatní vnímali, to že jsem nevypadal dost jako muž</i>
<i>První kontakt s lidmi, kteří to do té doby nevěděli, netušili</i>
<i>asi nic co by se nedalo zvládnout</i>
<i>Naučit se nezabývat se cizími lidmi</i>
<i>Rozhoupat se k tomu</i>
<i>Vypořádat se s matkou.</i>
<i>srovnat svou životní situaci po ztrátě domova</i>
<i>Endokrinolog odmítl napsat jiné hormony, podle něj je Estrofem nejlepší, a že z něj mám úzkosti ho nezajímalo. Po operaci spodku jsem šla se správným rodným číslem na nejbližší gyndu, kde mi pani doktorka beze všeho napsala Neofollin, a od té doby pohodicka.</i>
<i>Odhodlat se k tomu, něco dělat. Neustálé falešné pochybnosti v mojí hlavě.</i>
<i>strach z negativních změn. Nejhorší byla situace v práci, která způsobila odchod z firmy.</i>
<i>Obíhání doktorů a změny na úřadech - hlavně na matrice.</i>
<i>Samostatná kapitola je domluvení operací, kdy spousta nemocnic pacienty odmítá (i když se jedná o běžné úkony, které jinak provádějí).</i>
<i>Mrzí mě také přístup SÚKL, kdy je většina odkázána na placení si léků v plné výši bez příspěví pojišťovny.</i>
<i>Nemožnost změny jména před operací kdy vizuální stav neodpovídal dokladum.</i>
<i>celková doba, trvání mé tranzice, coming out...</i>
<i>V meziobdobí, kdy člověk absolutně nevypadá jako kýžená druhá strana spektra musí okolí nutit RLT svojí roli ze dne na den a cizí okolí to samozřejmě nemůže akceptovat a naopak to některé omezené jedince provokuje k agresivitě.</i>
<i>Těžké bylo na začátku vysvětlit příbuzným a rodině co já prožívám a jak se cítím, že to není žádný výmysl v mé hlavě, nejsem nemocný ...všichni to pochopili a jsem rád za velkou podporu. Několik let už jsem nejšťastnější člověk a užívám každého dne. Jen škoda že poslední operace není v ČR tak precizní než jinde za velké peníze, což tedy je aspoň pro mě to nejtěžší k dokonalosti .</i>
<i>Dokládání operací kvůli Covidu 19</i>
<i>odmítnutí okolím</i>
<i>Cena za léky a to je stále, je to šíleně drahé a nebo to furt není!</i>
<i>Dosáhnout hlasu a prsou</i>
<i>Operace</i>
<i>Psychika</i>
<i>Čekání na změnu jména (až v 18), dlouhé čekání na předepsání hormonů kvůli psychickému stavu</i>
<i>Některé postupy při vyšetřeních jsou zastaralé/zbytečné a tím více nepříjemné.</i>
<i>začátek</i>
<i>Dojíždění za lékaři.</i>
<i>Čekání a Real life experience test</i>
<i>vyrovnávání se zklamáním z lidí, jež jsem měla ráda</i>
<i>nenávisť k vlastnímu tělu. útoky a odmítání ostatních</i>
<i>Strach ze ztráty blízkých.</i>
<i>Nejtěžší bylo vydržet do prvního sezení u sexuoložky a pak vydržet, než se hormonální léčba projevila nějak výrazněji na vzhledu.</i>
<i>Vyrovnanost při začátku hormonu.</i>
<i>Zveřejnění.</i>
<i>Upřímnost. Naučit se respektovat sebe samu, ne se hrotit z nepochopení druhých.</i>
<i>Nejtěžší bylo přijít na to kdo jsem a pak už to byla pohoda</i>
<i>najít si své místo</i>
<i>Práci najít</i>
<i>Říct pravdu a celý ten průběh</i>
<i>Smířit se s odlišnými standardy pro "cílové" pohlaví. Přehodnocení přátelství s některými lidmi. Vybudovat si sebeúctu navzdory tomu období mezi tanzicí.</i>

Vše bylo v pohodě
rodiče
Jak mě bude brát a vnímat okolí
Dostat se včas do Prahy za paní doktorkou 😊
"přechodová" fáze s přijímáním ve středním tvaru. Naprosto to nepomohlo ničemu, akorát mě to všude vyoutovalo a musela jsem to vysvětlovat.
sdělení rodičům
Odchod z domu
Přijetí rodiny
Říci o svém problému rodině
Skrývání prsou před mastektomií. Po operaci: cizí lidé vykřikující, že jsem holka, když jdu s přítelkyní.
Možná ti vyzní zvláště ale nemám nic co by bylo tak složité abych to mohl považovat za těžké
Neustále přítomný denní tlak. Každá prezentace na veřejnosti, samotná existence ve veřejném prostoru člověku připadá jako bitva mezi jeho prezentací a cítěním a tím, jak ho vnímají ostatní. Je to neskutečně vyčerpávající, když člověk nemůže prostě existovat.
Nepochopení ze strany ostatních, pobyty v nemocnici, problém se sebedůvěrou
V době covidu, posunutí operace.
Ten pocit, že nikdy nemohu být jako normální muž.
Uvolnit se z práce na pravidelné schůzky s paní doktorkou a počasí operacních zákroků tajit v práci, přesto som na PN.
Coming out mému otci a babičce.
Najít si partnerku. Povedlo se až několik let po tranzici.
Asi komplikace při operaci-ureterovaginální píštěl..to bylo peklo a začít také o problému transsexuality mluvit mimo rodinu
najít dostatek odhodlání k odloučení se od rodiny
začít
Začátek a konec
Jak to přijme okolí- kolegové a vzdalenejší lidi, s kterými ale musím vycházet
Když jsem v mládí zjistil, že moje první láska se za mě na veřejnosti stydí. A reakce rodičů, když jsem jim oznámil, že nemají dceru, ale syna. Dnes už jim to ale nemám za zlé. Rodiče to po čase přijali a mám s nimi hezký vztah.
období před operací
všem neustále vysvětlovat proč. pak asi celkově pooperační období - cca. 1 rok, doporučuji si našetřit na případ delší hospitalizace, popř. ztrátu zaměstnání po změnách na matrice (stalo se kamarádce, pro ženu nemají pracovní pozici = výpověď).
Neřešit, co si myslí ostatní
Odpor rodiny
Vyřizování s úřady
Zjistit veškeré informace o operacích a dále na ně získat peníze.
Hlas to se teď po druhé operaci zlepšilo, vzhledem k mé výšce a štíhlé postavě budou potřeba prsa a zlepšení vlasů páč v dětství jsem je měla husté, že učitelky si na mě chodily sahat a teď mám kouty takže musím ještě do Turecka na transplantaci vlasů
Uvěřit, že budu moci jednou žít život jako každý jiný "normální" člověk.
všem vysvětlovat co znamená být trans a být nucen všem dělat coming out
vztah s rodinou po coming outu
Odmítnutí společností, zaměstnavatelů...
řict to všem, začátky, kdy člověk ještě nevypadá tak jak chce, pooperační komplikace
Coming out v práci, vysvětlování mé situace ostatním - hodně lidí nemá ani základní znalost o trans lidech, tranzici apod.
pohlavní problémy
Období před operacemi, kdy málokdo má štěstí a začne hned zapadat do určitého pohlaví, kdy se bojíte jít na veřejné záchodky, protože na pánských vás mají za lesbičku co potřebuje naučit, a na dámských vás div nevyvedou, že tam nemáte co okukovat.
Vysvětlovat svou situaci lidem, které už jsem v životě měl, obzvlášť lékařům, kolegům, rodině.

<i>Comingout</i>
<i>Odmítnutí od matky</i>
<i>Nevím</i>
<i>Transfobie a ponižování ze strany autorit - včetně sexualogů neuznávajících nebinární identity</i>
<i>konstantní potřeba lidí snazících se vyvracet ze jsem trans</i>
<i>Začít s tranzicí a názor okolí</i>
<i>Přijmout fakt že i když budu mít zlaté srdíčko, jsou tací kteří mě odsoudí kvůli tomu kdo jsem</i>
<i>Strach z odmítnutí mých nejbližších</i>
<i>Svěřit se vzdálené rodině, opravovat lidi při špatném oslovení</i>
<i>Trénování hlasu</i>
<i>mluvit před lidma a před hormonama</i>
<i>Usmířit se s tím</i>
<i>Coming out před rodiči</i>
<i>Diskriminace a dysforie</i>
<i>mluvit, přijmout to</i>
<i>To jak mě sestra bere, a vůbec se to nezlepšuje.</i>
<i>A přežít poslední rok na škole</i>
<i>Začátky. Odmítání mých nejbližších můj rod a nové jméno. Před operací hořejšku.</i>
<i>Ten fakt že jsem závislý na rodičích kteří mě neakceptují, je mi 16, a kvůli nim nemohu začít hormonální léčbu, jen proto že oni to nechťejí</i>
<i>Chirurgické zákroky</i>
<i>Vysvětlení, že to tak opravdu je.</i>
<i>Jak dlouho trvala</i>
<i>Na začátku tranzice bylo pro mě nejnáročnější chodit mezi lidi</i>
<i>nejtěžší je sebezpřijetí, a nedokážu se přijmout, vždy bych byla raději kdybych se narodila jako biologická žena</i>
<i>Tolerovat potřebu časového odstupu okolí přijmout mé rozhodnutí, i přes vědomí že bez vzájemné tolerance to nelze.</i>
<i>Najít si stále zaměstnání a zhoršená finanční situace.</i>
<i>nutnost prezentovat se/prokazovat se původním jménem ještě před změnou jména, tělesná dysforie</i>
<i>coming out</i>
<i>Najít průnik toho cítit se pohodlně a zároveň pomoci ostatním lidem aby si co nejlépe zvykli</i>
<i>Představit se se svojí novou identitou lidem z prostředí kterých si vážím.</i>
<i>Vyrovnat se s odporem rodiny</i>
<i>coming out</i>
<i>Nejtěžší pro mě byla asi reakce okolí. Nikdy mi nebylo nadáváno, ale člověk si začne všímat, jak se k němu ostatní začnou chovat jinak. Na jednu stranu jsem to samozřejmě chápal, ale na druhou jsem si přišel hrozně osaměle. Zároveň jsem i dlouho přemýšlel o tom, že bych svojí transsexualitu měl kvůli ostatním ignorovat. Aby se o mě převážně moje rodina nemusela bát, nebo aby se kvůli mě necítili nepříjemně.</i>
<i>Další roli samozřejmě hrály i obrovské obavy z chirurgických zákroků a následné fyzicky náročné období.</i>
<i>Nalezení síly pokračovat v životě a sdělování problému ostatním</i>
<i>Problémy s rodinou. Strach z operace.</i>
<i>Comming out</i>
<i>outování</i>
<i>najít odvahu začít a pak jednání zdravotního personálu na některých pracovištích</i>
<i>Že mě lidé (blízký , přátelé) řeší jako koncept, ne jako člověka a ikdyž to myslí v dobrém a zajímají se, moje osobnost není jen tranzice, nemělo by to být všechno na co se mě zeptají.</i>
<i>První krok. Aby mi lidé uvěřili, že to opravdu myslím vážně. Chtělo to čas pro ně i pro mě. Každopádně do nedávna jsem špatně snášel transfóbní narážky, teď už je to lepší.</i>
<i>Body dysphoria, nesmyslné písmeno v obcance a rodne číslo.</i>
<i>Přijetí sebe samého, dlouhé čekání na lékařská vyšetření a zahájení hormonální léčby.</i>
<i>Věřit ve své pocity</i>
<i>Opakované zklamání</i>
<i>Období tranzice</i>
<i>Oznámit to okolí</i>
<i>vyrovnat se s tím že jsem začala s HRT ve 20ti kdo jsem vím od 14ti (vyrostl jsem jako 1,9m chlap)</i>

<i>To někomu říct (coming out)</i>
<i>pocit, že nikdy nebudu dostatečně "muz"</i>
<i>Vypořádat se s rodinou.</i>
<i>Pohledy lidí, finanční situace.</i>
<i>obhajovat si všude identitu, obz. ve zdravotnictví a úřadech, nebo když "nesedí" obličej nebo hlas k uvedenému pohlaví, pak si myslí že jsou doklady nepravé nebo mají milion invazivních otázek</i>
<i>Přiznat si kdo jsem</i>
<i>Smířít se s tím, že moje genetika není dostačující a nikdy nebudu více než "replika". Vždy budu muset hrdě prohlašovat TRANS jako židovskou hvězdu na bundě.</i>
<i>Vyrovnat se s přijetím okolí</i>
<i>Nejtěžší bylo období „mezi“, když jsem nevypadal ani jako žena a ani jako muž. Dost tomu přispívala velká prsa a vděčím paní Fífkové za to, že jsem mohl na operaci dřívě.</i>
<i>někomu se sverit</i>
<i>pohovor u profesora weisse byl do jisté míry nepřijemný</i>
<i>Čekání na hormony a pak čekání na operaci</i>
<i>Říct někomu o své situaci, když jsem musel.</i>
<i>Sdílení své identity, kvůli strachu z diskriminace</i>
<i>Coming out</i>
<i>Vysvětlení rodině, že nejsem jiný člověk a přetrpění názorů otce.</i>
<i>Pro mě osobně je to nepochopení rodiny a taky je pro mě velmi těžké komunikovat s okolím, které mě nezná a myslí si o mě, že jsem holka (jsem totiž ještě bez hormonů). Léto je velmi náročné, protože se necítím komfortně jen v triku.</i>
<i>Přijetí sebe sama</i>
<i>názory spolužáků a přátel kteří neví o tom že jsem přesně o tom o čem mluvím</i>
<i>Jelikož začátkem tranzice řešíte neskutečnou psychickou zátěž, a pokud nedej bože máte ještě jiné diagnózy, tak se může váš stav nadprůměrně zhoršit, což se stalo mně a sedm let se léčím antidepresivy a nemá to konce</i>
<i>rodina a nedostatek času</i>
<i>Srovnat se sám se sebou - jsem už víc než 5 let po operacích a dodneška si nemyslím, že jsem srovnaný sám se sebou úplně.</i>
<i>Uvěřit, že mě ostatní opravdu respektují</i>
<i>Disforie</i>
<i>genderová dysforie</i>
<i>samotné zákroky + pobyt v nemocnici</i>
<i>bojím se trochu intimního vztahu. jak to ten druhý vezme</i>
<i>můj vzhled</i>
<i>Aby mě lidi přijmuli mezi sebe a nebo mě respektovali a brali vážně. Dále taky spokojit se s tím kdo sám sem, jak se můžu oblíkat abych byl spokojený a nebylo to předstírání, a to abych se odpoutal od některých myšlenek kvůli kterým by jinak něco mohl prosvihnout. a také ta obava chodit na záchody pohlaví který jsem ale nenarodil sem se tak. Jinak i aby mě zdravotní systém bral vážně a nemysleli si že to je jen vada.</i>
<i>Vyrovnění se se svým vlastním tělem.</i>
<i>Chodit před hormonální léčbou na pánské toalety (FtM)</i>
<i>Přečkat období než dojde na operaci, top surgery.</i>
<i>Čekání a diskriminace</i>
<i>Komunikovat s psychology a sexuology</i>
<i>Byl a stále bude coming out</i>
<i>paralelnost s celoživotními problémy s rodinou, vyrovnávání se s nahodilým odmítnutím cizích lidí</i>
<i>Říct to přátelům</i>
<i>Nepochopení druhých</i>
<i>trénink hlasu</i>
<i>Tehdy bylo možnost až po 18, nikdy nepřestanu litovat toho, že jsem neměla přístup k hormone blockers.</i>
<i>Čekat až zabere testosteron. Lidi nevěděli jaké jsem pohlaví, v občance F a vizáž muže. Nebylo to příjemné otevřeně říci svým blízkým a nejbližším pravdu a překonat strach z reakcí okolí</i>
<i>Strach z návštěvy toalet - iracionální pocit, že nebude dostupná toaleta (kabinka), že je divné, když muž nejde na pisoár, ale do kabinky. V důsledku těchto obav se často vyhýbám sociálním událostem, když někam jdu,</i>

<i>pokouším se předem zjistit, jaké jsou na daném místě toalety, snažím se příliš nepít, abych nemusel často chodit na toaletu apod.</i>
<i>diskriminace, ve spouste situacích jsem byla na věci sama, nesnasení sama sebe</i>
<i>Najít zázemí, kde se budu cítit dobře a lidé mě nebudou odsuzovat za to, jaký jsem a kde bych si mohl najít třeba i nějaké přátele, které dosud nemám. (jsem 12 let po tranzici)</i>
<i>Když jsem nemel hormony ani operace</i>
<i>Učinit finální rozhodnutí zda do toho jít a riskovat práci, přátele a rodinu. A pak stokrát vyprávět stejný příběh na sto různých místech (doktoři, práce, rodina a přátelé).</i>
<i>začátek - RLT a všem to říct</i>
<i>Čekání, obzvláště v prvním roce. Na první setkání s mojí sexuoložkou jsem musel čekat 5 měsíců. Víím, že někteří určitě museli čekat mnohem déle než já, ale i přesto to bylo nesnesitelné. Cítil jsem se neschopně a zoufale. Jediná věc, která stála mezi mnou a světlem na konci tunelu byl čas.</i>
<i>Upřímně, přijmout sám sebe. Měl jsem v porovnání s jinými dost velké štěstí. Část rodiny měla ze začátku sklony chovat se ke mně nehezky, i když říkali, že mě respektují, ale od té doby, co vypadám jako muž, je to v pořádku. To mi asi trochu vadí, ale co se dá dělat, mohlo by to být mnohem horší. Každopádně ten vnitřní boj asi považují za nejtěžší část. Měl jsem sklony snažit se držet různých pravidel, být "pravým" transsexuálem, staral jsem se o názory druhých. Trvalo mi docela dlouho, než jsem si uvědomil, že na ničem z toho nezáleží. Bez příležitosti projít změnou pohlaví bych si to možná nikdy neuvědomil.</i>
<i>Coming out, voice training</i>
<i>Přiznat si své pocity a s někým si o nich promluvit.</i>
<i>Hledání vnitřní jistoty - rozklíčovat vztah mezi vlastní genderovou identitou a sexualitou. Strach. Velmi intenzivní genderová dysforie.</i>
<i>Přijmout sám sebe</i>
<i>Nízký vzrůst a styl oblékání. U nás je zvykem, že když se dobře oblečete, jste automaticky holka nebo "teplouš". Lidi mě běžně oslovují v ženském rodě, aniž by se mi podívali do obličeje. Baví mě, jak se pak vždy leknu.</i>
<i>Vyjít s tím na povrch.</i>
<i>Nenávisť ze strany některých spolužáků a narážky některých učitelů</i>
<i>Byt vyloučena z kolektivu na základní škole</i>
<i>Škola</i>
<i>strach z odmítnutí</i>
<i>Začátek tranzice a veřejné 'outování' např. učitelům apod..</i>
<i>Odmítnutí ze strany otce</i>
<i>Přiznat to rodině a poté se vyrovnat sám se sebou.</i>
<i>strach z odmítnutí</i>
<i>Nepochopení a vypořádávání se se zlyma lidma</i>
<i>ne cítit pocit viny za to, že mě musí ostatní přijmout takový jaký jsem, stále s tím mám problém</i>
<i>Čelit členům rodiny, kteří to stále nepochopili a používají můj deadname</i>
<i>Současná legislativa (nucena kastrace, nemožnost změny jména, nucení vyoutovat se pokaždé, když nějaký úředník nebo zdravotník nechápe, proč mám špatné rodné číslo), absolutní nepochopení české společnosti.</i>
<i>coming out</i>
<i>Námítky ve vztahu k nízkému věku. Dále pak období před povolením hormonální léčby kdy bylo peklo v zapadání do kolektivu na střední, musel jsem všechno vysvětlovat na setkání. Teď čekání na dovršení 18 let pro chirurgické zákroky, protože mám hodně omezené možnosti ve sportu a dalších zájmech z důvodu nošení stahováku a dalších fyziologických rysů.</i>
<i>Coming out rodině a ve škole. Řešit spory s lidmi co toto nepodporují/hnusí se jím to.</i>
<i>Začít</i>
<i>Nejtěžší pro mě byl prvotní coming out rodičům a strach z toho, že mě moje okolí nepřijme.</i>
<i>Když jsem se vyoutoval doma a nebyl jsem přijat.</i>
<i>Čekání než začne působit HT</i>
<i>Diskriminace a odmítání.</i>
<i>Zbavit se vousů :-). A vůbec nejtěžší je pořád se prozrazovat přiblíím jménem. Lidi počítají, že se budete jmenovat podle vzhledu. Ale vy se musíte představovat, když to řeknu paskvilem jména. Tím pádem se vždycky usmějou, ale myslí si sví o tom člověku. To mohli pomalu rozdávat židovskou hvězdu aby věděli s kým mají tu čest.</i>
<i>Snášet diskriminaci od blízkých osob a šikanu ve školách.</i>

<i>Říci svůj stav blízkým lidem.</i>
<i>Přijmout sám sebe</i>
<i>Zdělit to svému nejbližšímu okolí.</i>
<i>Vyrovnat se s faktem, že nikdy ze mě nebude kluk. Můžu vypadat, jak chlap, ale vždycky jakmile se svěřím, že jsem ve skutečnosti transsexuál, jejich jednání se změní.</i>
<i>Pronouns</i>
<i>Coming out před přáteli, rodinou, ve škole. Dále pak potupné a naprosto zbytečné návštěvy doktora Weisse a komise.</i>
<i>Jsem před tranzicí.</i>
<i>čekání</i>
<i>coming out</i>
<i>přijetí sebe samého</i>
<i>Období coming outu okolí na začátku tranzice, čekání na operace</i>
<i>Čelit nadávkám a diskriminaci, často jsem si musel obhajovat svou existenci</i>
<i>Přiznání rodičům</i>
<i>Přijmout sám sebe a vyvarovat se konverzacím o mém dětství</i>
<i>Asi začátek, všechno si přiznat. Čekání na hormonální a chirurgické úpravy</i>
<i>Dlouhé čekání na termíny, komise, potvrzení apod, pak zbytečné konflikty s lidmi, se kterými jinak vycházím</i>
<i>Přijmout sama sebe, nejistota a strach z budoucnosti.</i>
<i>Vysvětlovat sám sebe, mluvit o sobě, probírat svoje osobní problémy s někým koho neznám.</i>
<i>Pohled okolí</i>
<i>Asi jen to hojení po operacích.</i>
<i>Vyšetření u klinického psychologa.</i>
<i>Veřejné toalety a nedostatek negenderovaných možností, což je hodně rozhodující faktor, jestli někam půjdu - šatny, např. v posilovně.</i>
<i>Frustrující a ponižující změna jména, kterou budu muset projít ještě jednou (na plně mužské jméno). Muset se prokázat dopravci rodným listem není to samé, co přinést oddací list..</i>
<i>Coming out, zotavování z operací</i>
<i>Obdobi pred a hned po comingoutu. Velmi jsem bojoval s otcem.</i>
<i>Rozhodnutí se pro zvolené řešení před samotnou tranzicí. Později spíše mé vlastní obavy a nejistota.</i>
<i>Nejistota, že budu vypadat jako muž.</i>
<i>Přijmout finanční podporu rodiny. Nechtěl jsem je zatěžovat víc, než bylo naprosto nutné, a byl jsem připravený najít si další brigády, abych si mohl všechno dovolit sám. Rodiče odmítli a přestože jsem jim vděčný, mám pocit, že jim dlužím.</i>
<i>vyrovnání se s odchodem partnerky a jejím následným chováním</i>
<i>Zvládám to</i>
<i>to ze jsem na vse byl sám</i>
<i>Nejtěžší mě teprve čeká (coming out otcí). Jinak přiznání všeobecně. Druhý nejtěžší bylo přiznání starší sestře. Dále kupovat si dámské věci v kamenných prodejnách. A další co mě čeká bude, až poprvé veřejně začnu vystupovat jako žena (jsem na hrt necelých čtvrt roku a zatím vystupuji jako muž).</i>
<i>Operace a stres</i>
<i>Přiznat to sám sobě</i>
<i>Předělání dokladů s mužským rodem</i>
<i>Přístup okolí</i>
<i>Smířit se s tím jakou za sebou budu mít minulost</i>
<i>Coming out, diskriminace ze strany učitelů, stud projevovat se v souladu se svým preferovaným genderem</i>
<i>Stav mého Psychického a fyzického zdraví, finance a velké výdaje.</i>
<i>Vyhazov z práce, kterou jsem měla ráda a organizace, kterou jsem spoluzakládala.</i>
<i>Začátek života plně v ženské roli (před operací).</i>
<i>Být trpělivý a vědomost toho, že nikdy to nebude všechno uplnw v pořádku</i>
<i>Nenávisť svého obličej a genitálu</i>
<i>Deprese které se objevily na začátku braní hormonů</i>
<i>Přiznání rodině a v práci. Začít s tranzicí a v neposlední řadě čekání na projevování změn</i>
<i>Finance, transfobie, situace, kde musím předložit doklady (OS - v bance, na poště, kartička pojištění - u lékaře)</i>

Čekání
<i>jsem 16 let po operaci MtF a na začátku jsem nejvíce vnímala strach z budoucnosti, že na mě každý hned pozná čím jsem prošla a budu mít tedy i horší společenské uplatnění.</i>
Platit za hormony
nic
Změnit vše od základu
začátky - začlenit se
Odmítnutí ze strany rodičů
Samota
Operace a vyrovnání se s tím že nebudu mít vlastní děti.
Vysvětlovat své pocity svému okolí pořád dokola. Navštěvovat veřejné toalety.
Najít stále bydlení a zaměstnání, nějaké životní jistoty. Víím že to je v dnešní době obtížné pro všechny, ale být trans tomu vůbec nepomáhá a to mám tranzici 'za sebou' již několik let.
ze začátku pooperační problémy jinač pohoda :-)
Nebinární období, kdy jsem čekal, až začnu vypadat jako muž. Lidé si mě pletli.
Hledat si partnera/ku
Čas, který vám utekl, utíká ještě uteče.
Sdělit to širší rodině
Reakce okolí, začátky tranzice
Rodina, peníze
Přijít o partnera a práci.
Říci o změně rodině.
Nedočkavost
Coming out
Přiznání se rodičům a okolí, strach z reakce, přijetí.
V době bez internetu vše zařídit (zajistit lékařskou péči, výměna dokladů a vysvědčení).
RLT - v prvním roce tranzice jsem byl neustále misgenderován a špatně jsem to nesl
Asi navštěvovat pánské záchody v rámci RLT, když jsem měl na hrudníku ještě trojky.
Komunikace s rodiči, vysvětlování proč, jaktože atd
Zejména zákonná podmínka ukončení reprodukční funkce pro změnu úředního pohlaví a pro změnu jména na rodově neambivaletní - neutrální jméno je značně stigmatizující například v profesionálním prostředí. Náročná byla rovněž velmi rigidní a/či stereotypní představa některých lékařů o tom, jak vypadá správný trans člověk a strach z odepření léčby v případě, že do této škatulky správným způsobem nezapadnu.
Čekat na první projevy hormonů, změnu hlasu, stahování hrudníku
Operace- mé tělo špatně nese bolest a anestetika
Bolest a jizvy
První fáze coming out
Neustálé vysvětlování, proč procházím změnou pohlaví lidem, kterým do toho nic nebylo, ale člověk je nemohl poslat do míst kam slunce nesvítí, neboť to byli lékaři, ale nijak nesouvisející s probíhající tranzicí (Chirurgie, Ortopedie, Kožní).
Mírně hlasový problém, jen zpočátku.
naucit se žít s tím že najednou mam budoucnost a mel bych s tím zacit neco delat
Sdělení svým nejbližším, že jse cítím jinak.
pocity disforie v začátcích tranzice, obavy, že mě okolí nepřijme, že nezapadnu, že nikdy nebudu "skutečný" muž
Zbavení se nežádoucích chloupků (MtF). Přístup ke kvalitním informacím týkající se operace změny pohlaví a následné péče po operaci. Vše bylo takové za pochodu a hodilo by se to mít někde sepsané. Obecně neexistuje žádný důvěryhodný portál, který by poskytoval centralizované a komplexní informace.
Okolí
Říci to ostatním, WC, sprchy
Vyjít ven mezi lidi s vědomím, že vypadám jako muž v ženském oblečení.
Všechno nic nebylo tak jak mi bylo řečeno doktoři ,lidi všechno bylo jiný
coming out okolí a strach z reakce, nervy před komisí na ministerstvu zdravotnictví
Nejtěžší pro mě bylo, když jsem musel čelit nepochopení lidí z mé vlastní rodiny, přátel kteří mnou pohrdali, a potom mě opustily, i lidmi cizími. Těžké pro mě bylo, i jak vysvětlit svému synovy, kterému v té době, když

<i>jsem podstupoval svou přeměnu z ženy na muže, bylo 15. let. To se mi moc nepodařilo. Málem jsem o něho přišel. Jsme spolu v kontaktu, ale pořád se na mě proto zlobí. I po letech nechce o téhle věci mluvit.</i>
<i>Říct o tom rodičům a příteli</i>
<i>Akceptace, šikana, nadávky</i>
<i>Sžít se s faktem že nikdy nebudu podle sociálních standardů normální, že moje minulost bude pro můj psychický pokoj tajemstvím plným lží a výmluv, hledání jakéhokoliv partnerství o krok složitější, a doživotní fyzická závislost na lécích které si přes placení zdravotního pojištění stejně hradím sám.</i>
<i>Nejistota, jak to vše dopadne</i>
<i>Udělat první krok, prostě se do všeho pustit. Pak bylo nejhorší a nejtěžší čekat. Jakmile to člověk má v sobě srovnané a ví, co přesně chce, tak je neskutečně těžké na všechny možné termíny a změny čekat... vzpomínám si, jak jsem do operace mlel z posledního. Jakmile bylo po a po pár týdnech jsem měl zařízené doklady, všechno se začalo rapidně zlepšovat.</i>
<i>Měnil jsem v té době zaměstnání. Změnu pohlaví jsem uváděl v životopisu a skoro nikdo se mi neozval. Jednalo se o dělnické pozice.</i>
<i>Nedostatek financí na bottom operáciu na Slovensku, neustále uražení ma že mám dole ženské pohlaví a poslouchaní jak píšu mojej partnerke že tým že je se mnou ve vztahu tak pokazila život jejimu synovi a sebe že ma "chlapa s piču" doslova napísané a citované po 8mych rokoch stále tie iste urážky.</i>
<i>Patrně nepříjemné situace v mezidobí - na úřadech, při předkládání dokladů. A samozřejmě comingout.</i>
<i>Hledání práce, udržet si práci kvůli častým návštěvám lékaře, vztahy (jak pracovní tak i osobní)</i>
<i>to prožívat, mám pocit, že jsem na všechno sám</i>
<i>Říci to nejbližším a v práci</i>
<i>můj osobní mind set.</i>
<i>Narážet na okolí nedává vůbec žádnou sílu vpřed, ba naopak to dokáže neskutečně zmást. Sílu vpřed si nakonec dá stejně sebe láska.</i>
<i>WC,</i>
<i>- Ztráta partnerského vztahu</i>
<i>- Změna životních postojů a cílů</i>
<i>- Odmítnutí ze strany blízkého rodinného příslušníka</i>
<i>Připustit si sám v sobě, že jsem ftm.</i>
<i>Nejspíše ty finance, a místo, kde být</i>
<i>určitě coming out a čekání na lékaře</i>
<i>Tělesná disforie</i>
<i>Re-maskulinizace po SRS doktorem neřešitelná.</i>
<i>Psychické stavy tím spojené " Disforie " a " Deprese "</i>
<i>Rozchod s partnerkou, žití s neutrálním jménem a F v OP</i>
<i>Přijmout se ..to</i>
<i>Vyrovnat se s tím že nebudu nikdy úplně stereotyp normálního člověka a vždy vám bude někdo připomínat kdo jste byly před tranzicí. Fakt že tranzice nevyřeší jiné mentální problémy na trvalo.</i>
<i>nepřijímání ze strany otce, což vedlo k hádkám v rodině</i>
<i>Přežít v blízkosti rodiny.</i>
<i>Když někam přijdu a lidé zjistí, že jsem trans automaticky mě někdy zařadí mezi dnešní teen děcka co se značkují jako "trans nonbinary" a podobný kraviny. Automaticky to berou jako výstřelek jako u nich. // Pro mě je nejhorší když mě někdo osloví jako "slečnu" i když tak vůbec už nevypadám. //Všechno zvládám ale tyhle dvě věci mě dostávají nejvíc.</i>
<i>Naučit se mít ráda sama sebe a necítit se jako monstrum</i>
<i>Když pomínu všechno to, co už mám za sebou (čekání na přístup k hormonální terapii a operacím), aktuálně mě nejvíce zatěžuje vědomí toho, kolik času jsem strávil aniž bych mohl žít život naplno. Ztratil jsem v dětství bezstarostné roky běháním kolem lékařů a nenáviděním sám sebe. A přestože teď, s odstupem, již žiji život jak jsem si ho vysnil, stále si uvědomuji, že nemám stejnou životní zkušenost jako většina mých přátel, kteří se jako muži narodili. Což má své klady i negativa, ale rozhodně je to fakt, se kterým se mi nevyrovnává snadno.</i>
<i>posbírat odvahu a postavit se před okolí</i>
<i>medicínská tranzice</i>
<i>Přijmout sám sebe, zjištění že většina lidí jsou vůči mě odmítaví, celý proces je strašně stresující a jsem rád že už ho mám z většiny za sebou</i>
<i>Bojování za to, aby mě okolí začalo aspoň tolerovat</i>
<i>oznámít prarodičům, že začínám s léčbou.</i>

<i>Přiznat sám sobě, jak to se mnou vlastně je a že jsem prostě jiný než ostatní.</i>
<i>Protože ještě nejsem automaticky vnímán jako muž, musím neustále v nových sociálních situacích čelit možnosti odmítnutí, když se jako muž prezentuji, takže se jich stráním.</i>
<i>Tělesná dysforie</i>
<i>Not passing a misgendering</i>
<i>Začátek (změna jména, Real Life Test) ještě na základní škole (8.-9. třída). (Ne)Přijetí okolí (spolužáci, učitelé, prarodiče, vrstevníci).</i>
<i>Celkově srovnávání se s okolím, snažil jsem se být víc "muž" jako ostatní muži, aby mě brali vážně, ale bylo to velmi toxické myšlení. Nyní můžu říct, že už toxické maskulinitě nepodléhám.</i>
<i>Když se mi den předem odložila operace hrudníku - mastektomie, ze zdravotních důvodů. Byla to pro mě největší rána a myslel jsem, že nevydržím zůstat v mé hlavě. Operaci jsem poté s odkladem měl, ale ničilo mě to protáhlé čekání, ale jsem vděčný, že jsem na ni mohl jít.</i>
<i>A nakonec asi hysterektomie - psychicky to bylo velmi náročné a nepříjemné. Mývám o tom někdy dodnes noční můry.</i>
<i>postavit se za sebe při misgenderování nebo jiné diskriminaci</i>
<i>Nemožnost projít úřední změnou bez sterilizace, přijímání okolí</i>
<i>Pocit, že nikdy nebudu dostatečný</i>
<i>Mojw tělo</i>
<i>skloubit termíny u lékařů se školou, nesmíme mít absence</i>

4.1.4.16 Otázka: Co vám v období tranzice nejvíce pomohlo/pomáhá?

Uvádíme autentické odpovědi respondentů/ek bez jakýchkoli úprav.

Mezi časté odpovědi patřilo:

- Rodina.
- Přátelé a blízké okolí.
- Partneri.
- Paní doktorka Fifková, případně další vstřícní lékaři.
- Skupinové terapie.
- Oblíbené aktivity.
- Hormonální terapie.
- Passing – být přijímaný ve správné roli.

Passing je velké téma zejména pro ženy (MtF), protože počáteční období tranzice pro ně může být psychicky velmi obtížné, protože fyzický účinek hormonů není tak výrazný jako u mužů. Samozřejmě velmi záleží na věku, kdy daná osoba zahajuje tranzici.

U mužů (FtM) bývá passing velmi rychlý po zahájení hormonální léčby, kdy začnou růst vousy a změní se hlas. Někteří muži se musí vyrovnat například s malým vzrůstem, ale to není nic, co by se běžně mezi muži nevyskytovalo. Řadu dalších věcí lze snadno dohnat cvičením a posilováním.

<i>Práce, rodina</i>
<i>Rodina, pár přátel.</i>
<i>přátelé</i>
<i>Rodina</i>
<i>Rodiny okruh, přítelkyne a její děti</i>
<i>přátelé</i>
<i>Přítelkyně, rodina</i>
<i>Rodina</i>
<i>Podpora rodiny a partnerky</i>
<i>Klid</i>
<i>Partnerka, děti, přátelé.</i>

<i>Kamarádi</i>
<i>Milující rodina, queer komunita, queer umění (literatura, kinematografie, hudba...), možnost diskuze s otevřenými lidmi.</i>
<i>Podpora od přítelkyně, věnování se koníčkům</i>
<i>že jsem se nikdy nesetkal s tím, že by to někdo bagatelizoval, všichni to brali zcela vážně</i>
<i>Kamarád, žena</i>
<i>Moje rodina, partnerka a přátelé.</i>
<i>Komunita</i>
<i>manželka (tehdy partnerka), přátelé, kolegové v práci</i>
<i>Rodina, pratele, blízcí, partnerka.</i>
<i>Ted' již bývalá partnerka</i>
<i>Podpora přátel a rodiny.</i>
<i>Přátelé a setkání s lidmi, kteří na tom byli stejně jako já.</i>
<i>Paní doktorka z plicního v Mostě, co si popovídala s mou mamkou a Hanka Fífková, která pomáhá dosud</i>
<i>Nejbližší rodina, partnerka</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Lékařka, rodina</i>
<i>Přítelkyně a rodina.</i>
<i>Samotná tranzice. Díky tomu, že jsem procházela tranzicí, jsem měla čeho se držet, k čemu se upnout. A ostatní problémy se postupně vyřešily nebo zmenšily na snesitelnou úroveň.</i>
<i>psychická odolnost, podpora Mudr. Fífkové</i>
<i>lidé kolem mě, rodina i kolegové</i>
<i>Zpočátku psychologická podpora, vč. partnerčiny, v současné fázi passing a dodržování genderových stereotypů (činnosti, chování, ale i používání kosmetiky, typického oděvu a obuvi)</i>
<i>Pomáhala mi moje tehdejší partnerka.</i>
<i>přátelé</i>
<i>má žena</i>
<i>Individuální terapie</i>
<i>Paní doktorka Fífková, rodina a přátelé</i>
<i>Můj otec</i>
<i>Moje přítelkyně, moji přátele, pocit, že to celé nakonec mělo smysl (zlepšení psychického i fyzického zdraví, větší životní pohoda, více příležitostí)</i>
<i>Na začátku moji přátelé ze základky. Nyní mi hodně pomáhá můj partner.</i>
<i>Trpělivost a čas. :) Bohužel ty nejdůležitější věci nejdou urychlit ani přeskochit. Prostě musíme být trpěliví a změna přichází, i když ji nevidíme. Také mi pomohla moje maminka, která mě okamžitě přijala jako svoji novou dceru. (Jsem MtF)</i>
<i>Vize budoucnosti</i>
<i>Partner</i>
<i>přítelkyně, kamarád. podpora od nich je pro mě strašně důležitá</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Partner, přátelé</i>
<i>Partnerka, dnes už manželka a podpora i širšího okolí</i>
<i>rodina, pratele</i>
<i>Rodina , přátelé , hudba</i>
<i>Meditace</i>
<i>Rodiče a zázemí domova, doktoři, vstřícnost některých přátel, šéfka v práci, moje dobrá psychika a vnitřní síla.</i>
<i>lékaři, rodina, přátelé</i>
<i>Moje žena</i>
<i>Rodina, přátelé, pochopení a moje partnerka.</i>
<i>Přítel, přátelé, a část rodiny</i>
<i>Přítel</i>
<i>Moje partnerka , rodina a přátelé</i>
<i>To, že s tím něco dělám. Že se posouvám.</i>
<i>manželka, nyní partnerka</i>
<i>Přátelé, rodina, kolegové a zaměstnavatel.</i>

<i>Internet</i>
<i>Partnerka a naše zvířátka</i>
<i>Opora rodiny, partnera a přátel.</i>
<i>rodina ,přátelé</i>
<i>Manželka</i>
<i>blízcí</i>
<i>Psycholog</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Moje povaha, nejbližší lidé</i>
<i>Rodina</i>
<i>Podpora od mých blízkých.</i>
<i>změna prostředí</i>
<i>Podpora rodiny.</i>
<i>Sexuolog a partnerka</i>
<i>cíl, přátelé a viditelné změny vizáže</i>
<i>podpora okolí, nejbližších</i>
<i>Moje rodina a přátelé.</i>
<i>Nejvíce mi pomohla možnost tranzice jako takové. Možnost podstoupit změnu a žít tak, jak se cítím, byla naprosto zásadní a vše ostatní je jenom doplněk.</i>
<i>Rodina</i>
<i>Upřímnost.</i>
<i>Táta a cvičení</i>
<i>rodice a kamarádi</i>
<i>Ve všem pomáhá</i>
<i>Sport a zvrire</i>
<i>Partner a yoga</i>
<i>Má,, samostatnost a cílevedomost,,</i>
<i>MUDr. Fífková,</i>
<i>Méně šílených organizací dávající na odiv, jak jsou lidé jako já vyjímeční.</i>
<i>Nejbližší přátelé</i>
<i>Rodina přátele</i>
<i>Operace, protože u mě byly veškerý důsledky disforie navázaný na fyzický stav.</i>
<i>partner</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Partnerka již 3 roky od začátku tranzice</i>
<i>Manželka,sestra,matka</i>
<i>Partnerka, přátelé</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Chápavý lidé, komunita, která člověka přijme a podrží. Strašně mi v té době pomohl dobrý třídní kolektiv, který mě vzal takového jaký jsem a podporoval mě. Později moje partnerka. Vědomí toho, že Vás někdo skutečně vidí tak, jak se vy cítíte.</i>
<i>Současná partnerka</i>
<i>Partnerka</i>
<i>Aspoň, že jsou nějaké operace díky kterým se člověk může cítit více být „ normální " ... A podpora té nejbližší rodiny....</i>
<i>Mozno som divny, ale ja som si vlastne plnil sen o vlastnom zivote. O zivote, aky mam zit. Takze na rozdiel od inych transludi som to neprezival nijak negativne a tym padom som nepotreboval psychicku pomoc. Ale inak mi pomohla fcb skupina, s otazkami ohladom operacii, kedze potrebujem vzdy dopredu vediet, co ma caka a na co sa pripravit.</i>
<i>Rodina</i>
<i>Přijetí od okolí (rodina, přátelé, spolužáci) bez zbytečných otázek a bez chybování v gramatickém rodě.</i>
<i>Pomohla mi rodina, moje drahá polovička a hlavně Hanka Fífková</i>
<i>sexuoložka</i>
<i>moje tranzice byla nad očekávání idylická, protože jo celé mé okolí bez problému přijalo. Pokud s tím snad někdo problém měl, tak je to problém jeho, ne můj.</i>

<i>Kamarádi</i>
<i>Partnerka a kamarádi</i>
<i>Moje žena. Jsme nejlepší přátelé od 15-ti let. Když nám bylo kolem 20-ti, k přátelství se přidala i láska. Nyní jsme spolu 9 let.</i>
<i>partner</i>
<i>Partner, Rodina (alespoň ta část která to pochopila), Opravdoví přátelé.</i>
<i>Být pro někoho důležitý</i>
<i>Partnerka a kamarádi - podpora</i>
<i>Informace na internetu</i>
<i>Pomohla mi paní doktorka Fifková a také má nejbližší rodina a to, že díky hormonům a operacím vypadám čím dál lépe.</i>
<i>Asi sport</i>
<i>Rodina, přátelé, partnerka, terapeutka</i>
<i>podpora mých nejbližších</i>
<i>trans komunity</i>
<i>Přátelé, partnerka</i>
<i>podpora rodiny, partnerky, obecně jsem zjistila, že jsou s tím lidí ok a nečelím otevřené diskriminaci, spíše nedorozuměním</i>
<i>Podpora rodiny a přátel, nástup na hormonální terapii - hlubší hlas atd.</i>
<i>vědět že se konečně mé tělo mění v to co se cítím</i>
<i>Viditelný proces tranzice, rodina, partnerka, blízcí, co to berou pozitivně, podporují a zastávají se mě.</i>
<i>Hormonální terapie, podporující komunita, přátelé, kteří jsou také trans.</i>
<i>Komunikace s trans lidmi</i>
<i>Přístup a podpora přátel</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Vědomí že dělám co je pro mě nejlepší a názory ostatních si nepřipouštět k tělu</i>
<i>mluvit o tom co me trapi</i>
<i>Hormony</i>
<i>Můj pes, meditace</i>
<i>Moje mamina, kamarádi a Psycholozka</i>
<i>Internet, přátelé, rodina, koníčky (hobby)</i>
<i>podpora kolektivu</i>
<i>hudba</i>
<i>Podpora rodiny a psychologu</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Přátelé, podpora, filozofie</i>
<i>Nevím, snažil jsem se to tak nějak ignorovat</i>
<i>Kamarádi, návštěvy doktorů</i>
<i>Má ex přítelkyně, mamka, moje neústupnost</i>
<i>Moje přítelkyně</i>
<i>Rodina</i>
<i>Videa ostatní trans lidí na internetu a facebooková skupina.</i>
<i>Rodina, přátelé</i>
<i>Moji přátelé a rodina</i>
<i>plná podpora rodiny (přijala mě celá rodina, včetně 92 leté prababi), podpora přátel</i>
<i>Rozhovory s přáteli a MUDr. Fifkovou.</i>
<i>Přátelé</i>
<i>přátelé, viditelné změny díky HRT, nové oblečení</i>
<i>přítelkyně, hormonální terapie</i>
<i>Podporující kamarádi a rodina, viditelné změny vzhledu a hlasu po začátku hormonální péče</i>
<i>Mamka, pár opravdu blízkých přátel.</i>
<i>Gym, partnerka</i>
<i>přátelé a přítel</i>
<i>I když jsem předtím zmiňoval, že začátek transice byl těžký kvůli rodině, kvůli rodině byl i jednodušší proces. Kdyby nebylo mojí maminky, pochybuji, že bych tady dnes ještě byl.</i>

<i>A samozřejmě pomoc doktorky Fífkové mi také zachránila život. Pomohla mi neskutečně moc a velmi si vážím všeho, co pro mě udělala.</i>
<i>Přátelé a naděje, že to bude lepší</i>
<i>Sebepoškozování</i>
<i>Sociální sítě, trans kamarádi, tehdy přítelkyně</i>
<i>jídlo</i>
<i>podpora přátel, a vyjevení na koho je spoleh a na koho ne</i>
<i>Překvapilo mě jaká je velká úroveň v Čechách, lidí a spolku co s tím pomáhají. Probíhá to poměrně rychle.</i>
<i>Rodina, přátelé, dělání věcí, co mě naplňují a baví.</i>
<i>Ze nejsem na všechno sam... a je spoustu lidí co to ma stejně jako ja</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Rychlejší získání "M" v občance. Na operaci plánuji, ale ocenil bych, kdyby šlo po nějaký X letech užívání hormonů to jedno písmenko přepsat i za cenu, že se podepíšu papír, kde mi pevně stanoví datum operace.</i>
<i>Sebeláska, přátelé, rodina</i>
<i>Když jsem sám.</i>
<i>Rodiče</i>
<i>Přátelé a rodina</i>
<i>zaměstnat hlavu</i>
<i>Cvičení</i>
<i>hormony, oblečení, kamarádi</i>
<i>Terapie.</i>
<i>Změna v to,co jsem se cítil být.</i>
<i>rodina, přátelé</i>
<i>Já sám</i>
<i>Naděje, které mi Prof. Weiss vzal.</i>
<i>Rodina, přátelé, studium a zájmy, zkrátka rozptýlení a podpora</i>
<i>Individuální výukový plán, takže jsem v tom nejhorším mohl zůstat doma a pracovat na svém psychickém zdraví.</i>
<i>ZATÍM NIC</i>
<i>rodina a přátelé</i>
<i>Rodina a přátelé</i>
<i>Rodina, přátelé</i>
<i>Podporující přátelé a známí</i>
<i>Hormony</i>
<i>Online komunity, koníčky a členové rodiny co při mně stáli.</i>
<i>Podpora kamarádů, partnerky, psychoterapie</i>
<i>Přítelkyně, přátelé</i>
<i>čas o samotě, čas kdy můžu oddělit názory ostatních kteří nerozumí od svých a těch kteří jsou důležití</i>
<i>Mí blízcí a hlavně partner</i>
<i>koníčky, relaxace a přátelé</i>
<i>1. MUDr. Fífková, která značně usnadňuje celý ten proces a jejíž pomoci si velice vážím - bez ní bych se do cíle nedostal. 2. Já sám, ať to zní jakkoliv divně. 3. Blízcí, se kterými jsem o tom mohl mluvit, kteří mně vyjadřovali podporu a byli ochotní naslouchat a vyjadřovat se k mým pocitům a myšlenkám.</i>
<i>Podpora přátel a třídní učitelky</i>
<i>Blízcí</i>
<i>online komunity, blízcí přátelé</i>
<i>rodina</i>
<i>maminka</i>
<i>Víra</i>
<i>psychologové, kamarádky</i>
<i>Nejvíce mi pomohl můj přítel který vždy byl po mým boku a vždy sem mohl být sám sebou, a poté paní doktorka Fífková sama která mi tohle umožnila na prvním místě a vždy mi vypomohla i s trápením ve škole.</i>
<i>Rodina a přítelkyně.</i>
<i>Přítelkyně</i>
<i>Sport a kamarádi</i>

<i>Rodina</i>
<i>Podpora</i>
<i>Myšlenka toho, že brzo to už budu mít za sebou</i>
<i>Respektující přátelé</i>
<i>trans kamarád, psycholožka, motivace z vlastní radosti z fungující tranzice</i>
<i>Rodina</i>
<i>Partnerka, podporující lidé</i>
<i>ignorace</i>
<i>izolace</i>
<i>Rychlý zásah paní doktorky Fífkové. Již na první návštěvě mi dala papíry k odborníkům, abych mohl co nejdříve dostat testosteron</i>
<i>Přijetí rodiny a nejbližších, práce. a skupinky u Mudr, Fífkové setkání s lidmi, kteří mě chápou, nemusím se obhajovat a vysvětlovat.</i>
<i>V období tranzice mi nejvíce pomáhala určitě maminka, která mě vždy vyslechla a snažila se ve všem pomoci (ať už imateriálně či materiálně). Dále mi pomáhaly koníčky, zejména cvičení v posilovně, které mi pomohlo cítit se lépe z hlediska vizáže, ale i jako psychický relax.</i>
<i>hormony a sebelaska</i>
<i>Terapie na sexuologii, psychoterapie a pochopení od nejbližší rodiny,</i>
<i>Ta léčba</i>
<i>Přístup paní doktorky Fífkové a dostupnost informací na internetu.</i>
<i>práce</i>
<i>Podpora od kamarádů a hlavně od rodičů. Bez nich by to bylo podstatně horší. Jejich podpora a důvěra ve mně mi dodává naději a sebevědomí. I když si možná myslí, že mi moc nepomáhají, tak i přesto jsem jim velice vděčný.</i>
<i>Přátelé, se kterými se dlouho známe online na základě podobných koníčků a problémů. Jen jednoho z nich znám osobně, ale většina z nás jsou trans nebo mají psychické problémy atd., nikoho podobného v tomhle smyslu v okolí neznám.</i>
<i>Můj přítel a kamarádi.</i>
<i>Trénování hlasu/zpívání, kamarádky a dívčí kolektiv.</i>
<i>Podpora matky a většiny mé rodiny.</i>
<i>Passing na veřejnosti</i>
<i>Nesoustředit se na věci, co nejdou změnit, ale na plány. Mám obě nohy, ruce, funkční oči i uši. Co víc potřebuju k tomu, abych si užíval život? Leda peníze, ale ty brečením do peřin nepřijdou.</i>
<i>Můj způsob myšlení a cíle které si stanovuji</i>
<i>přátelé, rodina a pocit že konečně můžu být sám sebou</i>
<i>Nejvíce mi pomohlo když jsem si uvědomila ze lidí kteří nerespektují mou situaci jenom tlumí svou bolest tak ze chtějí ublížit zranitelným lidem. Doufám ze někdy se tito lidi začnou mít rádi a přijmou jaký život mají. Je to nejvíce uklidňující pocit</i>
<i>Rodina</i>
<i>podpora přátel, správné oslovení</i>
<i>Vědět, že nejsem sám.</i>
<i>Podpora přátel a rodiny z matčiny strany</i>
<i>Hudba jako terapie a meditace. Samozřejmě také přijetí od blízkých.</i>
<i>podporující rodina a přátelé - sociální zázemí; vstřícný a profesionální přístup lékařů</i>
<i>Přátele, posilovna</i>
<i>kamarádi, návykové látky</i>
<i>Kamarádi, rodina</i>
<i>Přátelé, ostatní trans lidi.</i>
<i>oblečení a makeup</i>
<i>Zaměstnání se. Plnit povinnosti, hledat další, rozšiřovat zájmy, žítí života, který bych stejně žil v mužském těle, akorát je to o kus náročnější.</i>
<i>Domluva s doktorkou. Změna dokladů. Podpora od přátel.</i>
<i>Plány do budoucna</i>
<i>Moji přátelé a rodina</i>
<i>Cvičení, rozhodně cvičení. Snižuje mi to dysphorii. A taky to že se snažím věci nebrat tolik vážně.</i>

HT
Přátelé.
Největší oporou byla mamka. Zbytek rodiny si postupně zvykal. Už je to dobrý.
Naděje lepší budoucnosti.
hormony
Přátelé, rodina, terapeuti
Jednoznačně mé přesvědčení o tom že je to cesta kterou chci jít až do konce svého života. A samozřejmě mí rodiče, sestra a babička.
Myslím, že mí přátelé, kteří se mnou drží od prvního dne. Pomohli mi vybrat jméno, když jsem se začal podceňovat, tak mě přesvědčili, a obecně pomohli mi se vším.
Kamarádi
Po psychické stránce hlavně přijetí od rodiny a přátel.
Po fyzické - chirurgické výkony, které které byli hrazené pojišťovnou.
Jsem před tranzicí.
láska
rodina
přátelé, mamka
Neřešit to
Přátelé, rodina, koníčky
Rodina, přátelé
HT
blízcí
Nevěnovat tomu moc pozornosti, prostě dělat co je třeba
Být sám
Rodiče
Rodina, kamarádi, různé koníčky
Rodina..Přátelé..Partnerka
Přijímající sociální okolí, podpora rodičů, inkluzivní pracovní prostředí. Paní doktorka Fifková.
Rodina, přátelé, přítelkyně, doktoři
Před hromadnou tranzicí jsem chodil na terapii, to mi pomohlo hodně. Hlavně když jsem ji mohl mít každý týden díky spouště času v karanténe.
Ale nejvíce pomohla samozřejmě sama tranzice
Obecné přijetí okolí a absence existenčních problémů (bydlení, a pod.). Má tranzice probíhala zároveň se změnou prostředí a okruhu lidí, se kterými jsem byla ve styku (nástup na vysokou školu mimo Kraj).
Přijetí ostatních
Příběhy jiných trans lidí a paradoxně transfobie. Vždycky, když slyším transobní argumenty, naštvu se, buď protože jsou odporné nebo nedávají absolutně žádný smysl. V tom samém čase si uvědomím, že můj život má hodnotu, protože nehodlám nikoho nechat mě soudit kvůli těm částem, nad kterými nemám kontrolu.
to že mé děti mou tranzicí přijaly
Chuť žít a být sám sebou.
neustálá myšlenka ze to konečně budu já
Dobří přátelé, kteří to přijali. Hlavě 2 nejlepší kamarádky a jejich rodiny a moje sestra.
Rodina
Podpora rodiny, přátel
Uvědomění, že vše co chci zvládnou a dokážu a co si myslí ostatní mě v celku nezajímá
Přítelova podpora
Rodina a přátelé
Samota
Moje přítelkyně a to, že se na tuhle věc nesoustředím, snažím se žít život normálně bez toho, abych furt přemýšlel o tom že je semnou něco špatně. Víím kdo jsem, a ostatní lidi mě tak taky vidí, tak jak to má být.
Radost z možnosti žít svůj život.
Vidina dokončení tranzice a začátek plnohodnotného života.
Rodina a okolí, které to přijmulo
Upravení se, oblečení, chvílka samoty, ujištění od ostatních, že vypadám dobře
Na rozdíl od rodičů, kteří moji touhu po změně pohlaví nechápali a odmítali ji, tak mi pomohli bratři a jejich

<i>partnerky a kolegové v práci kteří moji proměnu přijali bez předsudků. Velkou oporou mi byla paní doktorka Hana Fífková.</i>
<i>Rodina, přátelé, lékaři a samozřejmě změna do psychické pohody s nástupem účinku a viditelných změn testosteronu a operace</i>
<i>Partner, přátelé</i>
<i>Podpora lidí, pochopení doktorů</i>
<i>to, z čeho jsem měla největší strach se nepotvrdilo a naopak jsem po přeměně nastartovala svůj život. Dařilo se mi žít, ne pouze přežívat na zeměkouli s tím, že všechno je semnou jinak. Dostudovala jsem střední, následně i vysokou školu, jelikož v pubertě jsem vzhledem k tomu, co mi běhalo hlavou, studovat již neměla prostor.</i>
<i>Podpora či nezájem ostatních lidí.</i>
<i>vědomí že budu tím, kdo skutečně jsem</i>
<i>Okolí, přátelé.</i>
<i>asi jen čas</i>
<i>Nejbližší přátelé</i>
<i>Ve výsledku rodina.</i>
<i>Hormonální léčba, která změnila můj vzhled a pomaham si sám.</i>
<i>Pozorování reálných změn na těle a odezvy okolí. Přátelé.</i>
<i>Podpora přátel a rodiny z matčiny strany. Ve škole to byla především moje třídní která nemilosrdně bránila mojí identitu před spolužáky i svými kolegy.</i>
<i>já se starám hlavně sama o sebe sebe nemám potřebu komukoliv dokazovat kdo jsem</i>
<i>Mužské oblečení, změna hlasu.</i>
<i>Moje práce a podpora od přátel</i>
<i>Peníze!</i>
<i>Nakonec ta rodina</i>
<i>lidé okolo mě (Přátelé), Sexuoložka je pro mě oporou, Změny mého těla a to že užívám Testosteron</i>
<i>Kamarádi</i>
<i>Přátelé a víra v lepší život. Život prožitý v pravdě. Byt sama sebou.</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Přátelé a pes</i>
<i>Nejlepší kamarádka , babička, bratr</i>
<i>Skupinová sezení u paní Fífkové, člověk viděl, že na i jiní mají stejné či podobné problémy . Dále jejich řešení, ujasnění a podpora ostatních.</i>
<i>Nejvíce mi pomohli přátelé a vědomí, že po té můžu konečně žít svůj život.</i>
<i>Když mě lidi po coming-outu brali takového, jaký jsem. Neřešili to a respektovali.</i>
<i>Moje, teď už bývalá, partnerka. Zůstali jsme ale nejlepší přátelé. :-)</i>
<i>předem psychická pomoc přátel, tety, setkávání skupiny v Praze</i>
<i>Podporující partner.</i>
<i>Vůle</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Cítit se fajn</i>
<i>Vidina toho, že nebude trvat dlouho a to jak vidím sám sebe budou vidět i ostatní a díky tomu se budu moci posunout dál.</i>
<i>Kladný přístup od okolí, krom nejbližšího okolí. Myšleno spolubydlící z baráku, bydlím v bytovce.</i>
<i>to ze se cítím líp a konečně se poznávám na fotkách, připadam si jak když si plním svůj životní sen a když ma někdo nejake pochyby tak mi to už ani nema jak zkazít naladu</i>
<i>Kladné přijetí okolí a odborná pomoc.</i>
<i>Rodina a přátelé</i>
<i>podpora blízkého i širšího okolí, dostupnost informovaných a podporujících lékařů (sexuologie, endokrinologie, interna, všichni zaměstnanci nemocnic kde se provádějí operace, obvodní lékař(i), atd), informační zdroje a podpora lgbt+ organizací (např. trans*parent)</i>
<i>Psychologická podpora mojí rodiny. Podpora přátel. Ohleduplnost okolí (zvlášť na úřadech, velká vstřícnost). A hlavně paní doktorka Fífková, bez její pomoci bych do cíle nikdy nedošla.</i>
<i>Pohoda</i>

<i>Podpora okolí</i>
<i>Akceptovat status quo. Jsem trans osobou, má životní zkušenost je z pohledu sociální role poměrně odlišná od zkušenosti cis osob, což může být někdy náročné, ale na druhou stranu mi to umožňuje se více zaměřit na osobnostní růst a otázkami s ním spojenými.</i>
<i>Modlit se abych se už neprobral</i>
<i>přátelé a rodina</i>
<i>Nejvíce mi pomohlo v tomto období, přístup lékařů se kterými jsem přišel do styku. Moc mi také pomohl přístup mých kolegů, a kolegů. A také mého zaměstnavatele, který byl přístupný k procesu mé změny.</i>
<i>Těžko říct. Testosteron, operace prsou, podpora rodičů a přátel...</i>
<i>Procházka v přírodě, skvělí přátelé, současná přítelkyni</i>
<i>Xanax</i>
<i>Podpora rodiny</i>
<i>Nejvíce pomohla má tehdejší partnerka, která mě podporovala, také přátele. A velkou zásluhu na tom má můj teď partner (tehdy kamarád), který je nebinární a je na tom dost podobně, jako já. Společně jsme si prošli vším možným (a stále procházíme) a neskutečně mi pomohlo to, že mám ve své blízkosti člověka, který přesně ví, jak se cítím.</i>
<i>Nic a nikdo. Šel jsem do tranzice ve 40. letech a okolí včetně rodiny z toho bylo spíš dost rozpačité. Jediné, co mi pomáhalo, byla jen moje víra v to, že se mi uleví. A to se i stalo.</i>
<i>Podpora od pár lidí a pocit že sem na správné cestě a lepší pocit s svým telem.</i>
<i>Podpora rodiny, přátel a sexuoložky</i>
<i>Testosteron, mám štěstí na ochotnou sestřičku</i>
<i>podpora od přítelkyně</i>
<i>Podpora okolí a nejbližších</i>
<i>Paní doktorka Fífková mi vyšla ve mnohém vstříc. Byla mým velkým klíčem k dosáhnutí této cesty. V mnohém má Paní Fífková vlastní myšlení a to mi pomohlo přejít to sám i přes to, že mi v tom nikdo z příbuzných vůbec nepomáhal.. (šlí proti nám). mockrát jí děkuji.</i>
<i>- Vlastní hodnoty a vůle</i>
<i>- Kolegové a přátelé</i>
<i>Moje odhodlání</i>
<i>"management" tranzice začínající u Hanky Fífkové, vstřícnost rodiny a pár tehdejších kamarádů</i>
<i>Moje kontakty/známí/přátelé</i>
<i>moje rodina a přátelé</i>
<i>Čerstvý sestřih vlasů a blížící se operace</i>
<i>Přátelé</i>
<i>Větší zapojení pojišťoven do procesu. Např si musím hradit životně důležité léky.</i>
<i>Zdravá sebereflexe. ...přijímání. ...láska</i>
<i>Přátelé a babička která vyjádřila svoji podporu i vzhledem k velkému generačnímu rozdílu v pohledu na různé věci.</i>
<i>skupinová sezení a psycholožka</i>
<i>Psychická i finanční opora a pomoc rodičů.</i>
<i>Psychologická podpora + každý krok během tranzice</i>
<i>Určitě žít dál, dělat a myslet i na jiné věci. Spousta lidí doslova žije tím, že jsou trans. Nechápu to. Cítím se jako muž, chci aby mě veřejnost brala jako muže, jsem muž, vystupuju a chovám se jako muž. Žiju dál svůj život. Jsem trans muž, to ale neznamená že svůj život zasvětim tomu. Dokončuji tranzici, ale žiju dál. Nejsm "jenom" trans muž. Nevím zda je pochopit co přesně jsem chtěl říct. Snad ano. :)</i>
<i>Posouvání si v životě dopředu. Změna prostředí a přítel.</i>
<i>V minulosti to byly změny, které jsem pomalu začal zaznamenávat. To a podporující rodiče (především mamka).</i>
<i>pár blízkých a přemýšlení</i>
<i>přátelé</i>
<i>Neřekl bych že mi něco vyloženě pomáhá, možná moje máma</i>
<i>Disocializovat se</i>
<i>řekl bych že přítelkyně <3</i>
<i>Moje rodina. Hlavně moje sestra.</i>

<i>Decentní zdravotní péče ohledně tranzice a podpora rodiny/přátel</i>
<i>Víra v lepší život</i>
<i>Internet</i>
<i>Psychická podpora přátel, vřelá a bezpečná sociální bublina (střední umělecká škola, FF MUnI), pravidelná terapeutická sezení, víra (Buddhismus), podpora rodiče v době mé nezletilosti (objednávání k lékařům a doprovod na vyšetření, finanční pomoc s léky a operacemi), soukromá skupina FiM Czech na Facebooku (zodpovězení dotazů, sdílení zkušeností a tipů), trans tvůrci na sociálních sítích a webové stránky a veřejná činnost Transparentu.</i>
<i>Moji přátelé, kteří mě brali takového jaký jsem. A moje mamka, která se mnou jezdila na vyšetření (někdy společně i s otcem)</i>
<i>má vnitřní síla, přátelé, komunita</i>
<i>Přijetí přátel, hormony</i>
<i>Když zapadám jako kluk</i>
<i>Myslet na to že budu po operaci a bude vše v pořádku</i>
<i>být sám sebou a přestat se spoléhat na ostatní</i>

4.1.4.17 Otázka: *Děkujeme za vyplnění dotazníku! Chcete své odpovědi ještě doplnit, je něco důležitého, co s námi chcete sdílet?*

Uvádíme autentické odpovědi respondentů/ek bez jakýchkoli úprav.

V odpovědích se objevují – mimo jiné - tyto motivy:

- Spokojenost s tím, že daný člověk prošel tranzicí a s životem, který žije.
- Upozornění, že to není tak jednoduché.
- Vděčnost, že lze tranzici uskutečnit.
- Zamyšlení nad sterilizací a rodičovstvím.
- Hormonální terapie.
- Nebinarita.
- Chybí průvodce tranzicí.

<i>Ne</i>
<i>Tranzice není vždy cesta</i>
<i>Otázka 19. Je dost zvláštní Kdo jiný by měl mít zodpovědnost za můj život?</i>
<i>Jsem moc šťastná a úplně se mi změnil život.</i>
<i>Dříve, než děti podstoupí tranzici anebo se vrhnou střemhlav do blokátorů, tak bych zvolil kompletní psychologickou diagnostiku, která vychází i z rodinné anamnézy a zkoumání rodinného zázemí od narození až po současný věk pacienta. Často jsou děti a dospívající jen dezorientovaní novodobými postoji a v historii rodinného prostředí jsou drobné či velké traumatické události, které pak vedou k domněni, že prvotní problém je transsexualita. Biologicky jsou opravdu lidé, kteří tuto poruchu mají, většina dnešních transproudů je ale pouze nepodchycené trauma, které patří do oblasti psychologického vývoje jedince. Důsledek je pak takový, že s vnějším znakem pohlaví se sice jedinec ztotožní lépe, ale vnitřně stále neví, kdo je a konečný duševní klid a vyrovnanost stejně nepřichází, jelikož se nepracuje na vědomém zotavení se z původních ranných traumat. Mladí lidé mají možnost si vybrat, jak se identifikují, ale kromě zmíněných biologicko chemických změn v těle se jedná pouze o vnitřní snahu o útěk od původního problému.</i>
<i>díky za vaši práci</i>
<i>At se dari vsem!</i>
<i>Děkuji, že vás tyto problémy zajímají.</i>
<i>Hanka Fífková je nejlepší na světě</i>
<i>Děkuji za Vaši práci!</i>
<i>děkuji</i>
<i>U vyrovnávání se se změnami jsem uvedla spíše ano, protože změny jsou nyní převážně k lepšímu. (U změn k horšímu mám obrovské potíže) A že mne v současné době život spíše nenaplnuje jsem uvedla, protože</i>

tranzici zatím nemám ukončenou a plno blízkých lidí mne stále bere pod mou původní identitou a já si tak svůj (nový) ženský život nedokážu prožívat tak, jak bych chtěla.
Chtěl bych říci jaký je rozdíl, když jsem se ucházel o pracovní pozici jako žena a po tranzici jako muž. Jako žena jsem práci získal po xxx pohovorech a s velkým úsilím. Jako muž jsem dostal práci pokaždé, když jsem šel na pohovor. To je dost smutné. Jinak jsem se začlenil do normálního života a jsem velmi spokojený a šťastný.
Dnes, 5 let po začátku tranzice, jsem se sebou šťastný. Má to pár much, ale někdy zapomínám, že skrývám jedno "malé" tajemství.
Ať se vám daří a ať máte co nejméně důvodů myslet negativně. :)
Celé rozhodnutí a proces není jednoduchý. Věčně se skrýváte, koukáte přes rameno kdo vás pozná, kdo vám ublíží a jizvy na psychice nesete celý život. A ještě když vám operaci neudělají hezky je to 100 krát horší. Pořád máte problém, nemůžete se jen tak svléknout, jít do sauny, pořád nosíte "náhradu", v sexu nejste moc aktivní protože si musíte uvědomit že jste vykastrováný. Tohle vše je třeba vzít v úvahu a nikdo vám to neřekne ani vás na to nepřipraví jak s tím máte pracovat.
Discriminace v rámci zdravotnictví pro mě byla nejhorší.. když jsem šel na hysterektomii která byla soukromě naplanována tak za mnou přišla náhodná sestra a začala si stěžovat že nemohu jít na hysterektomii protože jsem muž a musím se "prokázat"
S dobrou psychikou a rodinným zázemím je možné celý proces velmi dobře zvládnout
Jsem šťastná, že jsem do přeměny šla. Nyní jsem velice spokojená.
Nikde nejsou ucelené informace o rizicích a následcích dlouhodobého užívání HRT, to že vám sexuolog vágně sdělí, že vám začnou řídnout kosti není dostatečné. Zdravotní dohled je nedostatečný a zkonstatělý, nesrozumitelný.
ne
Léky by mohli být levnější, je to šílené a policie by nás mohla lépe chápat a nezasahovat do minulosti a mít debilní kecy!
Bylo strašně důležité, že jsem si sebou od začátku byla jistá. Přestože jsem nepatřila k lidem s vysokým sebevědomím, postupnými kroky jsem jej získávala, nemyslela jsem na to, co ještě musím absolvovat, ale na to, čeho jsem doposud dosáhla a každým dalším krokem to tak bylo o to snazší. Dnes žiji šťastně s přítelem na střídačku v Anglii/Česku, což jsem si pár let zpátky nedovedla vůbec představit...především ten pocit štěstí. Před a během tranzice jsem si dlouho myslela, že ten pocit nikdy nezažiji.
Poděkovat všem, kteří nám umožňují tuto změnu :)
Ne, děkuji =)
Ať jsou lidé bez deprese a mají co chtějí a po čem touží
Ne
Děkuju, že pomáháte.
Taky děkuji
Ne děkuji
Pani doktorka Fífková je nejlepší volba
Za mě je nejdůležitější myslet na to že nějak to je nějak to bude a vše se dá zvládnout. Smíření je velmi silný nástroj ke štěstí v proměně
Bylo by skvělé, kdyby člověk věděl více jaké jsou operace možné v ČR a i jiné možnosti hormonů než jen injekce nebo gely.
Chcel by som dodat, ze po tranzici som sa stastne ozenil, s bio zenou, zijem to, o com som vzdy snival. Ale nepatrim k tym, ktorí to vyhlasuju do sveta. Viem, ze to nie je moja vina, ze som sa narodil v zlom tele, ale ani nepotrebujem vysvetlovat svetu tuto skutocnost. Moja rodina o tom samozrejme vie, kedze ma poznaju od malicka, ale inak fungujem ako bio chlap, ziadne ulavy, staram sa o svoju manzelku ako by spravny chlap mal. Len mam malu vyhodu - chapem ju, ak povie, ze ma menstruacne bolesti :-). Drzim palce vsetkym, ktorí chcu zit vo „vlastnom“ tele, ktore im pri narodení nebolo dopriate, aby sa k nemu uspesne dopracovali a zilí stastny život s osobou, ktora ich bude milovat !
Přeměna pohlaví pro mne byla jediná možnost pro normální život, vážím si moc možnosti našeho státu, že mi prakticky bezplatně a profesionálně umožnil vyřešit bolestý problém..
Byt trans je stres tíha ale také svoboda
Já a moje žena nechceme děti. Moje žena mi řekla, že když to nemá být moje, tak radši žádný nechce. Cítím to stejně.
Pokud nemáte vlastní děti a opravdu o nich sníte, nikam nespěchejte, rozmyslete si to nejdřív a případně tak učiňte. Moc moc moc moc lituji, že je nemám. Sice mám genetický materiál v mrazáku, ale české zákony mně

<i>k němu nepustí, ikdyž si za uskladnění stále platím, doufám v zázrak ve formě nějaké úřední změny, ale zatím v ČR po tranzici nemůžete o svém původním genetickém materiálu rozhodovat. I kdyby jste měli povolení od samotného papeže, úředníci to vidí asi takto: ženské rodné číslo (i to vzniklé z tranzice) přece nemůže rozhodovat o spermích v mrazáku....</i>
<i>Věřím, že má Transhelp opravdu smysl a pomoc, kterou nabízí těm, kteří ji potřebují nejvíce, je obrovská a cenná. Děkuji, že lidem jako já pomáháte celým srdcem.</i>
<i>Mám štěstí, že jsem z Prahy, kde to v podstatě každý přijmul až na výjimky. Rodina mě přijala.. a občas se stalo/stává, že někdo mě špatně nazve.. ale to omylem ne jako akt diskriminace.</i>
<i>Každý trans člověk je jiný, takže máme taky jiné potřeby. Občas mám strach, že mě někteří nepřijmou, když jim řeknu, jak se doopravdy cítím ohledně mojí identity, protože to třeba nebude souhlasit s tím, co slyšeli od jiného trans muže, tudíž si budou myslet, že nejsem "dostatečně trans". Tohle je reálný problém, se kterým, se v ČR setkává spousta trans lidí, jen proto, že lidé v našich životech (a často i odborníci - psychologové, sexuologové, doktoři) mají zkreslenou představu o tom, jak vypadá trans člověk. Bylo by fér, se na celou tuto problematiku dívat víc široce a neočekávat ode všech ten stejný příběh týkající se coming outu, tranzice atd.</i>
<i>Stále není jednoduché být trans a dnešní společnost není zdaleka tak tolerantní jak se tváří. Stále převládá homofobie a nechutné pohledy okolí. Občas si přijdu díky tomu že jsem trans opravdu v nebezpečí.</i>
<i>V současnosti je pro mne největší problém výše doplatku za Nebido</i>
<i>Vadí mi jak se staví školství k trans lidem v ČR a podmínka kastrace ke změně pohlaví.</i>
<i>Chtěl bych vám poděkovat za tento dotazník</i>
<i>Některé otázky jsou dost subjektivní někteří v naší komunitě chtějí vše za nic a jakýkoliv názor považují za neuvěřitelnou šikanu a útlak viz. otázky 23/24 i mé odpovědi jsou spíše o nepříjemné zkušenosti nedokážu říct že by šlo o chtěnou diskriminaci. Ovšem chápu důvod této otázky a věřím ve vaše schopnosti.</i>
<i>Je vidět, že se česká společnost pomalu mění a její přístup ke trans-lidem se zlepšuje, pořád se ale vyskytuje diskriminace a časté nemístné poznámky a také samotná Česká republika dělá proces tranzice neobvykle těžkým.</i>
<i>Ne</i>
<i>:)</i>
<i>Ne všichni mají peníze, ne všichni mají genetický předpoklad vypadat přijatelně... Ne všichni budou mít naději.</i>
<i>Děkuji Vám za snahu pomoci ostatním a tím zlepšit naše podmínky pro život v ČR</i>
<i>Ne</i>
<i>Není</i>
<i>Ano, já jako transgender člověk nesouhlasím s propagandou typu Pride. Přijde mi, že to nikomu nepomáhá. Mám z toho pocit, že lidé si pak připadají jako "nadlidi", ale přitom my jsme lidé jako každý jiný a jediné co potřebujeme, je trochu respektu a porozumění, nikoliv prapagandu.</i>
<i>Stálé zázemí je neskutečně důležité a mít pravý domov, kde se cítíte v bezpečí. Bez toho se problémy jakéhokoliv typu řeší velice špatně. V tom mám zrovna štěstí, ale věřím, že někteří bohužel takové štěstí nemají. A organizace, které se právě toto snaží poskytnout, by se měly odměňovat.</i>
<i>mé ostatní mentální poruchy ze mě dělají velmi neobvyklý příklad</i>
<i>Ani ne ale sem rád že už pro mě tahle cesta za chvíli začne úplně protože mi bude 18 příští rok a můžu pokračovat ve vylepšování sebe samotného abych se cítil víc spokojeně. tenhle rok byl pro mě ten nejlepší z celého mého života protože už vím kde mám stavět hranice by se mi nic nestala. ☺^•x•^☺ D+K</i>
<i>Ne</i>
<i>V mém případě byla tranzice "jen" klíč do řešení ostatních problémů v životě (převážně s rodinou a následky). V lepších slovech, tranzice mi dala sílu si chtít zlepšit a zpříjemnit svůj život.</i>
<i>Stále není možnost mít NB identitu v ČR. Je to velký problém :/</i>
<i>V době tranzice jsem zažíval euforii a najednou jsem viděl cestu a připadalo mi to správné.</i>
<i>Měl jsem obrovské štěstí na kolegy, přátele a rodinu. Byl jsem překvapený jak moc mě podpořili. Víím, že je spousta těch, kteří takové štěstí nemají. O skoro 10 let později je velké množství dostupných informací, zviditelnění naší skupiny a boj za práva. Bohužel se ale paradoxně až nyní setkávám s negativními názory a nepochopením. Ne vůči sobě, ale vůči trans lidem obecně. :(</i>
<i>Fyzická dysforie je strašná, ale mám pocit, že ta sociální dokáže být občas mnohem horší. U fyzické alespoň dokážete vypíchnout přesně, co vás trápí...</i>
<i>Lidé by se měli především přestat tolik litovat. Vadí mi, jak mnoho trans lidí, se kterými jsem se setkal, vlastně staví svou osobnost jenom na tom, že změnili pohlaví. A jakákoliv kritika toho je "transfobie". Fobie je chorobný strach, s takovým se chodí k doktorovi. Je zajímavé, kolik přiznaných trans lidí se se mnou hádalo a následně</i>

<i>mě nařklo, jelikož žili s tím, že jsem od narození muž a tedy nemůžu rozumět jejich problémům. Vše je spíš o charakteru. Já třeba nevidím moc jiných celoživotně nemocných lidí si stěžovat tak moc, jako nás. Ale snad se to týká jen těch mladších a vyrostou z toho. Neumím si představit se celý život litovat. Život nezajímá vaše pohlaví, nebude se s vámi mazlit...</i>
<i>Každá duše si zaslouží být šťastná záleží jenom na tom zda tomu sami věříte nebo ne</i>
<i>Určitě chci zmínit, že tranzice mi hodně změnila život a nebýt tohoto rozhodnutí, asi bych tu už nebyl.</i>
<i>Děkujeme za pomoc.</i>
<i>Hlavní důvod proč se mi i přes tenhle pitomej problém vede dobře je podpora ze strany nejbližších: rodiče a sourozenci, blízcí přátelé. I můj táta, 50 let, který se s ničím podobným nesetkával, to zvládl časem pochopit, a stát se důležitou součástí mojí tranzice. Jednou mi řekl, bylo mi 13/14, že jsem pro něj byl sice dlouho dcerou, ale jestli se k tomu postavím jako chlap, musí to znamenat že mu nic jiného než se k tomu postavit stejně nezbyvá. Od té doby se na věci snáz koukám s nadhledem a klidem.</i>
<i>Así dobrý.</i>
<i>Nemáte zač.</i>
<i>Rozhodně poděkovat všem lékařům a sestřám.Jsou úžasní.</i>
<i>Potřebuji zdůraznit že jsem teprve na začátku tranzice takže se mé odpovědi mohou v budoucnu měnit.</i>
<i>Celá ta proměna života mi neskutečně změnila život k lepšímu..nikdy nepřestanu být paní Fífkové vděčný.</i>
<i>Děkuji za zájem a zkoumání odpovědí nás trans* lidí</i>
<i>Nevim jak moc jsou moje odpovedi relevantni. Sice jsme se setkal s velmi agresivnim odmítnutim v rodine, ale zaroven jsme vzdycky byl velmi financne privilegovany, a kdyz se nemusite stresivat penezi tak vam to zivot usnadni neuveritelnym zpusobem.</i>
<i>Děkuji.</i>
<i>Důležité je užívat si života a umět se radovat i z malých věcí. Snažím si brát ze života to pozitivní a s toho negativního si vzít ponaučení. Život je složitý, ale zajímavý. Tenhle přístup mi pomáhá překonat všechna úskalí a dodává sílu.</i>
<i>Děkuji, že se zajímáte ❤️</i>
<i>Se svojí proměnou jsem velice spokojená a za nic bych se nechtěla vrátit zpět</i>
<i>Náramně si proměnu užívám</i>
<i>díky tranzici jsem zažila to, co by se mi bez ní nikdy nepovedlo, začala jsem žít...</i>
<i>Díky, že vás to zajímá! :)</i>
<i>ne</i>
<i>Ne</i>
<i>nech žít a budeš žít</i>
<i>Kéž by nebyly doplatky na Nebido tak velké..</i>
<i>P.S. - paní doktorko Fífková - díky za Vaši práci, moc jste mi pomohla. Těším se zase někdy na viděnou :-)</i>
<i>Nic mě nenapadá.</i>
<i>Špatná informovanost o tom, jak vše co je operované, je vlastně nefunkční, proto člověk trans. Musí hrát své mimikry do konce svého života</i>
<i>Vadí mi doplatek za léky, 650 Kč, proč by to nemohla platit pojišťovna? Když je jasná diagnóza...</i>
<i>Podmíněná kastrace pro úřední změnu pohlaví je porušování lidských práv.</i>
<i>Jen to ,že jsem s novou pozicí spokojena,jen chlapy by měli být vychovanější !!!</i>
<i>Občas se dočtu v médiích, že někteří své tranzice litují. Tak za sebe mohu říct, že to bylo nejlepší rozhodnutí v mém životě. A že duše je víc, než tělo.</i>
<i>Ocenila bych možnost změny jména na jakékoliv používané jméno, nikoliv pouze genderově neutrální. Mé cílové jméno je např. Klára, nevidím důvod dávat si teď jiné neutrální jméno, když toto zatím mít nemohu. Je to matoucí i pro lidi v okolí.</i>
<i>Kdyby každý byl upřímný a nebyly jsme používané jako testovací kusy tak by bylo všechno lepší..Zažil sem dost hnusny způsob jednání ,a přístup od určitých lidí a doktoru,ano bylo mi xxxkrat řečeno ze to máme zadarmo ,ale věřte ze to utrpení je šílený ,ale lepší žít v utrpení a bolestech než tak jak sem se narodil.Dokud člověk nežije tak nepochopí..vím každý má nějaký trápení ,ale tohle není druh módy a vyjadřování jak to někteří berou tohle je skutečný ,a kdybych já měl každému všechno odvypravet tak pal málokdo by do toho sel..Já sel v době kdy to ještě nebylo jako ted..což je cca 22let dozadu..</i>
<i>Byl bych rad kebyže to ide nejako spojít sa pomoc s trans ludma v GZ a ich organizáciami spolu s Sk aby sa to tu trošku zmenilo čo sa týka zdrv. Starostlivosti trans ľudí na slovensku.</i>
<i>Nechme svět světem, lidé ti se nějak zabaví.</i>
<i>Děkuji za dotazník a pomoc trans lidem</i>

<i>Nepřijde mi fér, že jsem státem nucený ke kastraci (pokud chci být upřesním mužem), ale tím se stáváte závislý na léčích, na které mi ale už ta stejná instituce, která mě k tomu „donutila“ nepřispěje ani korunu. Děkuji za nic.</i>
<i>Zlepšení lékařské péče</i>
<i>Chtělo by to více terapeutů ...kteří by lidi prováděli tímto procesem..průvodce</i>
<i>Tranzice je velký krok pro kohokoliv a proto by se nad tím mělo řádně uvažovat. Není cesta zpět. Nerad bych viděl spoustu mladých lidí kteří se drží trendů na sociálních sítích zestárnout zničením rozhodnutím které nebylo správné. Pro některé jako já to byla správná cesta ale ne každý si může být naprosto jistý tím zda-li chce změnu aby se cítím sám sebou nebo jen aby se změnil.</i>
<i>z mé strany nejsou žádné problémy, díky tomu jsem se mohl dostat na VŠ bez problému i se stále původním rodným číslem. Jsem taky schopný žít v anonymitě, s tím že nikdo neví můj původ pokud já sám jim o tom neřeknu. Do dnešního dne a celý rok po nástupu na VŠ a na brigádu pravdu o mě ví pouze lidi co znají mé rodné číslo... k dnešnímu dni bych řekl že jich je max 5</i>
<i>Nebinární lidé si zaslouží být bráni/y vážně.</i>
<i>Na sociálních sítích i v mém okolí je mnoho "mladých" většinou 14-19 let starých, kteří se online svěřují s věcmi typu "právě jsem u Fifkovy musel hrát supermaskuliního kluka, konečně jsem došel domu oblékl sukni a namaloval se" - toto nedávno napsal ftm kluk, 16 let starý. Jiní "nebinární" lidé zneužívají toho, že topsurgery je zdarma, proto vše podstoupí, aby ji mohli mít. Aby mohli mít neutrální jméno. Ale na hysterektomii nikdy jít neplánují. Nebo lidé kteří si říkají trans nonbinary. Mohl bych popsat tolik situací. Lidé si s nimi poté spojí nás, kteří jsou "opravdu" trans. Jak nás pak mohou přijmout</i>
<i>chápu, že tímto toho moc nepřidám, ale aspoň jsem ukázkou, že to může být i v pohodě :-)</i>
<i>už mám tranzici pár let za sebou, takže to zas tak moc nemám na mysli</i>

Výzkum přinesl řadu zajímavých dat, která máme v plánu v budoucnosti podrobit sofistikovanější statistické analýze. Případně na toto šetření navázat podrobnějším dotazováním.

4.1.5 Vytvoření person

Významnou součástí projektu bylo sestavení person, které je součástí prototypu služby, která byla testována.

Po vyhodnocení odpovědí z online šetření a na základě strukturovaných rozhovorů se nám podařilo identifikovat 3 osoby z původního hypotetického počtu 8 protoperson.

FtM	Psychická odolnost - vysoká	Psychická odolnost - nízká
Ekonomická situace - dobrá	PP1	PP2
Ekonomická situace - špatná	PP3 = NIKOLA	PP4 = ADAM
MtF		
Ekonomická situace - dobrá	PP5	PP6
Ekonomická situace - špatná	PP7 = NIKOLA	PP8 = EVA

Protopersona PP4 odpovídá osobě ADAM, protopersona PP8 odpovídá osobě EVA. Protopersony PP3 a PP7 jsme seskupili do osoby NIKOLA.

K tomuto rozhodnutí nás vedlo více faktorů:

- V dotazníkovém šetření jsme identifikovali poměrně velké skupiny s nízkou, případně střední psychickou odolností.
- Porovnali jsme jednak příjmové možnosti, jednak finanční náročnost tranzice u těchto skupin.

- Srovnali jsme to s klienty, kteří se na nás obrací a podle toho jsme upřesnili charakteristiky person ADAM a EVA.
- Persona NIKOLA nerozlišuje gender, protože se domníváme, že hlavní oblast pomoci bude spočívat v sociální oblasti.

... uvěřit, že budu moci jednou žít život jako každý jiný "normální" člověk...	
<p style="text-align: center;">EVA</p> 	<p>Charakteristika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mladá žena MtF bez životních zkušeností. • Nízká finanční gramotnost – částečně důsledek věku, finanční naivita. • Nízká psychická odolnost. • Stres plynoucí z finanční náročnosti tranzice a touhy po rychlé a dokonalé změně fyzického vzhledu. • Náročná rodinná situace – především vztahy s rodiči, případně širší rodinou, odmítnutí rodinou. • Potenciální ohrožení ve špatné volbě partnera nebo práci v porno průmyslu. • Ohrožení závislostmi.
	<p>Motivace ke kontaktování služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špatné ekonomické zázemí – často jsou odkázané samy na sebe, vydělávají si na brigádách, případně studium je na druhé koleji. • Špatné bytové možnosti. • Problémy s rodinou – ztráta finanční podpory. • Problémy s dalšími institucemi – škola, OSPOD, pracovní vztahy.
	<p>Obavy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Závislost na Transhelpu. • Nevládne běžný život, přijde o bydlení. • Nenalezení partnera/ky, případně co „až to rupne“ (vyoutuje se a jak bude partner reagovat).
	<p>Co očekává</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finance – oblečení, bydlení, lítačka, příspěvek na stravování. • Rychlé řešení problémů, pomoc s úřady.
	<p>Cesta službou</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktuje nás prostřednictvím emailu nebo osobně díky doporučení od HF. • Komunikuje na vyzvání, ale nedodává účty nebo se zpožděním. • Postupně přestává komunikovat. • Ozývá se v případě potřeby další pomoci.

Upřesňující charakteristika Evy (věková kategorie do 30 let, nízká psychická odolnost) z našeho výzkumu pomocí vybraných odpovědí (diskriminace, hledání pomoci, vývoj finanční situace, otevřené odpovědi).

- Setkal/a jste se v průběhu tranzice s diskriminací či odmítáním

ano - vyjíměčně

ano - často

ano - často

ano - často

ne

ano - často

- Diskriminace – od koho

MHD;

v rodině;ve zdravotnictví;

v rodině;od přátel;

v rodině;

na pracovišti;ve zdravotnictví;

- Finanční situace

zůstala stejná

zůstala stejná

zůstala stejná

zhoršila

zůstala stejná

zůstala stejná

- Hledal/a jste v průběhu tranzice pomoc (myslí se pomoc mimo sexuologickou ordinaci)

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

nehledal/a

hledal/a

- Pokud ano, jakou

prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;

terapeutickou - našel;

terapeutickou - nenašel;

terapeutickou - našel;

- Co pro vás v období tranzice bylo/je nejtěžší

Trénování hlasu

Problémy s rodinou. Strach z operace.

vyrovnat se s tím že jsem začala s HRT ve 20ti kdo jsem vím od 14ti (vyrostl jsem jako 1,9m chlap)

Přijmout sama sebe, nejistota a strach z budoucnosti.

Tělesná dysforie

- Co vám v období tranzice nejvíce pomohlo/pomáhá

podpora kolektivu

Sebepoškozování

zaměstnat hlavu

Víra v lepší život

- Děkujeme za vyplnění dotazníku! Chcete své odpovědi ještě doplnit, je něco důležitého, co s námi chcete sdílet?

„Potřebuji zdůraznit že jsem teprve na začátku tranzice takže se mé odpovědi mohou v budoucnu měnit.“

... už to nedávám, hodím si to ...	
<p>ADAM</p> 	<p>Charakteristika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mladý muž bez životních zkušeností. • Nízká psychická odolnost, řada osob zmiňovala sebevraždu jako řešení své situace nebo jako případ, se kterým se ve svém okolí setkali. • Snaha „zalíbit se“ svému okolí, mít pro něj cenu. Z toho pramení neuvážené sliby a půjčky. • Často problémy z dětství – odmítnutí rodinou, týrání, šikana... • Stres plynoucí z očekávání rychlého a pokud možno dokonalého řešení FtM diagnózy. Posléze rozčarování z medicínské náročnosti tranzice a limitů řešení FtM situace. • Nutnost zvládnutí hormonální terapie – u testosteronu nárůst aktivity, ale také agresivity, podrážděnosti.
	<p>Motivace ke kontaktování služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízká finanční gramotnost - částečně důsledek věku, snaha využívat půjčky, výsledkem jsou insolvence a exekuce, případně problémy s vymahači dluhů včetně fyzického ohrožení. • Náročná rodinná situace. • Špatné ekonomické zázemí – často jsou odkázáni sami na sebe, vydělávají si na brigádách, případně studium je na druhé koleji nebo na něj rezignovali. • Problémy s bydlením – drahé, špatně dostupné, využívání spolubydlících. • Problémy s dalšími institucemi – škola, OSPOD, pracovní vztahy.
	<p>Obavy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak zvládne dluhy. • Jak se na něj dívají lidé z okolí, zda je dost chlap.
	<p>Co očekává</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finanční prostředky, případně půjčky. • Pochopení, soucit. • Pomoc s bydlením a jídlem.
	<p>Cesta službou</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktuje nás prostřednictvím emailu nebo osobně díky doporučení od HF. • Komunikuje pravidelně, snaží se o urgentní řešení svých problémů (používá WhatsApp, sms). • Vzpírá se vedení hospodaření, nakonec se

Charakteristika Adama z našeho výzkumu (věková kategorie do 30 let, nízká psychická odolnost) pomocí vybraných odpovědí (diskriminace, hledání pomoci, vývoj finanční situace, otevřené odpovědi).

- Setkal/a jste se v průběhu tranzice s diskriminací či odmítáním

ano - často

ano - často

ano - často

ano - vyjíměčně

ano - vyjíměčně

ano - vyjíměčně

ano - vyjíměčně

ano - často

ano - často

ano - často

ano - často

ano - často

ano - vyjíměčně

ano - často

- Diskriminace – od koho

v rodině;od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;od klientů (v případě OSVČ);ve zdravotnictví;matrika;sociální odbor;policie;OSPOD;

od sousedů;ve škole – spolužáci;od přátel;

v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;ve zdravotnictví;

v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;

od přátel;ve škole – spolužáci;

ve škole – spolužáci;

v rodině;ve škole – spolužáci;

ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;v rodině;od přátel;ve zdravotnictví;od sousedů;

od přátel;od sousedů;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;

v rodině;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;policie;na pracovišti;ve zdravotnictví;

v rodině;od přátel;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;matrika;na pracovišti;ve zdravotnictví;

v rodině;od partnera/ky;ve škole – spolužáci;ve škole - učitelé či zaměstnanci školy;na úřadech - městský či obecní úřad;na pracovišti;ve zdravotnictví;

v rodině;

v rodině;od sousedů;na úřadech - městský či obecní úřad;ve zdravotnictví;

- Finanční situace

zhoršila

zůstala stejná

zlepšila

zhoršila

zhoršila

zhoršila

zůstala stejná

zůstala stejná

nelze posoudit

zhoršila

zhoršila

nelze posoudit

zůstala stejná

zůstala stejná

- Hledal/a jste v průběhu tranzice pomoc (myslí se pomoc mimo sexuologickou ordinaci)

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

nehledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

hledal/a

nehledal/a

hledal/a

- Pokud ano, jakou

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;

terapeutickou - našel;

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;

terapeutickou - našel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;prostě někoho, kdo by mi

pomohl - našel;

prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;

prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;

terapeutickou - nenašel;

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;

finanční - nenašel;terapeutickou - našel;

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - nenašel;

terapeutickou - nenašel;prostě někoho, kdo by mi pomohl - našel;

- Co pro vás v období tranzice bylo/je nejtěžší

Odchod z domu

Začít s tranzicí a názor okolí

Diskriminace a dysforie

Začátky. Odmítání mých nejbližších můj rod a nové jméno. Před operací hořejšku.

Nalezení síly pokračovat v životě a sdělování problému ostatním

outování

Sdílení své identity, kvůli strachu z diskriminace

Přijmout sám sebe

Jsem před tranzicí.

Čelit nadávkám a diskriminaci, často jsem si musel obhajovat svou existenci

Sžít se s faktem že nikdy nebudu podle sociálních standardů normální, že moje minulost bude pro můj psychický pokoj tajemstvím plným lží a výmluv, hledání jakéhokoliv partnerství o krok složitější, a doživotní fyzická závislost na lécích které si přes placení zdravotního pojištění stejně hradím sám.

Hledání práce, udržet si práci kvůli častým návštěvám lékaře, vztahy (jak pracovní tak i osobní)

to prožívat, mám pocit, že jsem na všechno sám

Vyrovnat se s tím že nebudu nikdy úplně stereotyp normálního člověka a vždy vám bude někdo připomínat kdo jste byly před tranzicí. Fakt že tranzice nevyřeší jiné mentální problémy na trvalo.

- Co vám v období tranzice nejvíce pomohlo/pomáhá

Partnerka

Hormony

Přátelé, podpora, filozofie

Má ex přítelkyně, mamka, moje neústupnost

Přátelé a naděje, že to bude lepší

jídlo

Podporující přátelé a známí

Passing na veřejnosti

Jsem před tranzicí.

Neřešit to

Xanax

Testosteron, mám štěstí na ochotnou sestřičku

podpora od přítelkyně

Přátelé a babička která vyjádřila svoji podporu i vzhledem k velkému generačnímu rozdílu v pohledu na různé věci.

- Děkujeme za vyplnění dotazníku! Chcete své odpovědi ještě doplnit, je něco důležitého, co s námi chcete sdílet?

„Tranzice je velký krok pro kohokoliv a proto by se nad tím mělo řádně uvažovat. Není cesta zpět. Nerad bych viděl spoustu mladých lidí kteří se drží trendů na sociálních sítích zestárnout zničením rozhodnutím které nebylo správné. Pro některé jako já to byla správná cesta ale ne každý si může být naprosto jistý tím zda-li chce změnu aby se cítím sám sebou nebo jen aby se změnil.“

4.1.5.3 NIKOLA

... já už nemůžu ...	
<p>NIKOLA</p> 	<p>Charakteristika</p> <ul style="list-style-type: none">• Muž nebo žena staršího věku (50+).• Nepříliš dobrá ekonomická situace.• Různá psychická odolnost, nicméně rozčarování z dosavadního života, deziluze pramenící z rozpadů partnerských vztahů nebo přímo nenalezení partnera/ky.• Partnerské problémy v existujících vztazích nebo osamělost.• Zkostnatělost, stereotypní chování (známé potíže jsou lepší než cokoli neznámého).• Špatné rodinné zázemí – především s dětmi, případně starost o staré rodiče.• Krize středního věku doplněná „kořením“ tranzice.• Kombinace výše uvedených faktorů.
	<p>Motivace ke kontaktování služby</p> <ul style="list-style-type: none">• Těžkosti nejrůznějšího druhu – zdravotní, finanční, partnerské, rodinné ...• Pocit, že to sám/sama nezvládne.• Pocit, že Transhelp rozumí jeho situaci a ví, jak se cítí transčlověk, že nemusí nic složitě vysvětlovat.
	<p>Obavy</p> <ul style="list-style-type: none">• Ostych, že žádá o pomoc.• Jak zvládne další život, co ho/ji čeká...
	<p>Co očekává</p> <ul style="list-style-type: none">• Finanční pomoc, pomoc v obtížných ekonomických otázkách (sociální služby, bydlení, rodinné vztahy).• Psychickou podporu, pocit, že na těžkosti není sám/sama.
	<p>Cesta službou</p> <ul style="list-style-type: none">• Zatím nemáme zkušenost

4.2 Navázání vztahů s organizacemi a skupinami, které hrají v tranzici klíčovou roli

Součástí projektu bylo kromě zkoumání a poskytování služeb též síťování a mapování významných aktérů.

V rámci projektu (v průběhu celé doby) jsme uskutečnili řadu setkání.

S MUDr. Hanou Fífkovou (dále HF, samostatně či za přítomnosti někoho dalšího z projektového týmu) proběhlo:

- 4 x setkání s výchovnými poradci/kyněmi (základní, střední školy, různé regiony)
- 2 x setkání s řediteli škol
- 2 x setkání s psychology
- 1 x setkání s rodinnými poradci
- 2 x setkání s rodiči transgender dětí
- 2 x setkání s endokrinology
- 1 x setkání se sexuology
- Veřejná přednáška HF v prostorách Velkého mlýna na Praze 8 na téma „Transgender – módní trend, nebo rodový nesoulad dítěte?“ v rámci akce Podvečery pro rodinu o rodině.
- Navazující článek v časopise Osmička, který vydává a distribuuje MČ Praha 8 – „Transhelp pomůže překonat těžké životní období“, kde jsme představili Transhelp i tento projekt.

PORUCHY POHLAVNÍ IDENTITY

Transhelp pomůže překonat těžké životní období

Transhelp, z.s., je nezisková nestátní organizace, která se zaměřuje na pomoc osobám s diagnózou F64 a jejich podporu, mimo jiné finanční, k překonání těžkého životního období. Spolek Transhelp vznikl v roce 2019 a na jeho práci se podílí členové komunity, rodiče a přátelé lidí, kteří mají s problematikou vlastní zkušenost.

PŘÍBĚH JULIE

(Z WWW.TRANSHELP.CZ)

Julie je v tranzici MTF (male to female, z muže na ženu) a její ekonomické i rodinné zázemí je složité. I když umí mnoho věcí zvládnout jednoduchým způsobem, o hlase to neplatí. I proto pomáháme Julii financovat profesionální hlasovou terapii, tak aby se hlasový projev nepodepisoval na jejím sebevědomí.

Řešením je proces tranzice, kdy pacient ve spolupráci s týmem odborníků projde řadou vyšetření a po splnění určitých podmínek je možné přistoupit k operativní a následně i úřední změně pohlaví. Celý proces trvá několik

▲ Poruchy sexuální identity často způsobují psychické problémy jedince

let a je neobyčejně náročný. Na konci může člověk začít žít v roli, ve které se konečně cítí svůj.

Diagnóza F64 je, stručně řečeno, porucha pohlavní identity. Používá se i termín transsexualita, což není úplně šťastné, protože problém není v sexualitě, ale v nesouladu psychiky a fyzického těla. Jedná se o vážnou vrozenou poruchu. Člověk s touto diagnózou pocituje silný nesoulad mezi tím, jak se vnímá z pohledu identity a jaké má fyzické tělo, které mu přisuzuje roli ve společnosti. Můžete se

setkat například s krásným a urostlým mužem, který prožívá doslova peklo, protože ve skutečnosti se cítí a je krásnou ženou.

ZÁZNAM PŘEDNÁŠKY

Tranzice byla obsahem únorového setkání v rámci Podvečerů pro rodinu o rodině a přednášku vedla Hana Fífková, jedna z největvších odbornic na uvedenu problematiku, která se jí věnuje víc než 25 let. I v tomto případě si můžete záznam přednášky (27. 2. 2024) - „Transgender - módní trend, nebo rodový nesoulad dítěte?“ pustit na www.praha8.cz/Podvecery-pro-rodinu-o-rodine-jaro-2024.html.

„Jsem velmi ráda, že jsme mohli na osmičkových Podvečerech představit další náročné téma, a přivítat tak vzácného hosta, kterým je paní doktorka Fífková. A jsem rovněž ráda, že se mi podařilo, stejně jako u jiných cílových skupin, ať už to byly osoby s duševním onemocněním, rodiče samoživitelé, či osoby po propuštění z výkonu

trestu, zajistit pro Transhelp spolupráci s Prahou 8 v oblasti bydlení;“ doplňuje místostarostka Vladimíra Ludková (ODS).

Transhelp se snaží pomáhat těm nejhroženějším, což jsou zejména mladí lidé, jimž se rozpadla rodina. Nezkoušenost a naivita dětí vede k finančním problémům, exekucím, vydráždění, nezřídka končí na ulici.

Pomoc je možné realizovat i díky grantu od MPSV na projekt Bezpečná tranzice (CZ.03.03.01/00/22_021/0001953), který je spolufinancován EU. Spolek se mimo jiné zaměřuje na seriózní informování veřejnosti (výchovni poradci, dětští lékaři, terapeuti), rodičů (spolupráce s organizací Aperio), dále hledá cesty k bezpečnému bydlení pro klienty. Jednou z prvních oslovených městských částí byla právě Praha 8 a díky místostarostce Vladimíře Ludkové může Transhelp získaný nájemní byt poskytnout těm nejhroženějším klientům po dobu, než budou schopni samostatného fungování. (RED)

Jedné akci se v průměru účastnilo 40-50 lidí.

Dále proběhlo v lednu 2024 v prostorách organizace Aperio:

- Celodenní proškolení týmu psychologických poradkyň na krizové lince organizace Aperio. Celé proškolení bylo zaznamenáno ve formě videa, které Aperio může interně používat pro osoby, které se školení nemohly zúčastnit nebo pro nově přijaté poradce/kyně.
- V rámci proškolení proběhla přednáška HF, kde se vysvětlila problematika fenoménu transgender, rodového nesouladu, tranzice a současných metod řešení.
- Přednášky se účastnili AV a SH, kteří doplňovali další informace ze skupinových terapií, způsobu léčby a uváděli kazuistiky společně s HF.
- Přítomné terapeutky měly obecné povědomí o problematice, ale uvítaly možnost autentických zážitků a odborných zkušeností HF za více než 30 let práce s transgender lidmi.
- Po proškolení je možné odkazovat naše klienty na krizovou linku, případně na další formy poradenství (webové, osobní), pokud se to týká oblasti rodičovství či partnerských záležitostí.

Projektový tým se setkal s dalšími organizacemi a odborníky:

- Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.s – konzultace ke zpracování dotazníků, konzultace v oblasti problematiky psychické odolnosti, diskuse možnosti spolupráce s odborníky Sexuologického ústavu v oblasti konzultací pro naše klienty. Nedostupnost nebo těžká dostupnost psychologické podpory je jedním z problémů, který naši klienti často zmiňovali.
- Mgr. Petra Kutálková, PhD – odbornice na design služeb, průběžně jsme s ní konzultovali návrh řešení.
- Jitka Mlázovská, DiS. – ekonomická odbornice, s níž jsme diskutovali problémy insolvence, exekucí a úřední komunikace našich klientů.
- Ing. Patricie Soukalová – ekonomická odbornice, manažerka, s níž jsme řešili otázky přípravy a zpracování online dotazníku.
- Studenti/ky psychologie na UK v Praze – seznámení s problematikou transgender, seznámení s projektem a organizací Transhelp, 2 setkání (FtM, MtF).
- Transparent a NÚDZ – setkání části projektových týmů, seznámení se s průběžnými výsledky, diskuse ohledně možné spolupráce v budoucích projektech. V současné době se zdá, že naše aktivity jsou upřeny rozdílným směrem.
- Aperio – opakovaná setkání ohledně možné spolupráce, případně spolupráce v dalších projektech. Momentálně vidíme možnost spolupráce v oblasti konzultací rodinných vztahů našich klientů – jednak rodičů transgender dětí, jednak transgender klientů, kteří jsou rodiči a řeší partnerské a rodičovské problémy, případně budoucích rodičů, kteří zvažují umělé oplodnění či adopci. Pracovnice krizové linky byly proškoleny a pro účely dalšího interního vzdělávání v rámci Aperia byl z akce pořízen zvukový a obrazový záznam.
- Renadi – tato organizace se věnuje pomoci osobám s potížemi s alkoholem, návykovými léky, kratomem, hazardním hraním a sázením, digitálními závislostmi aj. Mimo jiné provozuje síť bytů, kde poskytuje ubytování svým klientům. Renadi jsme navštívili, podívali jsme se na služby, které provozují a přemýšleli jsme nad konceptem společného projektu, kdy bychom v rámci bydlení spojili skupinu abstinujících alkoholiků a transgender osob. Obě skupiny jsou společensky stigmatizovány a mohly by si vzájemně hodně pomoci. Alespoň taková je naše představa, na které chceme dále pracovat. Momentálně je pro nás překážkou i geografická vzdálenost Praha – Brno. Do budoucna budeme o tomto konceptu uvažovat.

- DOM – Dům otevřených možností, o.p.s. – seznámili jsme se vzájemně a probrali možnosti ubytování našich klientů. Momentálně je DOM zcela zaplněn, ale s transgender klienty se setkávají a uvítali informace o tom, co děláme. Pro nás bylo poučné vyslechnout si, jak fungují a jak mají nastavené služby.
- Městská část Praha 8 – navázaná spolupráce se sociálním odborem a paní místostarostkou mgr. Vladimírou Ludkovou. Na základě jednání, kdy jsme představili naši organizaci a tento projekt, jsme navázali spolupráci a získali jsme nízkoprahový byt a další podporu (nábytek z nábytkové banky Prahy 8, pomoc s dovezením, kontakty na další organizace na Praze 8).
- Městská část Praha 6 – navázaná spolupráce se sociálním odborem a paní ing. Milenou Hanušovou. Vzhledem k tomu, že se úspěšně rozběhla spolupráce s ÚMČ Praha 8, jsme dále nerozvíjeli spolupráci na Praze 6. Do budoucna bychom rádi ve spolupráci pokračovali, ale záleží na našich kapacitních možnostech, zda bychom byli schopni spravovat více bytů pro naše klienty.
- Soukromí majitelé domů v Praze – navázali jsme vztah s majiteli několika nemovitostí (nájemních domů) v Praze. Tito majitelé mají velmi rozvinuté sociální cítění, naše aktivity je zaujaly a rádi nás podpoří. Jeden z majitelů poskytl služby své firmy, která nám pomohla s drobnými úpravami bytu od MČ Praha 8 za režijní ceny.

4.3 Prototypování pilotního řešení služby Průvodce tranzicí.

4.3.1 Popis služby Průvodce tranzicí

Naši službu jsme zaměřili na osoby Evu a Adama. V budoucnu bude třeba – dle našeho názoru – navrhnout služby i pro osobu Nikola.

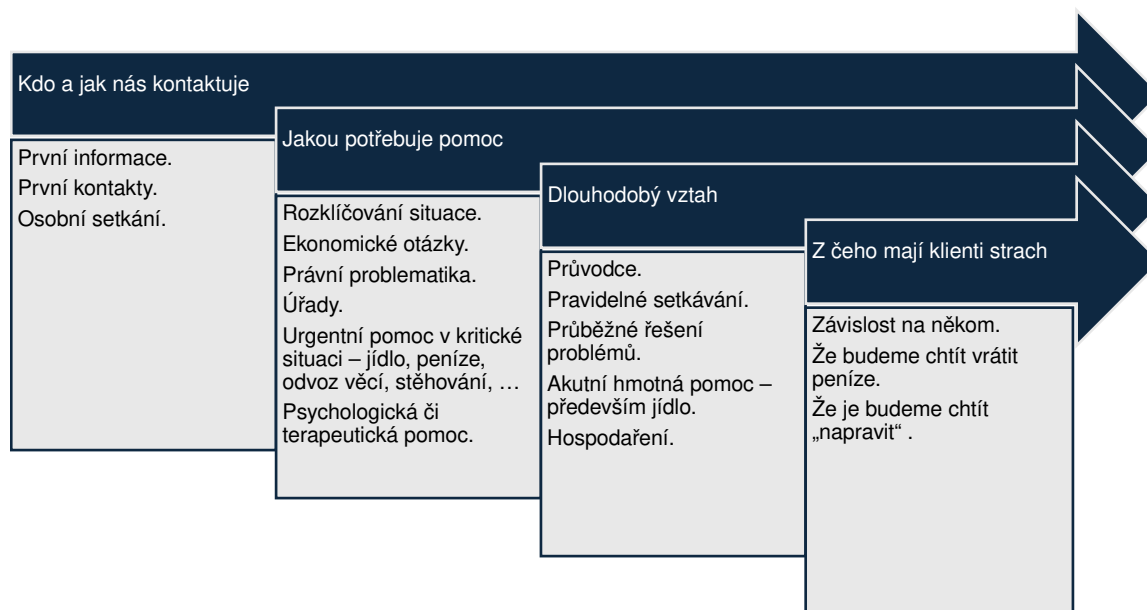
Zatím jsme se tím nezabývali jednak z kapacitních důvodů, ale především proto, že se nám ozývali mladí klienti typu Eva, Adam s prosbou o pomoc.

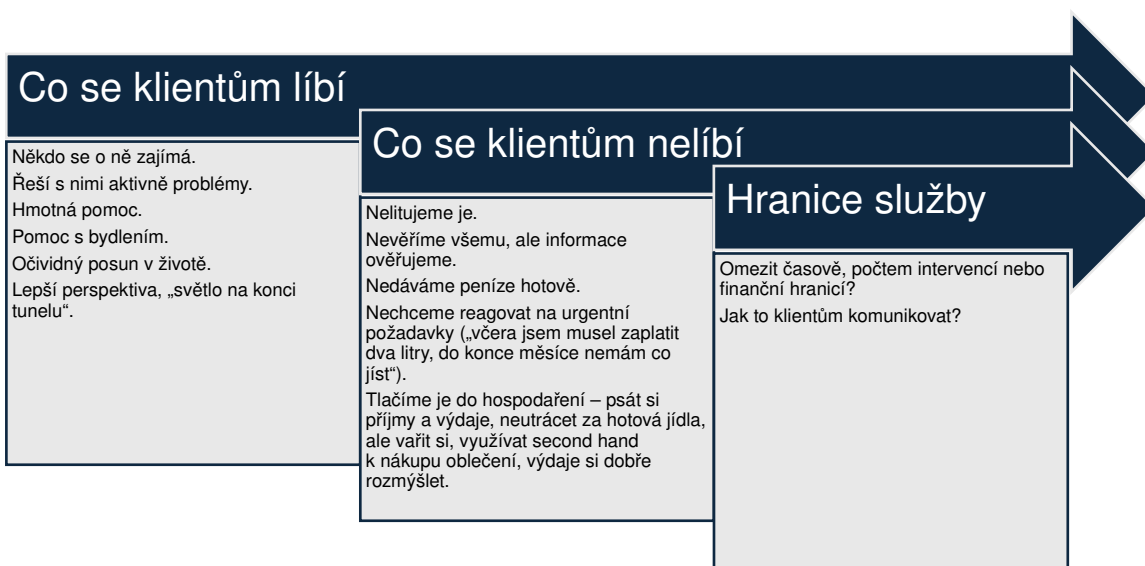
Důvod, proč se neozývají starší klienti, může být prozaický – zatím je podle našeho názoru příliš brzy. Tranzice se ve větším měřítku rozeběhly po roce 1989 a od té doby se teprve první klienti pomalu dostávají do seniorního věku, kdy budou případně potřebovat pomoc.

Službu jsme nazvali **Průvodce tranzicí**.

Průvodce tranzicí vznikl tak, že jsme si na základě výzkumu, našich zkušeností a zkušeností dalších organizací připravili návrh služby, pak jsme to prošli s klienty, sledovali jsme zpětnou vazbu od klientů a díky tomu se upřesňovaly požadavky na službu.

Na základě našich zkušeností s poskytováním pomoci, strukturovaných rozhovorů a online šetření jsme stanovili tyto klíčové body služby:

4.3.1.1 Kdo a jak nás kontaktuje

- Kontaktují nás klienti a klientky typu ADAM a EVA. Výše uvedené popisy je dost věrně charakterizují.
- První informace
 - o První informace o Transhelpu získávali zpočátku klienti od své sexuoložky MUDr. Fífkové, později už přicházeli i z dalších ordinací na základě webové informace.
 - o Pravděpodobně se o nás dozvídali i v rámci skupin a sociálních sítí transgender lidí.
 - o Zjistili jsme, že by bylo zásadní rozšířit náš webový systém do tvaru robustní aplikace, kde bychom mohli využívat informační systém a vytvořit uceleného online rádce.
- První kontakty
 - o První kontakt obvykle probíhal prostřednictvím emailové komunikace.
 - o Postupně se klienti snažili přejít na online komunikaci (Whats App), což jsme museli časem omezit, protože to pro Transhelp nebylo časově únosné. Navíc online komunikace v sobě nese prvek urgentnosti a my jsme naopak potřebovali čas na rozhodnutí, kdy a jakou pomoc jsme schopni/ochotni poskytnout a také to řešit s kolegy v týmu.
 - o Online setkání (Zoom, Google meets, apod.) jsme prakticky nevyužívali, protože o to naši klienti neměli zájem.
- Osobní setkání
 - o Volili jsme pro setkávání neutrální prostor, obvykle větší kavárnu, kde se člověk „ztratí“.

- o Později jsme využívali také prostory Work Lounge na Smíchově, kde je možné pronajmout si malou zasedací místnost a mít naprosté soukromí.
- o Při osobním setkání jsme vždy vysvětlili, jakým způsobem fungujeme, jak vypadá pomoc, kterou poskytujeme a jaké máme podmínky pro spolupráci. Dále je vhodné vysvětlit, jaké jsou hranice služby – co, v jaké míře a jak dlouho můžeme poskytnout.

4.3.1.2 Jakou potřebuje pomoc

- Rozklíčování situace
 - o Prvním krokem bylo vždy rozklíčování situace.
 - o Je klient/ka v nebezpečí? Hrozí mu/jí fyzické či jiné ohrožení?
 - o S tím jsme se nesetkali. Nejblíže tomu asi byli klienti ohroženi dluhy, ale nedokážeme vyhodnotit míru ohrožení našich klientů/ek od věřitelů.
- Jaké jsou hlavní problémy? Obvykle se to rozpadlo na:
 - o Ekonomické otázky
 - o Dluhy, insolvence, exekuce ...
 - o Bydlení – drahé nájem, nevyhovující podmínky, chování spolubydlících, nedostatek soukromí ...
 - o Právní problematika – jak řešit insolvenční, co dělat s upomínkami, pomoc se smlouvami ...
 - o Úřady – komunikace s OSPOD, bankami, exekutorským úřadem.
 - o Urgentní pomoc v kritické situaci – jídlo, peníze – krátkodobé půjčky, odvoz věcí, stěhování, opatření nábytku, zaplacení školného ...
 - o Psychologická či terapeutická pomoc – zajištění vhodné osoby v rozumném čase, případně zaplacení takové pomoci. Setkali jsme se i s nutností zajistit někoho, kdo komunikuje v angličtině a je schopen poskytnout terapii.

4.3.1.3 Dlouhodobý vztah

Klíčem naší služby je navázání dlouhodobého vztahu, kdy se s klientem či klientkou pravidelně setkáváme a postupně řešíme jednotlivé problémy. Od klientů chceme aktivní přístup a akceptaci našich požadavků.

- o Průvodce – jeden člen našeho týmu měl hlavní roli jako průvodce tranzicí. Znamenalo to, že navázal vztah s klientem, sledoval jeho vývoj a vývoj dalších agend (exekuce, insolvence, komunikace s věřiteli a úřady) a aktivně to s ním řešil.
- o Pravidelné setkávání průvodce a klienta bylo zásadní, protože klient získal pocit opory a začal systematicky řešit své problémy. Obvykle se setkávali 1x za 14 dnů. Od klientů jsme chtěli:
 - o Doklady k platbám, které uskutečňovali.
 - o Aby si vedli osobní hospodaření – přehled příjmů a výdajů v čase, odhad, kdy, co budou platit a jak se to projeví v jejich hospodaření.

- o Domlouvání finanční a další podpory s předstihem, abychom to v týmu mohli posoudit.
- o Aktivitu – s některými otázkami jsme je odkazovali na jiné organizace (Člověk v tísni).
- o Průběžné řešení problémů – snažili jsme se komunikaci převést na email a problémy komunikovat v průběhu mezi schůzkami. Případně jsme oslovili další odborníky.
- o Akutní hmotná pomoc – především jídlo a oblečení, příspěvek na hormony. Snažili jsme se poskytnout přímo produkty a nedávat hotovost, aby se nestalo, že pod tlakem věřitelů zaplatí dluh, ale nekoupí si jídlo. Případně jsme pomohli s nákupem oblečení tím, že jsme s klientem/tkou oblečení nakoupili společně.
- o Hospodaření – naši klienti neumí díky své rodinné situaci a věku hospodařit, mají také malou finanční gramotnost. Snažili jsme se je vést ke správnému hospodaření nejenom z pohledu vedení přehledu příjmu a výdajů, ale také např. vařit si a nekupovat drahá hotová jídla. Jeden klient je navíc celiak a řadu věcí by ani neměl jíst.

4.3.1.4 Požadavky na průvodce/kyni tranzici

Osoba, která pracuje na pozici průvodce/kyně by měla splňovat tyto požadavky:

- Empatický přístup ke klientům.
- Zkušenost s problematikou transgender osob (nemusí to být vlastní zkušenost, ale může).
- Výhodou je zkušenost v oblasti sociální práce.
- Organizační schopnosti, schopnost pracovat paralelně s několika klienty a udržovat o této spolupráci přehled. Hlídní termínů.
- Orientace v sociální problematice.
- Ekonomické znalosti – dluhy, exekuce, insolvence, ...
- Základní právní znalosti – orientace ve smlouvách, právních textech ...
- Schopnost prioritizace činností a rozlišení podstatných informací, rozklíčování, na jaké další instituce se případně obrátit.
- Schopnost říkat ne a nesouhlasit s klienty, pokud je to nutné.

4.3.1.5 Z čeho mají klienti strach

V průběhu projektu se ukázalo, že se klienti pravděpodobně bojí:

- o Závislosti na někom.
- o Že budeme chtít vrátit peníze – dokonce se nám stalo, že po poskytnutí finančního příspěvku na bydlení se klientka už neozvala. Teprve po čase, kdy se opět dostala do problémů, se ozvala znovu.
- o Že je budeme chtít „napravit“ – jedna klientka se potýkala se závislostí na nikotinových sáčcích a pravděpodobně se dílem styděla za svou závislost a dílem se bála, že budeme navrhovat cesty k léčení a nutit ji k léčení.

4.3.1.6 Co se jim líbí

- o Někdo se o ně zajímá – naši klienti cítí upřímný zájem o jejich situaci a další život.

- o Řešíme s nimi aktivně problémy – všechno, co se popíše a rozdělí z hlediska urgentnosti už není tak strašné. Jsou to pořád problémy, ale řešitelné.
- o Hmotná pomoc – pomáháme nákupem oblečení, jídla, dalších služeb (školné, lítačka ...). Velkou pomocí jsou i rady od našich odborníků, případně sepsání dopisu na úřad nebo smlouvy.
- o Pomoc s bydlením – řešení krizových situací, sehnání náhradního ubytování a stěhování, opatření zařízení do bytu a základních spotřebičů.
- o Očividný posun v životě – věci se postupně mění k lepšímu, nejsou na všechno sami.
- o Lepší perspektiva, „světlo na konci tunelu“ – snažíme se klientům dát vizi, že se v životě mohou posunout, například si zlepšit kvalifikaci, najít si lepší práci, případně práci s bydlením.

4.3.1.7 Co se jim nelíbí

- o Nelitujeme je – celkem přirozený přístup lidí, kteří to mají v životě těžké, je sdílení špatných zážitků a vzbuzování soucitu. Domníváme se, že litováním bychom klientům neprospěli, takže se snažíme udržet komunikaci v korektní a profesionální rovině.
- o Nevěříme všemu, ale informace ověřujeme – zejména je důležité ověřovat informace o exekucích a insolvenční. Setkali jsme se s případy, kdy se někdo pokusil pomocí Transhelpu vylepšit svou finanční situaci. Zde se nám osvědčil týmový přístup a důsledná kontrola. Klient se poté už neozval a přerušil s námi kontakt.
- o Nedáváme peníze hotově – stalo se nám ve více případech, že po vydání hotovosti se nám klient už neozval nebo až za delší dobu.
- o Nechceme reagovat na urgentní požadavky („včera jsem musel zaplatit dva litry, do konce měsíce nemám co jíst“) – velmi často jsou urgentní požadavky formou manipulace, jak nás přimět k rychlému rozhodnutí.
- o Tlačíme klienty do hospodaření – psát si příjmy a výdaje, neutráčet za hotová jídla, ale vařit si, využívat second hand k nákupu oblečení, výdaje si s předstihem dobře rozmýšlet.

4.3.1.8 Hranice služby

Zvažovali jsme, jak nastavit hranice služby. Nabízelo se několik kritérií:

- Omezit službu časově.
- Počtem intervencí.
- Finanční hranicí.

Po důkladném rozvážení jsme se rozhodli pro časové omezení jednoho roku. To je také čas, na který máme pronajatý nízkoprahový byt. Kratší doba není vzhledem k typu problémů našich klientů reálná.

Během této doby je i možnost, aby si klient nebo klientka vyřídili další medicínské zákroky, které v rámci tranzice potřebují, a v této době, kdy jsou na nemocenské, jim můžeme finančně pomoci například s nájmem či energiemi.

Hranice služby by měly být s klienty komunikovány při prvním osobním setkání.

4.4 Testování služby

4.4.1 Testování

V průběhu projektu jsme začali s poskytováním pomoci už v průběhu léta 2023. Postupně jsme získali první klienty, z nichž se posléze rekrutovaly 2 osoby (shodou okolností jsou oba FtM), které splňují požadavky indikátorů projektu (podpora převyšující rozsah 40 hodin).

Na pozici průvodce působila SH, případně OU.

Dívky, se kterými jsme v průběhu projektu komunikovali, s námi postupně přerušily kontakty. Bylo to zejména na začátku projektu, kdy jsme neměli ještě vyspecifikovanou službu a pozici průvodce tranzicí.

Setkali jsme se i s klientem (FtM) ve výkonu trestu, který v průběhu výkonu trestu podstoupil finální operaci pro tranzici a byl zařazen do mužské věznice. Jeho partnerce jsme nedokázali v danou chvíli pomoci (chtěla se poradit), ale v současnosti jsme získali další kontakty na organizace, které se věnují osobám ve výkonu trestu.

Dále jsme se setkali s dívkou (MtF) v azylovém řízení, která odešla z Turecka kvůli násilí v rodině i společnosti. Pomohli jsme jí i jejímu příteli v hmotné nouzi a pomohli jsme jí získat kontakt na terapeutickou pomoc. Bohužel odešla z azylového zařízení, takže se s přítelem dostali do komplikovanější situace (drahý podnájem, shánění práce pro přítele, studium). Momentálně o nich nemáme další informace.

Službu jsme dlouhodobě testovali se 2 klienty. Jednomu klientovi jsme umožnili pronájem bytu, který jsme získali od MČ Praha 8. Na konci května 2024 se klient do bytu nastěhoval.

Co se nám osvědčilo:

- koncept průvodce, který svého klienta/ku sleduje a průběžně s nimi komunikuje, pravidelně se setkávají a operativně řeší problémy.
- Nastavení vize pro každou osobu – podpora v dostudování, získání nové kvalifikace, autoškola, ... Jakmile je před klienty možnost životního posunu, jednoznačně je to táhne dál.
- Systematicky sestavovat potřebné informace a vytvářet si databázi – formuláře, vzory smluv, doporučené postupy, ... - do budoucna bychom to chtěli uvést na webu, zavést si informační systém pro lepší vyhledávání, případně s možností přihlašování registrovaných uživatelů.
- Doplnit web o videa a další materiály s radami, jak postupovat v určitých situacích. Možná by to oslovilo i další osoby, které nepotřebují tak rozsáhlou pomoc, ale spíše informace a rady. Inspirovaly nás k tomu odpovědi z online průzkumu.
- Komunikace s MČ Praha 8 sociálním odborem – velmi ochotně nám radili, nasměrovali nás na další organizace, pomohli hmotně a poskytli nám do dlouhodobého pronájmu byt, který můžeme pronajímat našim klientům. Získali jsme tím know-how, jak případně postupovat, kdybychom chtěli oslovit další městské části.

Co se nám neosvědčilo:

- Poskytování hotovosti klientům za určitým cílem (nákup oblečení, ...) – neměli jsme poté možnost ověřit, že se to skutečně utratilo za daným účelem.
- Přílišná důvěřivost – několikrát se nám osvědčilo, že vše ověřujeme a že každé rozhodnutí společně v týmu konzultujeme.

- Scházet se s klienty ad-hoc nebo nahodile – i na základě zkušeností jiných organizací (Renadi, DOM) jsme přistoupili k pravidelnému rytmu setkávání a nastavení toho, co se na schůzkách bude probírat.

4.4.2 User Journey Mapping – zkušenosti klienta X

S jedním z našich klientů (klient X) jsme otestovali průchod službou **Průvodce tranzicí**.

4.4.2.1 Kontext

Klient X:

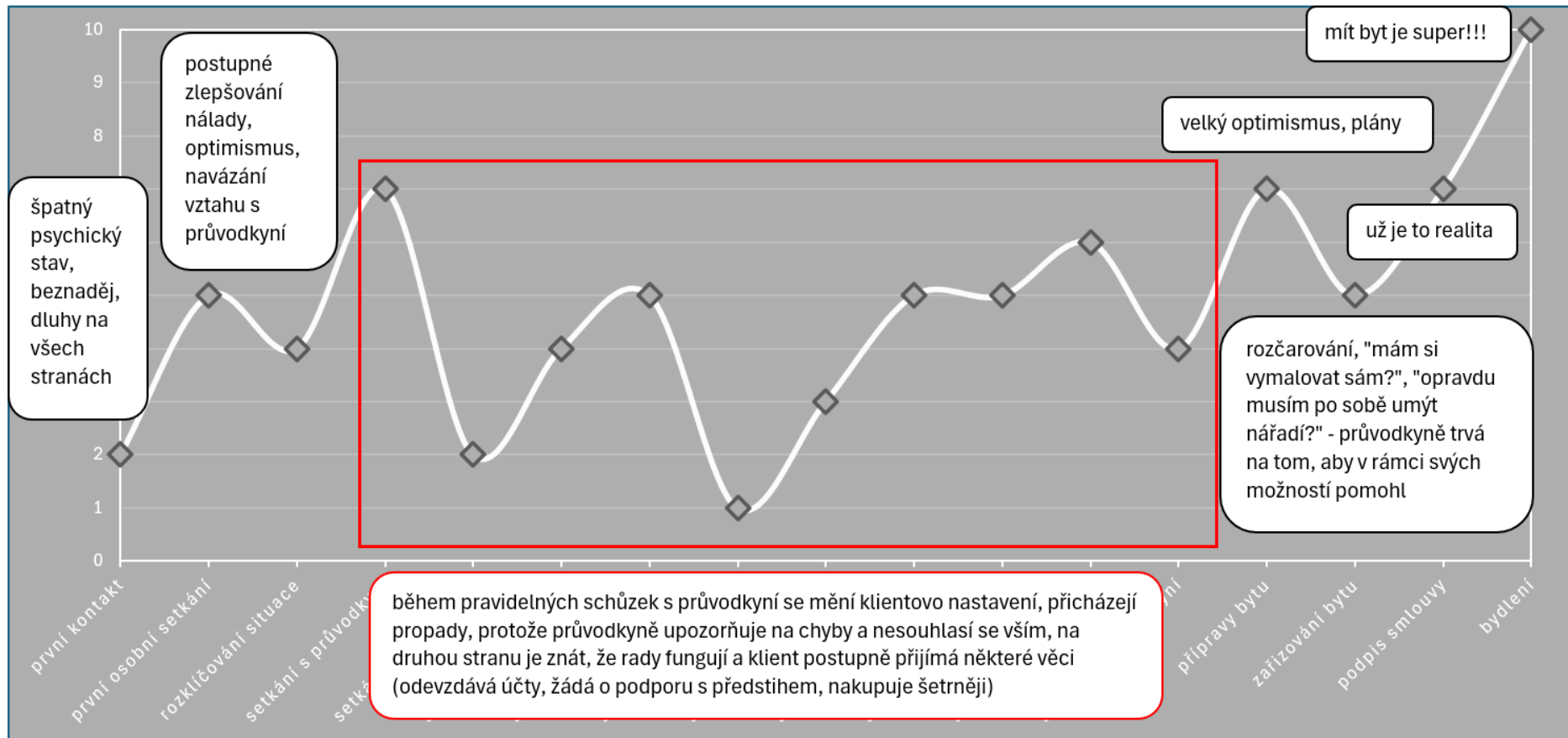
- Věk 27 let.
- základní vzdělání, protože nedokončil střední školu zejména kvůli problémům s genderovou identitou (šikana).
- S rodinou měl od dětství špatné vztahy, protože byl 1,5 roku v kojenecké ústavu, poté u pěstounů, kde byly celkem 4 děti. Rodiče výchovu nezvládali (otec fetoval, matka se potýkala s dluhy), v rodině panovaly špatné vztahy. V 17 letech ho vyhodili z domova, skončil v dětském domově. S rodinou se nestýká.
- Partnerský vztah se mu rozpadl.
- Nejlepší kamarád se oběsil, náš klient ho našel. Velmi ho to zasáhlo.
- Špatné vzdělání i chybějící další dovednosti (nemá řidičák, neumí běžné řemeslné práce – práce s vrtačkou, pilou, ...), tím pádem špatné možnosti na trhu práce. Momentálně pracuje na směny jako obsluha benzínové pumpy.
- Má diagnostikovanou hraniční poruchu osobnosti. Je pro něj obtížné komunikovat s velkým množstvím lidí, vyvolává to u něj stres. Současná práce je pro něj velmi psychicky i fyzicky náročná (noční směny, stravování – vzhledem k tomu, že je celiak).
- Po nasazení hormonální terapie se mu zhoršily emoce.
- Má hodně dluhů, finanční problémy, deprese z komunikace s věřiteli (vyskytly se i výhrůžky fyzickým násilím). Snaží se splácet dluhy, ale pak nemá na jídlo, dokonce v důsledku špatné životosprávy ztloustnul.
- Chtěl by podstoupit faloplastiku, aby se cítil „kompletní“ (občas se setkal s komentáři typu „nejsi chlap, ani ženská“).

4.4.2.2 Fáze průchodu projektem našeho klienta X

- první kontakt
- první osobní setkání
- rozklíčování situace
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- pravidelné setkání s průvodkyní
- přípravy bytu

- zařizování bytu
- podpis smlouvy 31.5.2024
- bydlení

4.4.2.3 Grafická reprezentace mapy cesty klienta

5 Závěr

V této zprávě jsme představili výsledky roční práce projektového týmu Transhelpu a dalších odborníků a odbornic.

Podařilo se nám provést unikátní výzkum ve skupině transgender lidí, mezi nimiž jsme si dlouhodobou prací získali důvěru, takže jsme dosáhli výborné návratnosti vyplněných dotazníků. V budoucnu bychom chtěli na tento výzkum navázat:

- Provést podrobnější statistické vyhodnocení dat
- Připravit další šetření, které by upřesnilo některé otázky

Podařilo se nám vyvinout, popsat a otestovat službu **Průvodce tranzicí**.

Jako hlavní výsledek pro další práci se nám jeví nutnost změny stávajícího webového řešení stránek Transhelpu v informační systém a doplnění strukturovaných informací, které jsou důležité pro veřejnost (odbornou i laickou), ale především pro naše klienty a klientky. Rádi bychom vybudovali něco jako systém informací, které povedou člověka kritickými místy. Vzhledem k personální situaci, kdy nemáme dostatek lidí, kteří by se mohli částečně nebo na plný úvazek této činnosti věnovat, se nabízí využití modelu umělé inteligence.

6 Přílohy

6.1 Příloha 1 – formulář strukturovaného rozhovoru

6.2 Příloha 2 – formulář online dotazníku

6.3 Příloha 3 - ukázka průběžného vyhodnocování odpovědí online šetření z prosince 2023

7 Použité zdroje

kps.ff.cuni.cz/cs/ustavkatedra/vyucujici/weiss-petr/

m.praha8.cz/appo/card/74/Ludkova-Vladimira.html

m.praha8.cz/file/jcN/Mesicnik-Osmicka-brezen-2024.pdf

m.praha8.cz/Odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi

www.aperio.cz

www.dom-os.cz

www.fifkova.cz/

www.jsmetransparent.cz

www.nudz.cz/

www.praha6.cz/odbor/odbor_06_7995.html#

www.renadi.cz

www.transhelp.cz